

Advokaten

| ADVOKATBLADET | NR. 12 2018 | 98. ÅRGANG |

A man in a dark suit and striped tie stands on a waterfront promenade, leaning against a metal railing. The background features a city skyline with prominent skyscrapers, including the Oriental Pearl Tower, across a body of water.

KINA

Mulighetens marked for advokater

Morten Holmboe og Tor-Geir Myhrer
Vandel
Om politiattester og vurdering av skikkethet

Halfdan Mellbye
Rettslig regulering av norsk akvakultur

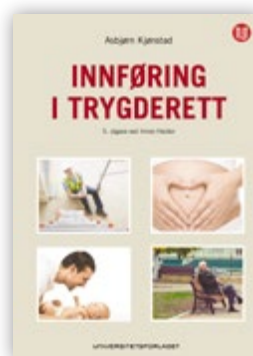
Kristian Brandt, Jon Sverdrup Efestad, Hanne Harlem og Camilla Selman
Offentleglova
Lovkommentar

Ove Chr. Lyngholt og Bjørn Stordrange
Ekspropriasjons-erstatningsloven
Lovkommentar. 4. utgave

Harald Irgens-Jensen (red.)
Knophs oversikt over Norges rett
15. utgave

Asbjørn Kjønstad
Innføring i trygderett
5. utgave ved Imran Haider

Odd Jarl Pedersen, Per Sandvik, Helge Skaaraas, Stein Ness og Audvar Os
Plan- og bygningsrett, del 1
Planlegging og ekspropriasjon. 3. utgave

Odd Jarl Pedersen, Per Sandvik, Helge Skaaraas, Stein Ness og Audvar Os
Plan- og bygningsrett, del 2
Byggesaksbehandling, håndhevelse og sanksjoner. 3. utgave

Innhold

Nyheter

- 4 Mannlige forretningsadvokater under 35 gruser kvinnene på lønn
- 6 – Utnytter smutthull i Regler for god advokatskikk
- 8 Kaller etterutdanningsordningen «uetisk»
- 9 Vil ha bedre kår i fylkesnemndene
- 10 Wikborg Rein ruster opp London-satsningen ... men sliter med å finne erfaren norsk advokat
- 13 Advokatfirmaet Thommessen har vært 30 år i London: Bare norske ansatte
- 14 Ber om ankenekt-begrunnelser og mer åpenhet i Høyesterett
- 16 Viste frem norsk legal tech

Kommentaren

- 24 Årets julenøtt: Hvem bryter ut?
- 27 Ensomt på toppen for managing partnere
- 32 – Du lever ikke lenge som MP hvis firmaet ikke utvikler seg i riktig retning
- 39 Har laget ny tviste-plattform
- 40 Vil styrke Oslo tingrett
- 43 Vil ha bedre advokatutdanning
- Årstalen 2018
- 46 Ba om milliardsatsing på domstolene
- 48 – Et veldig friskt budsjettforslag
- 50 – Domstolen skvises hele tiden
- 56 Merker økt trøkk etter #metoo
- 61 Juss-festival: Brukte Orderud-dømte i markedsføring
- 62 Nye folkemøter om juss på nyåret
- 63 Rådgivning om særreie: Dømt til å betale 1,9 millioner

Tema: Satser på Kina

- 18 Kinesisk opptur!
- 22 – Å øke kunnskapen om Kina er en del av samfunnsoppdraget

Fast stoff

- 42 Bøker og lesestoff
- 42 JUS
- 44 Rett fra Eidsvoll
- 51 Generalsekretærens kommentar
- 52 Debatt
- 54 Månedens advokat: Christian Flemmen Johansen
- 56 Folk & Forum
- 63 Advokatansvar
- 66 Sosiale medier

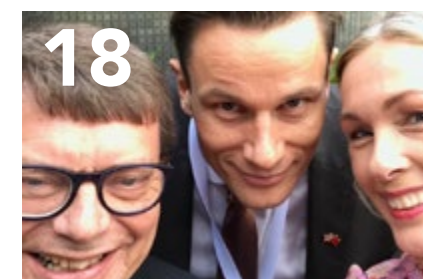
Forsidefoto: Christian James-Olsen fotografert av Markovic Nebojsa.

Redaksjonen avsluttet 4. desember
www.advokatbladet.no

www.facebook.com/Advokatbladet

[@Advokatbladet](https://twitter.com/Advokatbladet)

[@Advokatbladet](https://www.instagram.com/Advokatbladet)

«Data er den nye oljen. Og Kina er det nye Saudi-Arabia»

INNEN FEM ÅR vil kinesiskutviklet kunstig intelligens være på høyde med verdensleder USA, fortalte den kjente, kinesiske risikokapitalisten Kai-Fu Lee i høst på konferansen China Development Forum. Han la til at «dersom data var petroleum i æraen av kunstig intelligens, så vil Kina være Saudi Arabia».

KINAS FORTRINN ligger i kapital og politikk, i det store antall ingeniører og entreprenører i verdensklasse, og i et enormt hjemmemarked, sa Lee, og pekte på at en konstant vekst i økonomien og i antall internetbrukere har ført til at halvparten av verdens high-tech-selskaper nå er kinesiske.

HAN BERØMMET kinesiske myndigheter for å legge til rette for utviklingen av kunstig intelligens, blant annet ved å støtte byggingen av motorveier som er tilrettelagt for førerløse biler i Zhejiang-provinsen.

HER HJEMME har de store, norske advokatkontorene for lengst rettet blikket mot Kina, og mange er med på oppturen. Da den største norske offisielle delegasjonen noensinne reiste til Kina i høst med kongeparet som døråpnere, var hele seks norske advokatfirmaer representert. Og nettopp teknologi og fornybar energi er blant områdene der norske advokater er involvert.

KINA er mulighetenes marked, også for advokater, sier Geir Sviggum

i Wikborg Rein. Firmaet har eget kontor i Shanghai, og flere norske advokatkontorer har nå egne Kina-desker her hjemme. Norske advokaters satsning på Kina er fremoverlent. Les mer på sidene 18-23.

I DEN DIGITALE økonomien viser erfaringen at «the winner takes it all». Nye aktører feier gamle av banen. Her hjemme er det likevel fortsatt «business as usual», og ikke så mye fremoverlent tenkning for de fleste små advokatkontorer.

MEN OGSÅ SMÅ advokatkontorer bør være opptatt av hvordan teknologi kan forenkle og forbedre deres tjenester, og forsøke nye måter å jobbe på. Les om hva syv norske firmaer, som var invitert til Advokatforeningens kretsledermøte, har utviklet av legal tech-løsninger på side 16.

«NÆRMER advokatbransjen seg sitt Kodak-øyeblikk» er temaet for en debatt i Oslo Legal Tech MeetUp, som arrangeres i Oslo den 23.januar. Den skal vi dekke. Jeg anbefaler også teknologi-interesserte advokater å følge vår Legal Tech-serie på nett.

NINA SCHMIDT
REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602

Hjort blir i Advokatforeningen

Advokatforeningens leder Jens Johan Hjort trakk seg nylig fra kampen om å bli ordfører i Tromsø for Høyre i kommunevalget til neste år.

– Jens Johan har valgt å stille sin plass til disposisjon. Han har tilkjennegitt at han ikke lenger har den sam-

lende rolle i partiet som er nødvendig for å lede partiet til valgseier. Han har samtidig uttrykt sin ubetingede støtte til partiet på veien mot valgseier i Tromsø i 2019, heter det i en pressemelding gjengitt i avisen Nordlys.

Også for fire år siden ble det kaos i Høyre da Hjort stilte ultimatum – og tapte.

– Jeg innser at jeg igjen har satt partiet i en vanskelig situasjon. Men jeg tror det er til det beste for Tromsø Høyre at de finner en annen kandidat enn meg til å toppe

lista, sier Jens Johan Hjort til Nordlys.

Overfor NRK bekrefter Hjort at noen i partiet har uttrykt mistillit mot ham, men presiserer at beslutningen om å trekke seg er hans egen.

– Jeg har etter nominasjonsmøtet og bråket rundt bompengeultimatomet innsett at jeg aldri vil kunne være en samlende figur i Tromsø Høyre, sa Hjort til NRK.

Hjorts kamp om å bli ordfører i Tromsø har også vært

til behandling i Advokatforeningens representantskap. I mai i år vedtok Advokatforeningens øverste organ at valgkomiteen måtte finne en annen leder ved neste års representantskapsmøte, dersom Hjort stilte som ordførerkandidat.

Hjort ble i mai gjenvalgt for to år. Nå som ordfører-jobben ikke lenger er aktuell, kan han sitte perioden ut, altså til mai 2020.

– Ja, nå blir det fullt fokus på kjerneoppgavene, bekrefter Hjort overfor Advokatbladet.

Har søkt Høyesterett

I starten av desember gikk fristen ut for å søke de to ledige dommerembetene i Høyesterett. På søkerlisten finner man både fire toppadvokater så vel som kandidater fra tunge juridiske stillinger i domstolene og det offentlige, skriver Dagens Næringsliv.

Fire av søkerne er partnere i de største advokatfirmaene: Filip Truyen (53) i Wikborg Rein, Are Stenvik (52) i BAHN, Karin Fløistad (47) i Simonsen Vogt Wiig (bildet), og Erik Thyness i Wiersholm (57).

Tre av søkerne kommer fra Borgarting og Hålogaland lagmannsrett: Kine Elisabeth Steinsvik (42), Christian Lund (55) og Susann Skogvang (43).

I tillegg har Toril Høyland (54), avdelingsdirektør i lovavdelingen i Justis- og beredskapsdepartementet, og professor i Bergen, Bjarte Askeland, søkt.

Fikk IBA-pris

Leder av det svenske Advokatsamfundet, Anne Ramberg, ble nylig belønnet med International Bar Associations leadership award.

Ramberg får IBA-prisen for sitt ekstraordinære arbeid med å fremme menneskerettigheter og rettstaten, både nasjonalt og internasjonalt. Ramberg har vært generalsekretær i Advokatsamfundet siden 2000. Sommeren 2019 går hun av med pensjon.

Tina Storsletten Nordstrøm er leder av Kvinneutvalget. Foto: Henrik Evertsson

Mannlige forretningsadvokater under 35 gruser kvinnene på lønn

Snittlønnen til de best betalte mannlige forretningsadvokatene under 35 år er hele 1,6 millioner kroner høyere enn for kvinnelige forretningsadvokater i samme aldersgruppe. Dette skyldes én ting, ifølge Advokatforeningens Kvinneutvalg: Kjønnsforskjeller.

TEKST: THEA N. DAHL

Finansavisen JUS’ årlige oversikt over landets best betalte forretningsadvokater viser at lønnsforskjellene er enorme i advokatbransjen, også blant de yngste advokatene.

Totalt står 44 forretningsadvokater født i 1983 eller senere oppført i den årlige oversikt over partnerinntektene.

Ti av disse er kvinner. Kvinnen under 35 år med høyest inntekt i fjor, står oppført med en inntekt på

drøye 1,3 millioner. Kvinnen som innehar tiendeplassen hadde en inntekt på 543.393 kroner.

Ingen av de ti kvinnene er med på Topp 1000-listen, i motsetning til åtte av mennene i samme aldersgruppe.

OVER HALVANNEN MILLION FORSKJELL

I gjennomsnitt tjente de ti best betalte mennene under 35 år 2.435.440 kroner i

2017, mens kvinnene i snitt tjente 822.421 kroner.

Til sammenlikning tjente de ti høyst lønnede partnernene i de ti største advokatfirmaene i snitt 13.853.896 kroner i 2017. På denne topp ti-listen finnes det kun menn.

– DETTE ER KJØNNSFORSKJELLER

Tina Storsletten Nordstrøm, leder for Advokatforeningens Kvinneutvalg, mener tallene er hårreisende.

– Dette viser at det er gammel dags strukturelle holdninger som favoriserer menn, sier hun til Advokatbladet.

Nordstrøm tror ikke at det er noen som bevisst bestemmer at kvinner skal tjene mindre, men at kvinnenes arbeid likevel blir mindre verdsatt enn mennenes i lønnsfastsettelsen.

– Det er ganske spesielt at hun som tjente mest av kvinnene, tjener mindre enn den med lavets lønsslipp blant mennene. De konkurrerer ikke en gang.

– Med mindre flere av kvinnene har fått barn, kan disse tallene illustrere at det er andre grunner som ligger bak forskjellene. Dette handler om kjønn, sier hun.

DE TI BEST BETALTE MANNLIGE PARTNERNE UNDER 35 ÅR				
PLASS	TOPP 1000	FØDT	SELSKAP	INNTEKT
1	571	1984	Elden	kr 3 537 055,00
2	689	1983	Judicia	kr 2 917 027,00
3	738	1983	Selmer	kr 2 721 270,00
4	839	1983	Grette	kr 2 415 458,00
5	880	1983	Norman	kr 2 314 397,00
6	891	1983	Wikborg Rein	kr 2 275 066,00
7	926	1983	Brækhus	kr 2 187 515,00
8	970	1983	Haavind	kr 2 083 784,00
9	1022	1983	KPMG Law	kr 1 972 727,00
10	1044	1983	Kyllingstad Kleveland	kr 1 930 102,00
GJ. SUM:				kr 2 435 440,10
Kilde: Finansavisen JUS				

DE TI BEST BETALTE KVINNELIGE PARTNERNE UNDER 35 ÅR				
PLASS	TOPP 1000	FØDT	SELSKAP	INNTEKT
1	1369	1984	Advoco	kr 1 316 244,00
2	1394	1985	Arntzen de Besche	kr 1 267 319,00
3	1610	1983	Lund & Co	kr 845 186,00
4	1633	1983	Økland	kr 789 833,00
5	1641	1986	Bull & Co	kr 779 152,00
6	1668	1984	Lund & Co	kr 703 901,00
7	1673	1983	Deloitte	kr 690 568,00
8	1682	1983	Campbell	kr 661 389,00
9	1693	1983	Dalan	kr 627 228,00
10	1701	1986	Salomon Johansen	kr 543 393,00
GJ. SUM:				kr 822 421,30
Kilde: Finansavisen JUS				

Stemte ned forhandlingsrett

Venstre og Krf stemte sammen med Høyre og Frp imot forslaget om å innføre en ny modell for forhandlinger om salærsatsen mellom staten og Advokatforeningen.

Forslaget ble nedstemt med 54 mot 47 stemmer. Arbeiderpartiet, Senterpartiet, SV og Mdg stemte for.

Forslaget lød slik; «Stortinget ber regjeringen fremme forslag til ulike modeller for årlige drøftinger eller forhandlinger mellom staten og Advokatforeningen ved fastsettelsen av den offentlige salærsats».

Bak forslaget stod blant annet leder i Justiskomiteen, Lene Vågslid (Ap). Ett av punktene i forslaget handlet om ny rettshjelpsmodell, og å sikre flere bedre rettshjelp ved blant annet utvidelse av anvendelsesområdet, graderte egenandeler og heving av inntektsgrensen.

I stedet vedtok Stortinget et forslag fra Høyre og Frp med en langt rundere formulering: «Stortinget ber regjeringen i forbindelse med den pågående utredningen av rettshjelpsordningen komme tilbake til Stortinget med tiltak i oppfølgingen av denne for å gjøre ordningen bedre, mer effektiv og treffsikker.»

Venstre har flere ganger tatt til orde for å gi Advokatforeningen forhandlingsrett om salærsatsen.

– Jeg mener at i dagens samfunn, så skulle det bare mangle at de skal ha selvstendig forhandlingsrett. Det har vi i Venstre foreslått i vårt alternative budsjett, sa Abid Raja i fjor. Da satt som kjent ikke Venstre i regjering.

Abid Raja var sykmeldt da avstemningen fant sted. Hans vara på Stortinget, Solveig Schytz, var ikke tilstede under avstemningen.

– Utnytter smutthull i Regler for god advokatskikk

Kåre I. Moljord er til daglig partner i Arntzen de Besche i Oslo.

Disiplinærutvalget i Oslo krets ser en økning i antall saker der advokater tar ut forliksklage for å unngå å bli felt i salærklager, og advarer også om ulik reaksjonspraksis ved brudd på Regler for god advokatskikk (RGA).

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

I behandlingsreglene for disiplinærsaker finnes det en bestemmelse som angir at saker som er brakt inn for domstolen, ikke samtidig kan behandles i Disiplinærutvalget dersom domstolen skal behandle det samme spørsmålet, forteller Kåre I. Moljord, leder for Disiplinærutvalget i Oslo krets.

Denne regelen bruker enkelte advokater litt for aktivt, mener etikk-eksperten, som har jobbet med advokate-tikk i nærmere femten år.

–Vi har sett at enkelte advokater tar ut forliksklage etter at klienten har klaget til Disiplinærutvalget på salæret. Forliksrådet er i denne sammenhengen en domstol, og Disiplinærutvalget må derfor avvise saken dersom den gjelder det samme spørsmålet som forliksklagen. Jeg har registrert at denne bestemmelsen ser ut til å bli brukt mer og mer, sier Moljord.

I Forliksrådet gjelder andre regler i salærtvister enn RGA, forteller han.

– Hvis saken er en ren salærtvist, kan Forliksrådet prøve den ut fra kjøps-, avtale- eller obligasjonsrettslige regler. Domstolen kan ikke prøve om salæret er rimelig, eller for høyt i forhold til RGA, eller Advokatforeningens veilevende retningslinjer for salærfastsetting.

– I Disiplinærutvalget vurderer vi bare om salæret kan anses å være rime-

lig etter RGA, mens domstolen vil avgjøre om det foreligger vesentlig mislighold eller mangler ved den advokattjenesten som er levert. Dette gjør det vanskeligere å vinne frem for klienten. Advokaten har på en måte et psykologisk ess i ermet overfor klienten, som kanskje blir engstelig for å pådra seg betydelige saksomkostninger ved at advokaten overfører saken til domstolsbehandling, sier Moljord.

SMUTTHULL

Et smutthull kan oppstå dersom salærklagen også inneholder klager på brudd på RGA.

– Dersom påstanden i en forliksklage i realiteten gjelder brudd på RGA, for eksempel at et allerede betalt salær er «rimelig» i forhold til RGA, kan domstolen ikke behandle den, da RGA – etter en avgjørelse i Høyesterett – håndheves av disiplinærmyndigheten, og ikke av domstolene. Men jeg har sett at disiplinærmyndigheten avviser også de klagepunktene som ikke gjelder høyt salær, dersom saken er brakt inn for domstolen. Da kan man i teorien komme i den situasjonen at hverken disiplinærmyndigheten eller domstolen behandler saken. Det er problemet, sier Moljord.

Da Disiplinærutvalget for Oslo krets – som består av åtte underutvalg – hadde møte i oktober, drøftet utvalget denne problemstillingen.

– Jeg vil nå jobbe videre for å ensrette praksis i disse sakene, også med en klargjørende regelendring, dersom det viser seg nødvendig, sier Moljord.

ULIK PRAKSIS

Et annet spørsmål som ble diskutert på oktober-møtet, er at det viser seg at enkelte disiplinærutvalg ikke illegger en reaksjon når det er konstatert brudd på RGA.

– I enkelte saker konstateres det bare «brudd», uten ytterligere disiplinærreaksjon. Disiplinærnemnden har tidligere avgjort at man i saker som gjelder brudd på RGA plikter å gi enten reaksjonen kritikk, irrettesettelse eller advarsel, hvis brudd er konstatert. Dette gjelder ikke klager som kun gjelder om salæret er «rimelig». Disiplinærutvalgene må legge nemndens praksis til grunn, slik at advokatene ikke blir forskjellsbehandlet. At sakene behandles likt, er også viktig for brukerne, og for disiplinærmyndighetens legitimitet, sier Moljord.

Praksisen er nå innskjerpet og vil bli fulgt opp, sier han.

Noen ganger lønner det seg å se saken fra flere sider. Juristenes Utdannings-senter (JUS) er Advokatforeningens og Juristforbundets egen organisasjon for etterutdanning og juridisk kompetansesutvikling.

Vi ønsker deg en god jul og et godt nytt år!

Kaller etterutdanningsordningen «uetisk»

I september manglet nær halvparten av Advokatforeningens medlemmer etterutdanningstimer, noe som har ført til debatt i Dagens Næringsliv. I 2019 innføres selvdeklarerer av etterutdanningen.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Ved nyttår går femårsperioden for Advokatforeningens etterutdanning ut. I løpet av perioden må som kjent advokater som er medlemmer i foreningen ha fullført åtti etterutdanningstimer.

Svært mange advokater har tatt kurs nå på tampen av året for å få oppfylt etterutdanningskravet.

For advokatene som ikke når dette kravet, vanker det bøter, eller i verste fall eksklusjon.

I et innlegg i Dagens Næringsliv med tittelen «Advokatetikk til salg» hevder advokat Magnus Stray Vyrje at Advokatforeningens løfte om at advokatene holder seg å jour med rettsutviklingen på bakgrunn av etterutdanningsordningen, er «hult».

– ET SVIK MOT ADVOKATER

«Advokatforeningen tilbyr nemlig sine medlemmer å kjøpe seg fri fra ordningen, mot å betale en avgift. (...) Det er kun dersom medlemmene mangler mer enn 64 timer at foreningen forbeholder seg rett til å ekskludere. Eller dersom medlemmene ikke betaler avgiften. Det viktigste er således ikke at medlemmene holder seg å jour, men at foreningen får betalt», skriver han i DN-innlegget.

Vyrje mener Advokatforeningen ikke kan ha tatt innover seg det uetiske ved praksisen.

«Ordningen representerer ikke bare et svik mot marked og klienter, men også mot alle oss advokater som har

satt av tid og ressurser for å innfri minstekravet. Det hadde vært billigere å kjøpe seg fri».

HVEM KJØPER SEG FRI?

Vyrje skriver at etikktimene «også er til salg».

«Prisen for å droppe alle fem timer er kr 10.000. Hvem som kjøper seg fri fra faglig og etisk påfyll, tilkjennegis ikke», skriver han.

I et svarinnlegg i DN skriver generalsekretær Merete Smith i Advokatforeningen at insinuasjonen om at formålet med ordningen er at Advokatforeningen skal tjene penger, er så galt som det kan få blitt.

«Selvsagt ønsker Advokatforeningen at medlemmene holder seg å jour med rettsutviklingen. De skal være faglig oppdatert og tilby tjenester av høy kvalitet. Det er viktig for klientenes rettssikkerhet og for advokatenes omdømme», skriver Smith.

«Advokatforeningen har lenge argumentert for obligatorisk etterutdanning for alle advokater, ikke bare for våre medlemmer. Vi mener kontrollen bør føres av advokattilsynet, ikke av oss, og håper ny advokatlov får dette på plass», skriver Smith.

Om gebyrer er det beste sanksjonsmiddelet for manglende kurs, kan diskuteres, påpeker Smith.

«Men det endrer ikke på formålet: Å få flest mulig til å innfri kravet», skriver hun.

Fra Dagens Næringsliv 17. november 2018.

SELVRAPPORTERING FRA NYTTÅR

Fra 1. januar 2019 skal Advokatforeningens medlemmer selv rapportere inn sine etterutdanningstimer, uten godkjenning fra Advokatforeningen. Dette ble klart etter et vedtak i Advokatforeningens representantskap i mai.

Skal ta stikkprøver

- Representantskapet vedtok mot elleve stemmer å innføre selvdeklarerer av etterutdanningen fra og med neste etterutdanningsperiode.
- Da saken var på høring internt i foreningen, hadde enkelte kretser innvendinger. Vestfold, Buskerud og Oppland kretser foreslo en kontrollordning for å forhindre misbruk og feilrapportering.
- Trøndelag krets var negative til å innføre selvdeklarerer. Også Vestfold krets var skeptiske. Rogaland krets ønsket å opprettholde dagens ordning.
- Advokatforeningens representantskap vedtok at det skal kunne bli tatt stikkprøver hvor det bes om dokumentasjon på den oppgitte etterutdanningen.
- Hverken Sverige eller Danmark stiller krav til kursdokumentasjon.

Vil ha bedre kår i fylkesnemndene

Advokatforeningen har nylig hatt et samarbeidsmøte med Sentralenheten for Fylkesnemndene. Akuttsaker, salærspørsmål og mulighet for større offentlighet i barne-sakene var blant temaene på agendaen.

TEKST: THEA N. DAHL

I starten av november møttes barneadvokat Ingrid Lauvås, medlem av lovutvalget for velferdsrett, og Advokatforeningens generalsekretær Merete Smith med direktør for Sentralenheten for Fylkesnemndene Pernille Pettersen Smith og Ingrid Johansen, fagsjef i Sentralenheten. Formålet var å ta en konstruktiv prat om utfordringer sett fra et advokatperspektiv.

MÅ KJENNE ADVOKATENS ROLLE

På agendaen stod det flere punkter til diskusjon, deriblant advokaters salærdekning i såkalte samtaleprosessaker.

ANNONSE

Velkommen til kurs innen INNGÅELSE OG GJENNOMFØRING AV KONTRAKTER

- Norske bygge- og anleggskontrakter NS 8405/8406
- Offentlige anskaffelser
- Totalentreprise NS 8407
- Bustadoppføringslova
- Rådgivningskontraktene NS 8401/8402/8403

Mer informasjon, program og påmelding: qualitynorway.no

FORELESERE:

Lasse Simonsen
Professor ved Det juridiske fakultet i Oslo

Arne Scott
Advokat i Pacta advokatfirma AS

villige. Det er et viktig steg i riktig retning.

PARTISK OG FORUTINNTATT

– Det er mange ting jeg er kritisk til, blant annet at jeg ofte opplever fylkesnemndsleder som partisk i prosessledelsen, og legger til grunn at det offentlige har rett.

– Private advokater blir ofte mer presset på tidsplanen, mens kommunens advokater får fritt spillerom. Jeg synes også nemndsleder ofte er forutinntatt i måten de omtaler saken på, sier Lauvås.

Wikborg Rein ruster opp London-satsningen

... men sliter med å finne erfaren norsk advokat

Trainee-ansvarlig Alexandra Eriksen (t.v.), partner Rob Jardine-Brown, senioradvokat Eleanor Midwinter, managing partner Chris Grieveson, partner Ole Henrik Wille, advokatfullmektig Fiona Rafla, senioradvokat Lesley Tan, og partner Gaute Gjelsten var blant de ansatte som nylig markerte Wikborg Reins nye London-lokaler. Foto: Kristin Lytskjold Raknes

Med tre nye engelske partnere satser Wikborg Rein som aldri før i London. Kontoret vil i år omsette for nærmere ett hundre millioner kroner.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Wikborg Rein har klart å rekruttere noen av metropolens mest anerkjente britiske advokater, og har mange fortrinn sammenlignet med britiske advokatfirmaer, forteller managing partner Finn Bjørnstad.

– I overkant av tjue prosent av totalomsetningen vår kommer fra våre internasjonale kontorer. London er senteret i vår internasjonale satsning, og blir bare viktigere og viktigere for oss, sier managing partner Finn Bjørnstad i Wikborg Rein til Advokatbladet.

Ved kontoret i Cannon Street i byens finansdistrikt City, der firmaet

nylig flyttet inn, arbeider det om lag tretti advokater, deriblant flere norske advokatfullmektigere.

Wikborg Reins London-avdeling spesialiserer seg i dag på shipping, offshore, energi, internasjonal voldgift – i tillegg til M&A og kapital-markedstransaksjoner med utspring fra London.

Bjørnstad forklarer at årsaken til utvidelsen i London er at de har klart å rekruttere noen av de beste internasjonale advokatene innen kjerneområdene.

– Dette skyldes i stor grad firmas anerkjennelse i bransjen, og at vår

lønnsomhet er bedre enn våre engelske konkurrenter, sier han.

SVEKKEDE KONKURRENTER

Mange av konkurrentene har ifølge Bjørnstad ikke klart å fornye seg og holde kontroll på kostnadene.

– Flere av de mellomstore firmaene i England innen våre segmenter er ikke så lønnsomme lengre. I tillegg er vårt merkenavn blitt bedre. Det gjør det mulig for oss å rekruttere noen av de aller dyktigste i verden på sine fagfelt, sier Bjørnstad.

I 2011 fikk Wikborg Rein prisen for beste sjørett-advokatfirma i Asia.

Senere har de også blitt nominert til en rekke andre internasjonale priser, deriblant årets shipping-advokatfirma i Storbritannia seks ganger siden 2011.

– Flere konkurrerende firmaer har kommet inn i en spiral hvor de mister sine beste advokater. Da faller lønnsomheten fort. Det beste eksempelet er Ince & Co som nå fusjoneres inn i et helt ukjent engelsk advokatfirma, påpeker Bjørnstad.

HENTER TOPP-PARTNERE

Nylig meldte de to partnere Jonathan Goldfarb og Renaud Barber-Emery fra nettopp Ince & co overgang til Wikborg Rein i London. Ince & co var tidligere velrenomert på områder som energi og shipping, og har om lag fem hundre

ansatte ved kontorer i land som Tyskland, Frankrike, Dubai og Kina.

Wikborg Rein har også rekruttert Matt Illingworth fra Holman Fenwick Willian, samt en rekke yngre advokater som begynner i den nærmeste fremtid.

De nye partnerne skal inn i Wikborg Reins shipping & offshore/energi-avdeling hvor det etter hvert er mange tidligere Ince-advokater.

– Vi er veldig stolte over å ha klart å rekruttere dem over til oss.

Jonathan Goldfarb er en ledende advokat i verden på LNG (Liquefied Natural Gas).

– Kundelisten hans er helt i øverste klassen sier Bjørnstad.

Ifølge MP-en har firmaets strategi i London endret seg noe de siste årene.

– Den opprinnelige strategien var å følge våre klienter ut av landet, og inn dit de skulle, men etter hvert har strategien blitt mer til at vi konkurrerer i et internasjonalt marked med base i London. Våre konkurrenter utenlands er i større grad de internasjonale firmaene enn de norske.

Da firmaet begynte å bygge et engelskrettslig team var det mer som en støtte for det Wikborg Rein trengte som et norsk advokatfirma.

– Men det er ikke til å legge skjul på at vi med den strategien hadde en utfordring med å tiltrekke oss de aller beste engelske advokatene.

INGEN NORSKE PARTNERE IGJEN

– Grovt regnet er det i dag rundt halvparten tvist og halvparten transaksjoner og prosjekter. Omsetnin-

– Etter hvert har strategien vår i London blitt vridd til at vi skal konkurrere i det internasjonale markedet innen våre kjerneområder, altså shipping, offshore, og energi, sier managing partner Finn Bjørnstad i Wikborg Rein. Foto: Henrik Skjevestad

Nylig flyttet Wikborg Rein inn i nye lokaler i Cannon street, midt i City of London. Foto: Kristin Lytskjold Raknes

gen vil i 2018 ligge på i underkant av 100 millioner kroner. Vi forventer en betydelig økning neste år med de nye partnerne, med mer vekting på transaksjoner og prosjekter.

Bjørnstad understreker at London-kontoret skal være et nisjefirma som er best på det som er kjernen i firmaets internasjonale satsninger, og ikke skal vokse for enhver pris.

–Vi ønsker ikke å trekke i bedene til våre engelske samarbeidsfirmaer, sier han.

Selv har Bjørnstad lengre utenlandsopphold bak seg, blant annet ved firmaets London-kontor der han var partner fra 1989 til 1993 og mellom 2011 til 2015. Han var også i Japan i 1989 og i Singapore fra 2002 til 2005.

Etter at de to partnerne Ole Henrik Wille og Birgitte Karlsen, som begge var ved London-kontoret, nylig flyttet hjem til Oslo, ser firma etter en erfaren erstatte som ønsker å flytte over dammen.

For øyeblikket er det ingen norske partnere ved London-kontoret.

– Selv om studenter i stor grad sier de vektlegger muligheten for uten-

landsopphold når de skal begynne å jobbe, er det ikke sånn at vi blir rent ned av senioradvokater internt som vil flytte til London. Jeg skal ikke legge skjul på at det er en utfordring for oss å bemanne alle utekontorene våre med den lille hjemmebasen vi har, sier Bjørnstad.

Han peker på at mange i større grad ønsker være i Norge når de stifter familie enn det som var tilfellet før.

– UDRAMATISK

For businessens del er det ifølge Bjørnstad ikke dramatisk å stå uten norske partnere i London i en kort periode.

–Vi definerer vårt shipping- og offshore-team til å være internasjonalt, og den største delen av teamet sitter nå i London. For å få innpass hos kunder har vi historisk brukt vår industrikompetanse, men nå kan vi skyve det engelskrettslige teamet foran oss mot de internasjonale kundene der vi konkurrerer mot engelske advokatfirmaer.

Han mener firmaets kundeliste er det beste beviset på at Wikborg Reins merkenavn står sterkt.

– Mange internasjonalt ledende selskaper engasjerer oss på saker uten forening til Norge, sier Bjørnstad, og ramser opp firmaer som Transocean/Deepwater, CNOOC, China Petroleum, ICBC Leasing, Navios, Econo-mou Group, Gaslog, BW Group, SBM, og Rowan Drilling.

Likevel ønsker han seg en norsk partner til London.

– Jeg trenger egentlig ikke en norsk shipping/offshore-partner der av hensyn til businessen. Men kulturelt sett er det likevel viktig med en norsk partner for å integrere nye partnere og ta ut synergier mellom kontorene.

Wikborg Rein åpner nå også for å hente inn en erfaren norsk transaksjonsadvokat utenfra – om ikke de finner den rette kandidaten internt.

Med 25 nasjonaliteter, og kontorer i Shanghai, Singapore, London, i tillegg til Oslo og Bergen, er mangfoldet stort.

– Det internasjonale aspektet er en viktig del av DNA-et i Wikborg Rein. Vi er kanskje dårlige på kvinneandel i partnerskapet, men vi er veldig gode på antall nasjonaliteter, sier Bjørnstad.

Advokatfirmaet Thommessen har vært 30 år i London: Bare norske ansatte

I London kommer Thommessen tett på internasjonale klienter, og grenseoverskridende transaksjoner. Kontoret bemannes i stor grad med fullmektiger fra Norge som dermed får verdifull internasjonal erfaring.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Partner Lars Erik Gåseide Røsås leder Thommesens London-avdeling. Han har vært i Thommessen siden 2004, og ved London-kontoret fra 2007.

–Vi ser fortsatt nytte av å være tilstede her, kanskje er det også enda viktigere enn før. Her kommer vi tettere på internasjonale klienter og er i bedre stand til å bistå våre norske klienter når de beveger seg utover landegrensene – som de ofte gjør.

Han peker på at Thommessen har vært på plass i London i over tretti år.

HENTER FRA NORGE

I motsetning til Wikborg Rein, har firmaet kun norske ansatte ved kontoret. Thommessen er i øyeblikket på jakt etter hele femten nye advokater og advokatfullmektiger til kontorene i Oslo og Bergen – men ikke til England.

– I London har vi i tillegg til meg, til enhver tid to-tre advokater utstasjonert fra kontorene våre i Oslo og Bergen. Dette er en populær ordning som gir nyttig erfaring for våre yngre advokater. Vi ønsker å fortsette denne ordningen fremfor å ansette flere fast her i London, sier Røsås til Advokatbladet.

– Hovedsakelig jobber vi med transaksjoner, både innen M&A og kapitalmarkeder, med særlig fokus på grensekryssende transaksjoner. Vi jobber tett både mot internasjonale banker og investorer, og internasjonale advokatfirmaer. Selv om fokuset er på transaksjoner, kan de som utstasjoneres fra

Advokatfullmektigene Simon Ulleland, Linn Andrea Nordhus, og Miriam Eriksen er sammen med Lars Eirik G. Røsås de ansatte ved Thommesens London-kontor pr. desember 2018.

Oslo og Bergen komme fra alle ulike avdelinger hos oss, sier Røsås.

USIKKER BREXIT

Et av høstens viktigste temaer i Storbritannia er naturligvis Brexit.

– Hvordan påvirker Brexit deres advokathverdag?

– Først og fremst ved at det dominerer mediebildet, og er et konstant diskusjonstema. For det praktiske advokatarbeidet har det så langt hatt mindre betydning, men det har blitt rapportert en noe synkende trend i internasjonale investeringer inn mot UK de siste månedene, sier Røsås.

Han legger til at det er ventet at dette transaksjonsvolumet vil stige igjen når det er klarhet i hva utfallet blir.

– Akkurat nå er utfallsrommet av denne prosessen svært vidt, der ekstremvariantene «no deal» og «no

Brexit» fortsatt er mulige alternativer. Avstemningen rundt Theresa Mays forhandlingsresultat i det britiske parlamentet tirsdag 11. desember blir veldig viktig for veien videre.

– Man skal ikke se bort ifra at avtalen kommer tilbake til ny votering i parlamentet i januar 2019 selv om den faller i første omgang, sier Røsås.

Ifølge Thommessen-partneren i London er det fremdeles en sterk tro på at man fortsatt vil se grensekryssende transaksjoner til og fra UK, også etter Brexit.

– Handelen vil alltid tilpasse seg rammene over tid, men det vil på kortere sikt kunne bli store utslag i den ene eller den andre retning på grunn av usikkerheten vi fortsatt har. Vi forventer at vi skal kunne fortsette å drive vårt kontor i London som før, men det kan godt hende at også vi må foreta tilpasninger for å lykkes med det, sier Røsås.

Viste frem norsk legal tech

En chatbot som svarer på enkle, juridiske spørsmål. En advokatrobot som skreddersyr dokumenter. En digital advokatassistent som gir en gratis førstevurdering: Dette var noen av prosjektene som ble presentert på Kretsledermøtet i november.

TEKST: NINA SCHMIDT OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

– I fremtiden må alle advokater være opptatt av legal tech, og hva det kan bety for egen advokatvirksomhet, innledet generalsekretær Merete Smith.

For å få et raskt overblikk over den digitale utviklingen i advokatbransjen, var syv firmaer invitert for å presentere sine legal tech-løsninger da kretslederne i Advokatforeningen var samlet til møte i midten av november.

KODAK-ØYEBLIKK

Først ut var Merete Nygaard, tidligere Wiersholm-advokat og grunnlegger av Lawbotics.

– For fire år siden la jeg ut alle draktene mine for salg, og solgte dem til en heldig advokat i Kristiansand. Siden har jeg jobbet for å tette gapet mellom de som har juridisk kunnskap, og de som ikke har det, sa Nygaard.

Lawbotics har utviklet Lexolve, et verktøy som automatiserer juridiske dokumenter, og som gir brukerne mulighet til å administrere både maler og kontrakter på samme sted.

Nygaard har også etablert en møteplass for legal tech-interesserte med jevnlig møter og svært mange deltagere. – Neste møte er 23.januar, og temaet er om advokatbransjen nærmer seg sitt Kodak-øyeblikk. Debatten skal ledes av NRKs Ingunn Solheim, fortalte Nygaard.

KONKURSROBOT

Advokatfirmaet Haavind har laget en konkursrobot som samler inn all relevant informasjon fra offentlige registre.

– I den innledende fasen gjelder det å få inn mest mulig informasjon og å analysere eiendelene. Før brukte vi

uforholdsmessig mye tid på å plote inn tall. Jobben vi tidligere brukte et par timer på, kan vi nå få unna på et par sekunder, fortalte Arne Steen Slåttå og Erik Andersen i Haavind.

ADVOKATROBOTEN IDA

Firmaet LIGL advokater har utviklet en advokatrobot som skal automatisere prosessene ved utvikling av skreddersydde dokumenter, fortalte advokat Fredny Bade.

– Vi bruker allerede eksisterende teknologi til å effektivisere juridisk prosesser. Roboten er trent til å foreta en del veivalg, og er tids- og kostnadsbesparende for kunden, sa Bade.

IDEATHON

Help Forsikrings juridiske direktør Tore Strandbakken sa at legal tech ikke

Naila Parveen er advokatfullmektig i Kindem og Head of legal solutions i Simplifai.

er en trussel, men en mulighet, både for å gi svakerestilte enklere tilgang til rettshjelp, men også for advokater.

Help har blant annet utviklet en chatbot som i tillegg til å kommunisere med kundene, også kan skrive enkle utkast til korrespondanse som så går videre til advokaten.

– I Help arrangeres «ideathons» der advokater i grupper utvikler nye ideer, sa han.

BAHR-SPRANG

BAHR Leap springer ut av BAHR, og utvikler blant annet søketeknologi og dokumentgenerering.

– For eksempel jobber vi med låneavtaler, og kan kutte behandlingstiden drastisk. Men legal tech er ikke bare kunstig intelligens og komplekse avtaler, men kan også brukes på enkle dokumenter, sa Elise Johnsen Kirkhus, CEO i selskapet.

ADVOKATASSISTENT

Firmaet Simplifai satser på å lage en digitalisert juridisk konsulent som kan gjennomgå skjemaer og gjøre alle arbeidsoppgavene en advokatassistent kunne ha gjort, fortalte advokatfullmektig Naila Parveen.

– Mange advokatfirmaer har en gratis førstevurdering. Vår juridiske konsulent skal kunne tilby det samme, sa Parveen.

CHATBOT

Huseiernes Landsforbund har oppkalt sin digitale rådgiver etter Lucy Smith.

– I fjor mottok vi over førti tusen juridiske henvendelser. Vi kan ikke bare ansette masse nye konsulenter og advokater, og tjener ikke penger på juridisk rådgivning. Vi så at mange av henvendelsene gjaldt enkle spørsmål, og tenkte at denne dialogen måtte kunne automatiseres. Vi har tatt i bruk Lexolve fra Lawbotics, og har også laget en chatbot.

– Lucy identifiserer spørsmål og gir predefinerte svar. Hun har besvart 28.000 spørsmål siden lanseringen i juni i år, og kan svare på 68 prosent av spørsmålene. Når hun svarer, er åtti prosent av svarene korrekte. Hun blir aldri ferdig opplært, sa advokat Morten Fæste.

ANNONSE

TEGNEBY & GRØNNERØD

LANDBRUKSMEGLING

Skikkelig landbruksmegling!

Skal klienten selge landbrukseiendom?

Kontakt oss for et samarbeid

Telefon: 991 12 900 • post@landbruksmegling.no • www.landbruksmegling.no

Selskapet består av erfarne eiendomsmeglere og advokat. Alle oppvokst på gård.

Vi arbeider kun med salg av landbruk og landbrukstilknyttet næring med et bredt nettverk av kjøpere og selgere. Vi tilbyr bøndene komplementær rådgivning og en offensiv markedsrettet salgsprosess hvor hovedfokus er best pris på eiendommen.

Spesialister på salg av alle typer landbrukseiendom i hele landet.

Christian James-Olsen sammen med Therese Trulsen, som er fast advokat ved Wikborg Reins kontor i Shanghai. Trulsen snakker flytende kinesisk.

Kinesisk opptur!

Kina har investert svimlende 2500 milliarder kroner i Europa de siste ti årene. Stadig flere norske bedrifter utforsker det kinesiske markedet. Hva kan det bety for advokatene? Et hav av muligheter, mener firmaene Wikborg Rein og DLA Piper.

TEKST: THEA N. DAHL

Wikborg Rein er det eneste norske advokatfirmaet med tilstedeværelse i Kina gjennom sitt kontor i Shanghai. Det ble etablert i 2002 og i nesten seks år, fra 2008 til 2013, satt partner og styreleder Geir Sviggum i førersetet.

Under sin tid i Kina mottok han en rekke utmerkelser, blant annet ble han av en Thomson Reuters-publikasjon omtalt som en av de hundre meste innflytelsesrike advokatene i hele Asia. Fra våren 2010 var han også sty-

releder i det norske handelskammeret i Shanghai.

– Hele opplevelsen ble et vanvittig eventyr. Vi reiste svært mye og besøkte alle land i regionen. Profesjonelt var det også en ekstremperiode for utvikling av vår virksomhet mot Kina og ikke minst vår rolle for det norsk-kinesiske forretningsmiljøet. Shanghai-kontoret vokste i stor hastighet, mimrer han, fra toppen av Wikborg Rein et steinkast fra Aker brygge.

BISTAND HER, BISTAND DER

Erfaringen fra Kina gir firmaet en unik kompetanse til å bistå både kinesiske interessenter i Norge, og nordmenn på jakt etter gode investeringer i Kina, mener han, og understreker at Kina er mulighetenes marked også for advokater.

–Vi bistår norske selskaper mot Kina og kinesiske parter, og vi bistår kinesiske interesser i Norge. Av de norske firmaene er det vel bare vi som gjør

det første, men mange kan gjøre det siste, slår Sviggum fast.

–Vi har stort sett vært med i en eller annen form på de aller fleste kinesiske oppkjøp i Norge, det være seg på selger-, kjøper- eller finansieringssiden. Men vi ser naturlig nok også andre norske firma i disse prosessene som har svært begrenset forutgående erfaring med Kina og kinesiske klienter.

SAMARBEID I NY DRAKT

I oktober reiste norgeshistoriens største offisielle utenlandsdelegasjon til Kina. Sammen med kongeparet deltok over tre hundre næringslivstopper, inkludert representanter fra de seks advokatfirmaene Wikborg Rein, DLA Piper, Wiersholm, Simonsen Vogt Wiig, Haavind og Schjødt.

Kina-delegasjon har av medier her hjemme blitt omtalt som en «kontraktsfest». Flere av de norske advokatfirmaene benyttet muligheten til å eta-

Geir Sviggum var blant de utvalgte som ble invitert til Kongens middag for norske og kinesiske næringslivsledere i Beijing.

blere kontakt med kinesiske selskaper og potensielle samarbeidspartnere.

Tidligere har den norske næringen i Kina i hovedsak handlet om shipping, skip og offshore, men dette er i ferd med å endre seg.

– Nå er det hele mer diversifisert. Det handler også mye om fornybar energi, teknologi og helt andre, nye ting. Eksempelvis sendes den norske animasjonsserien om båten Elias på kinesisk barne-tv. Det norske eierskapet har inngått et samarbeid med CCTV, det kinesiske motstykket til NRK. Det er ganske langt unna den tradisjonelle eksponeringen norsk næringsliv har hatt mot Kina, eksemplifiserer Sviggum.

I Kina alene bor om lag tjue prosent av hele verdensbefolkningen, og den kinesiske økonomien vokser i racerfart. For stadig flere norske selskaper er Kina blitt svært viktig, enten gjennom betydelig produksjon i landet, eller gjennom samarbeid med kinesiske selskaper.

– Jotun er det største norske selskapet i Kina og har to tusen ansatte på bakken og flere milliarder kroner i omsetning der. Det blir viktig for oss som forretningsadvokatforbindelse for ledende norske industriselskaper å forstå deres eksponering mot Kina, og kunne bidra som strategisk rådgiver, sier Sviggum.

– Vår betydelige eksponering mot kinesiske investorer i Europa generelt,

og Norge spesielt, er en bieffekt som har kommet på toppen som følge av den kombinerte kompetansen vi har.

FREMVEKST AV KINA-DESKER

Da det ble klart at Nobels fredspris skulle gå til den fengslede dissidenten Liu Xiaobo i 2010, brøt Kina den politiske kontakten med Norge. Fram til juletid i 2016 holdt kineserne avstand.

Her hjemme ble det diplomatiske arbeidet med å gjenopprette relasjonen fulgt med argusøyne. Da Kaare Oftedal, managing partner i DLA Piper, merket at normaliseringen var like om hjørnet, tok han og noen kolleger initiativ til å opprette en Kina-desk på DLA Pipers kontor i Norge. Med seg fikk de også de øvrige nordiske landene.

Nå er de et av flere norske firmaer med såkalte Kina-desker, sammen med blant annet Schjødt og KPMG.

– Kineserne, som mange andre, ser ofte på Norden som ett marked, og skiller ikke de ulike landene fra hverandre. Derfor etablerte vi Kina-desken som en nordisk enhet, og derfra var læringskurven bratt, fortelle Oftedal.

Den internasjonale mastodonten har rundt to hundre og femti kinesiske advokater fordelt på tre kontorer i Hong Kong, Beijing og Shanghai. Foreløpig er likevel den norske tilstedeværelsen liten.

Under delegasjonen holdt Wikborg Rein presentasjoner om blant annet immaterielle rettigheter og investeringsstrategier. Her viser Christian James-Olsen kongeparet en tidslinje som illustrerer den norske næringsutviklingen i Kina. Foto: Tom Hansen/Innovasjon Norge

– Hensikten var å etablere en mer formell kontakt med våre kinesiske kolleger, slik at vi kan jobbe sammen på transaksjoner, bli bedre kjent, jobbe mer aktivt opp mot deres klienter og skape forståelse for hva vi kan tilby fra Norge og Norden, sier han.

– Til nå er vår styrke kinesiske interesser i Norge, og vi bistår dem på oppkjøp og infrastruktur. Den andre veien er vi fortsatt ikke helt i mål med, men med det lokale apparatet er vi bedre rustet enn de fleste, så dette vet vi vil løse.

Å bistå kinesiske selskaper inn i Norge er allerede DLA Piper godt i gang med. Nå er ambisjonen å bistå norske aktører inn i Kina, forteller managing partner i Norge, Kaare Oftedal. Foto: Thea N. Dahl

sen på et helt uberettiget grunnlag. Det er jo kjempeskummelt.

– Samtidig som Norge reiser til Kina med den største delegasjonen fra Norge noensinne, kommer det kinesiske selskaper hit som møter lukkede dører. Det er irriterende, mener han.

– Kina er på vei til å bygge seg opp som den neste stormakten med masse kapital og masse investeringsvilje. Hvis de da ikke lenger ønsker å gå inn i det norske markedet, mister vi en kilde til spennende investeringsmuligheter begge veier. Det er veldig dumt. Jeg skjønner at man kan være skeptisk, men risikoene kan bli mange og store som følge av den.

STERK UTVIKLING

På andre siden av jorden i Shanghai, er det nå Christian James-Olsen som holder i rattet til Wikborg Reins kontor. Han har også tatt på seg jobben som styreleder i handelskammeret.

Selv anslår Wikborg Rein at de har bistått ved om lag nitti prosent av de norske selskapsetableringene i Kina de siste årene. Det vil si 12 selskaper siden normaliseringen var et faktum.

– Det har vært en formidabel utvikling. Da jeg ankom Kina for tre år siden var det sjeldnere og sjeldnere nyetableringen av norske selskaper. Dette har nå endret seg betydelig, sier han på telefon fra millionbyen.

På spørsmål om hvilke muligheter som har åpnet seg for den norske advokatbransjen, har James-Olsen mye på hjertet.

– Kina er som kjent for økt globalisering, og kinesiske selskaper ser nå i større grad mot Norden og Norge. Det vil nok i årene som kommer være flere oppkjøp i Norge på tvers av sektorer som vil gi arbeid for en rekke norske advokater, sier han og fortsetter:

– Imidlertid kompliseres grensekryssende transaksjoner av ulike regelverkskrav på kinesisk side. Det er blant annet kapitalbegrensninger for kinesiske investeringer og offentlige godkjennelsesprosesser som må tas høyde for. Dette er elementer som vi opplever bekymrer norske målselskaper dersom de kontaktes av en mulig kinesisk oppkjøper.

– EN OMSTILLING

Selv om det rent faglig ikke har vært et sjokk å flytte til Kina, forteller James-Olsen om andre utfordringer som krever en omstilling.

– Det er veldig stor forskjell på hvordan kineserne skriver, tolker og praktiserer juss i forhold til det vi er vant med fra Norge. Kildeomfanget er begrenset, du finner ikke forarbeider til lovene, og du finner ikke rettspraksis som er enstydig og har presedensskapende kraft. Det er dermed i mye større grad fragmentert og mindre forutberegnelighet.

– Det andre er de kulturelle ulikhetene. Advokatrollen er veldig forskjellig, både hvordan man bruker advokater, hvordan man opptrer i forhandlinger og gjennomføringen av forhandlinger.

Samtidig karakteriserer han Kina-oppholdet, i likhet med Sviggum, som et eventyr. Han trekker spesielt frem en unik opplevelse som skilte seg ut fra den vanlige jobben som advokat.

– Under kongeparets besøk i Kina, presenterte jeg den norske næringslivsutviklingen i landet, sier han før han forteller hvordan det er å jobbe i Kinas finanssentrum som Shanghai.

– Shanghai er en av verdens aller største byer med en befolkning som er større enn alle nordiske land til sammen. Bare i Shanghai har du en kjøpekraft per innbygger som tilsvarer nivået du finner i Sverige, hvilket gir et bilde på dimensjonene. Kina er i tillegg enormt stort og mangfoldig. Du kan heller ikke klare deg alene og er avhengig av gode kinesiske kollegaer for å fungere.

– BLI KJENT MED KINA

Kina har investert nesten 2500 milliarder kroner i Europa bare i løpet av de siste ti årene, og rundt 360 europeiske selskaper har fått nye kinesiske eiere, skal vi tro E24. Det finnes dermed ikke tvil: Er man ikke interessert i Kina går man glipp av spennende klienter og mye kapital, mener de tre advokatene.

Når Advokatbladet spør om hva som skal til for å oppnå suksess i «Midtens rike», svarer de med ulike råd. Likevel har tipsene en felles rød tråd, nemlig at man må bli kjent med Kina.

– I relasjonen mellom nordmenn og kinesere er det lett å trække ufrivillig feil fordi man ikke forstår en situasjon kulturelt. Det å ha med seg noen som skjønner den kulturelle konteksten er alfa og omega for å få brukt faget ditt ordentlig, sier Sviggum.

– Nordmenn stoler blindt på fremmede

Vi har spurt den kinesiske DLA Piper-advokaten Qiang Li hvordan det er å jobbe med norske kollegaer.

TEKST: THEA N. DAHL

– Hvordan er det å samarbeide med norske advokater?

– Norske advokater er profesjonelle og internasjonale. Vi opplever dem som veldig pålitelige og hardtarbeidende. Eksempelvis er det ikke alle europeiske advokater som er forberedt på å bruke noe av fridagen sin til å jobbe med en avtale om det er nødvendig, men det er nordmenn.

– Hva er den mest verdifulle muligheten som følge av normaliseringen mellom Kina og Norge?

– At norske produkter, slik som sjømat, blir tilgjengelig for den kinesiske middelklassen.

– Hva er det viktigste for en norsk advokat å ta innover seg i møte med Kina?

– At Kinas spredte byråkrati ikke alltid fører til kommersielle resultater.

– Hvorfor er Norge viktig for Kina sett fra et advokatperspektiv?

– Norge kan bli en døråpner inn til Europa og den vestlige verden.

– Skal jeg fremholde ett punkt for norske selskaper blir det å finne den riktige partneren å samarbeide med i Kina. Det å ha suksess i andre deler av verden og i Norge er ikke tilstrekkelig, svarer James-Olsen.

Kineserne liker å etablere relasjoner og å kjenne deg før de bruker penger. –Man må tørre å gi litt av seg selv og å være litt personlig før man begynner å snakke business. Mitt råd er derfor: Invester over tid. Det er ikke noen «quick fix», avslutter Oftedal.

– Hva er norske advokaters største utfordring i møte med kinesiske klienter?

– Den største utfordringen er hvordan man skal etablere en tillitsfull relasjon til klienten til tross for de store kulturelle forskjellene.

– Hva er den største utfordringen for Kina i møte med Norge?

– Å være tålmodig og respektere de norske prosedyrene.

– Hva har gjort størst inntrykk på deg etter at du begynte å jobbe med Norge og norske advokater?

– At nordmenn er et varmt folkeslag som stoler blindt på fremmede!

Qiang Li er regional co-managing partner for DLA Piper i Asia.

– Å øke kunnskapen om Kina er en del av samfunnsoppdraget

Bare de siste fire årene har professor Bjørnar Borvik vært i Kina nærmere tjue ganger. Der underviser han i europeiske menneskerettigheter, men å kritisere kommunistpartiet sier han bestemt nei til.

TEKST: THEA N. DAHL

BERGEN: Det regner. Og det er kaldt. Bergen byr foreløpig ikke på mange overraskelser når Advokatbladet ankommer juridisk fakultet på Dragfjellet. Det som derimot fascinerer er utsikten over byen og ikke minst – den ærverdige, røde bygningen.

Universitetet i Bergen (UiB) er et av flere universiteter i Norge som har samarbeid med Kina, og på nyåret i fjor ble Norwegian China Law Centre etablert. Da hadde fakultetet jobbet med kinesiske universiteter i flere år allerede.

– Vi tror at et senter, som har en tematisk avgrensning, kan være en bedre måte å kommunisere med omverdenen på, slik at eksempelvis næringslivet her hjemme kan ha noe litt tydeligere å relatere seg til, sier professor og leder for senteret, Bjørnar Borvik.

Målet er at hvert fall noen av kandidatene som uteksamineres med en juridisk

mastergrad i lommen, skal ha kjennskap til Kina og en grunnleggende forståelse for det kinesiske rettssystemet.

– Den type forståelse for Kina og rettssystemet vil være en verdi som gjør at våre studenter skiller seg ut i mengden, noe som dermed kan gjøre dem konkurransedyktige, sier Borvik.

EN DEL AV SAMFUNNSOPPDRAGET

Fakultetet har studentutvekslingsavtaler med flere prestisjeuniversiteter i Beijing, Shanghai og Hong Kong. I tillegg foreleses det i et introduksjons-emne til kinesisk rett ved fakultetet i Bergen, og nå jobber de med å få på plass en semesterpakke i kinesisk forretningsjus i vestlandsbyen.

Borvik mener det er viktig å øke kunnskapen om Kina.

– Det er mange kontroverser, og det blir alltid stort engasjement når Kina

kommer på bordet. Det er lett å være kritisk. Og det er klart – Kina er på mange måter et land som er veldig forskjellig fra Norge og den vestlige verden, sier han.

Han mener det er et langt lerret å bleke om man vil bli virkelig god på Kina.

– Kina har klare ambisjoner om å bli en ledende stormakt. Landet har allerede den nest største økonomien etter USA, og vil sannsynligvis bli den største om noen år. Landet er et viktig marked for norsk næringsliv, og vil bli stadig viktigere. Derfor mener fakultetet at det er en del av samfunnsoppdraget å kunne gi våre studenter en mulighet til å få bedre kunnskap om landet og rettssystemet.

VIL IKKE KRITISERE

I Kina har universitetene en tettere tilknytning til staten og partiet, og kinesiske

ke akademikere må utøve sin akademiske frihet innenfor andre rammebetingelser enn de vi er vant med i Norge. Men dette bør ikke være til hinder for akademisk samarbeid, mener Borvik.

– Jeg opplever at mine kinesiske professorkollegaer er opptatt av å utøve sin forskning på seriøs vis, de er nysgjerrige på hvordan andre land løser rettslige spørsmål, og jeg kan bidra med kunnskap om enkelte sider ved europeisk rett. Mine forelesninger skjer på invitasjon fra kinesiske universiteter, men jeg bestemmer selv hvilke temaer jeg vil forelese om, og hvilket pensum studentene skal forholde seg til.

Selv har han tatt et bevisst valg om ikke å bruke kinesiske auditorium til å kritisere kommunistpartiet og menneskerettssituasjonen i Kina.

– Jeg mener det ville være et misbruk av min posisjon som utenlandsk professor. Mine studenter kan ikke stilles til ansvar for politiske beslutninger fattet av kinesiske myndigheter.

Likevel foreleser han om alt fra forbudet mot tortur til vern av frihet, rettfærdig rettergang, privatlivets fred og

ytringsfrihet, men formålet med kurset er å dele europeiske erfaringer på dette området med kinesiske studenter.

– Noen vil sikkert mene at dette er en altfor unnvikende holdning, men jeg mener bestemt at min tilnærming vil være den mest fruktbare på lang sikt. Men her får hver og en som samarbeider med kinesiske universiteter gjøre sine valg, det er også en del av den akademiske friheten.

BETYDNINGEN AV RETTSPRAKSIS

Professoren forteller at det er flere utfordringer ved å undervise kinesiske studenter om europeiske menneskerettigheter.

– Det vanskeligste er kanskje å få studentene til å forstå hvor stor betydning Strasbourg-domstolens praksis har for tolkningen av EMK. Konvensjonsteksten er stort sett bare et utgangspunkt. Det nærmere innholdet i konvensjonsforpliktelsene avklares gjennom dommene. Rettspraksis er fortsatt en mindre betydningsfull rettskilde i kinesisk rett, forteller Borvik.

Han tror likevel dette vil kunne endre seg i årene som kommer, og viser til det omfattende reformarbeidet av kinesiske domstoler.

– Kinesiske domstoler oppfyller i dag ikke de kvalitetskrav vi stiller til våre domstoler i Norge. Likevel mener jeg vi må anerkjenne verdien av igangsatte reformer. Mange fremhever at Kinas tilslutning til WTO-avtalen i 2001 hadde positive ringvirkninger for kvaliteten på kinesiske domstoler. Videre er det satt i gang et arbeid for å sikre større grad av offentlighet og innsyn i rettslige prosesser, og for å gjøre rettspraksis mer tilgjengelig. Høyesterett i Kina har blant annet utviklet et system med såkalte «guiding cases», noe som skal bidra til en mer enhetlig rettsanvendelse i lavere domstoler, forklarer Borvik.

– Det arbeides også med en generell kompetanseheving blant kinesiske dommere, og med tanke på at det tidligere ikke var et krav om juridisk utdanning for å bekle et dommerembete i Kina, er dette selvsagt svært viktig. Men at dette er et omfattende og tidkrevende arbeid, er det ikke tvil om.

Erlend Wessel Carlsen var frem til utgangen av 2016 redaksjons-sjef for Finansavisen Jus, og hadde ansvaret for Advokatundersøkelsen fra 2008–2016. I dag jobber han som kommunikasjons-sjef i snusprodusenten Swedish Match Norge.

Årets julenøtt:

Hvem bryter ut?

Hvem står for underholdningen i bahren når **Stig Bech** forsvinner? Og hvor overraskende var det egentlig at Michelet & Co valgte Schjødt fra menyen?

Året nærmer seg slutten, og før julestria når sitt ytterste klimaks, skal julebordsesongen unnagjøres. For å ta unna det praktiske først: Basert på de siste skattetallene for landets forretningsadvokater, er det grunn til å tro at de aller fleste advokater er mer enn nok likvide til å ta regningen. Over ett tusen av landets forretningsadvokater tjente over to millioner kroner i fjor, som er en solid oppgang fra 2016.

På årets liste har – som en del ganger tidligere – noen relativt ukjente advokater tatt inntektstronen basert på inntekter fra noe annet enn advokatarbeid, noe som selvfølgelig er baksiden av slike rangeringer: Man vet aldri helt hvor pengene kommer fra. Styrearbeid, finansinntekter og investeringer kan gi store svingninger; særlig i en bransje der en hel del av de rangerte også er relativt holdne økonomisk sett.

Om man lar inntektsrangeringen i seneste Finansavisen Jus være utgangspunktet for årets julenøtter, er de to mest interessante spørsmålene nummer 31 og 334.

Nummer 31 på listen er **Stig L. Bech** (13,9 millioner). Mannen er «Hr. eiendomsjus», med nesten like mange førsteplasser som Ole Einar Bjørndalen i ulike kåringer. Fra nyttår forlater han bransjen for å ta sjefsstolen i Solon Eiendom. Listen over advokater som trer inn i andre roller i næringslivet er relativt lang, men blant brans-

jenestorene (som man nesten må kunne kalle Bech) i bransjen er det langt mer sjeldent. I tillegg til å være faglig sterk og omgitt av et svært godt team er det med Bech, som en del andre enere, at han også er en trivelig og sympatisk person som også er godt likt av sine bransjekolleger.

Det blir spennende å følge eiendomsmarkedet med advokatbriller fremover, for det er et fagområde med relativt hard kamp, men BA-HRs ess i ermet er **Anne-Sofie Bjørkholt**, som har vært den evige toer på all verdens eiendomsrådgivere i en årrekke, og som har jobbet sammen Bech både i Wikborg Rein og i BA-HR.

Tar man et reelt kanin hopp nedover på listen, 303 plasser nærmere bestemt, finner vi **Christian Fredrik Michelet** (5,06 millioner), som første representant for firmaet som bærer hans navn. Mannen bak mangt et oljeeventyr og selskapet Michelet & Co, utbrytergjengen fra Arntzen de Besche som ville prøve lykken på egen hånd.

Det er vel neppe noen hemmelighet at Michelet og hans utbryterkolleger sto for mye av inntektene og oppmerksomheten til Arntzen de Besche da de var der, og med flere store saker i lomma på vei mot en egen tomt med grønnere gress, var starten svært lovende. Nå er sikkert Michelet & Co møkk lei sammenligningen med Glittertind, som var utbryterfirma nummer to – etter dem – men titter man på årets skattelister, blir man klokere på hvorfor ting er blitt som det er blitt.

Glittertind er – med unntak av BA-HR – selskapet med høyest gjenn-

omsnittlig partnerinntekt (9,9 millioner kroner), med alle syv partnere på topp 1000-listen. Michelet har en gjennomsnittsinntekt på under en tredjedel av Glittertind-partnerne. Nå jobber jo disse selskapene med to helt ulike områder innen jussen, så tallene er ikke nødvendigvis representative for antall timer og innsats lagt ned, ei heller kompetanse. Men så er det også sann at er det én ting advokater er opptatt av; så er det lister og rangeringer.

Der det ene selskapet brøt ut av Schjødt blir det andre nå en del av Schjødt. Men hvorfor tar Schjødt inn Michelet & Co? Én grunn kan være **Thomas Nordby**, tidligere Arntzen-sjef som ble med på Michelet-lasset, men hoppet av til fordel for Schjødt tidligere i år, og gjorde veien kortere for resten av teamet. Fra et faglig perspektiv så kan nok Schjødt – med god dekning i oljesektoren så vel som på Vestlandet – helt sikkert trekke gode synergier ut av å få landets ubestridt beste oljeadvokat og hans team på laget. Jeg tror sågar de hadde sagt ja til tilsvarende tilbud den gangen de brøt ut.

Løsningsordet på årets julenøtter er – akkurat som i fjor (og året før) konservativ. For der man etter at to selskaper hadde brutt ut spådde et skred med utbryterselskaper, kan man konstatere at så ikke skjedde, og at gresset i alle tilfeller faktisk ikke var grønnere på den andre siden.

Det betyr også at alle som frykter at deres enere skal fratre for å bli administrerende direktør kan puste lettet ut. 2019 blir – sikkert med ett eller to unntak – business as usual.

Avant Legal 365 IT-løsning for advokatbransjen

- Oversiktlig klientregister
- Integrert med Outlook og MS Office 365
- Rask opprettelse av dokumenter fra sak
- Oversikt over selskapets avtaler
- Personlig dahsboard for timeføring og åpne oppgaver
- Lagre all kommunikasjon, kontakter, dokumenter, kalenderhendelser, fakturaer og underlag
- Hold orden på rettsdatoer, klientmøter

www.avantlegal365.no

- All kommunikasjon på ett sted
- Økt produktivitet
- Rapportering

- Effektiv planlegging
- Statistikk
- Gir bedre grunnlag for datadrevne beslutninger

Bestill Demo av advokatløsningen
Avant Legal 365

www.avantlegal365.no

Skann QR kode for
å bestille demo

Advokater vil spare tid for
dokumentbehandling ved bruk
av vår innovative løsning -
Avant DocHandler

www.avantlegal365.no

Hva skal innovasjon og teknologi gjøre for dine talenter?

Alle er enige om at teknologi og kunstig intelligens vil endre arbeidsdagen for advokater. Men hvordan? I 2019 går Talentprisen til det advokatfirmaet som viser hvordan teknologi kan bidra til å rekruttere og beholde talentene.

Kan teknologi gjøre arbeidsoppgavene annerledes og mer spennende?
Kan det fjerne rutinearbeid? Bedre balansen mellom jobb, familie og fritid?

Les mer, og lever din søknad, på
www.advokatforeningen.no/talentprisen/

Ensomt på toppen for managing partnere

Å være managing partner for et advokatfirma som omsetter for hundrevis av millioner kroner er beinhard jobbing, veldig givende, og kan ha en høy pris. Advokatbladet har snakket med fire tidligere MP-er om livet på toppen – og hverdagen etterpå.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Alle fire er enige om at det er gøy å være toppsjef, at det er utviklende og lærerikt, og at det gjør noe med deg som menneske og advokat.

Samtidig kan MP-rollen ha noen utfordrende sider: Å lede partnere som i realiteten er eiere og likestilte men likevel presterer ulikt, er krevende. Hvordan blir relasjonen til partnerne den dagen MP-jobben er over? Hva skjer med sjefens egne klientrelasjoner i løpet av MP-tiden? Og hvorfor er det en tendens til at mange MP-er

slutter etter ganske kort tid, når jobben er gjort?

Advokatbladet har tatt opp disse spørsmålene med de tidligere MP-ene Kai Thøgersen, Susanne Munch Thore, Per M. Ristvedt og Nils H. Thommessen. Alle fire har vært toppsjef i noen av landets største advokatfirmaer.

– Å lede partnere kan man frustrere seg i hjel av, og det kan være ensomt. Menneskene du leder, er egentlig sjefene dine, og er styremedlemmer den ene dagen og på partnermøte den

neste. Hvis man fokuserer for mye på å fortelle sterke individer at de skal løpe i takt, så går det galt. Det er viktig å se enkeltmennesket, og unngå rivalisering, sier Kai Thøgersen (57).

Han var MP i Thommessen fra 2005 til 2013, og var totalt 21 år i Thommessen før han i 2014 begynte som partner i Wiersholm.

I dag er han leder for Wiersholms satsning på bransjene teknologi, medier og kommunikasjon, og har ansvar for all rekruttering.

– FANTASTISK LEDERSKOLE

– Hva kan være årsakene til at flere MP-er slutter i firmaet, når de gir seg som MP?

– Jeg kan si noe generelt om årsakene. Jeg tror at mange som vært i MP-rollen blir trigget av å jobbe med ledelse. Man får en unik kompetanse som leder av «human capital», det er svært fascinerende, og så får man lyst til å forvalte dette videre. Å være MP er en fantastisk lederskole. Og så tipper jeg at for noen er sikkert overgangen fra sjefsrollen vanskelig. Det er tross alt få fotballtrenere som blir spillere, sier Thøgersen.

– Og så er det noen av oss som finner ut at det er advokat vi har lyst til å være. Men dette er selvsagt svært individuelt, sier Thøgersen.

– I mitt tilfelle så Wiersholm en mulighet til å få meg om bord, og presenterte en strategi som jeg trodde på og kjente meg igjen i, og tilbød meg en plass i den strategien hvor jeg fikk lov til å bygge videre på den ledelseskapasiteten jeg hadde tilegnet meg. Jeg fikk ansvar for rekruttering, og for et kompetanseområde i selskapet. Det er fristende når dyktige fagfolk fra utsiden ser at du har kompetanse som de trenger, og gir deg en mulighet til å gjøre en forskjell, sier Thøgersen.

«ABDISERT KONGE»

Per M. Ristvedt (53) var MP i åtte år i Wikborg Rein. Kort tid etter at han gikk av, fikk han tilbud fra blant annet Schjødt, der han i dag er partner og leder for avdeling for tvisteløsning.

– Hvordan oppleves det å gå fra å være managing partner til å bli «vanlig» partner?

– For de fleste vil jeg tro at det er en betydelig overgang. Man går fra å styre alt i firmaet til å bli en slags abdisert konge. Ellers vil nok alder og arbeidsfelt kunne virke inn på hvordan overgangen oppleves, sier Ristvedt.

– Å være MP gir deg en unik lederkompetanse med stor overføringskraft til andre virksomheter, sier Kai Thøgersen.

Selv var han bare 38 år gammel da han ble MP i Wikborg Rein.

– Det er et stort ansvar.

Når du blir spurt, spør du deg selv om du er egnet, om du kan løfte firmaet slik det er ønsket. Og så tenker du på utenforliggende forhold, for det er mange ting som innvirker, og markedet kan for eksempel

«Det er tross alt få fotballtrenere som blir spillere.»

Kai Thøgersen

plutselig ble helt forferdelig. Men man blir jo grepet av prestisjen, av tiltitsvotumet, av signalet om at du er en av de beste, og så tenker du at du kan jo begynne med noen få år, sier Ristvedt.

Andre bedrifter som omsetter for syv, åtte, ni hundre millioner kroner, de har «en person som er ett hundre prosent satt til å styre butikken», sier Ristvedt, men slik er det ikke for advokatfirmaer: De styres som regel av

flinke advokater som etter noen år skal tilbake og dra inn like mange kroner som tidligere.

MIKROMANAGEMENT

– De fleste MP-er tenker, når de tar jobben, at de ikke skal ende opp med å miste portefølje, men man opplever fort at det å være MP tar veldig mye tid, sier Ristvedt.

– Du har en administrasjon som normalt skal ta unna ting, men uansett faller svært mye på MP-en. Du har ansvaret for kanskje flere hundre mennesker, og alle må føle at de blir sett, alle vil være inne med deg. Mange MP-er ender opp med veldig mye mikromanagement, det er tidsstyven. Man må være flink til å delegerer, men mange er ikke det, sier han.

– Hva kan være årsakene til at flere MP-er slutter i firmaet, når de gir seg som MP?

– Alle som har vært MP utvikler seg, og får en unik erfaring. Du får for eksempel en større forståelse for hvordan klientene tenker, sier Per M. Ristvedt.

– Noen føler kanskje at det ikke er mer å hente i firmaet, etter å ha vært i en slik topposisjon. Andre vil ikke, eller orker ikke å returnere til ett hundre prosent advokatvirksomhet. En tredje årsak kan være at firmaet ikke tilrettelegger for en god retur til advokatvirksomheten, sier Ristvedt.

KLIENTRELASJONER GLIPPER

Susanne Munch Thore (58) var den første kvinnelige MP-en i ett av de fire største advokatfirmaene da hun i 2011 ble MP i Wikborg Rein. Hun gikk av som MP i 2016. På forsommeren i år sluttet hun i firmaet, og startet opp egen virksomhet. Nå holder hun hus i Hydrobygget på Solli Plass i kontorfellesskap med blant andre Bjørn Øiulfstad i Stiftel-

sesforeningen, Nina Reiersen og Tom A. Torkildsen.

– Hvorfor blir tiden etter at man slutter som MP krevende?

– Det kan være mange årsaker til det. En grunn kan være at du har gitt fra deg flere av dine sentrale klientrelasjoner. Det tar tid å bygge dem opp igjen. Du har gått glipp av en del i årene som MP, og har et hull i referansene. En advokat er ikke mer enn sin siste, store sak. Så du må starte delvis på nytt. De MP-ene som har klart å jobbe fifty-fifty som MP og advokat, og har klart å bevare klientrelasjonene, har det lettere, sier Thore.

Cluet, både for firmaet og den enkelte, mener hun, er å skape en MP-rolle som ikke bare fungerer

godt mens man er MP, men også etterpå.

– Det er ikke nødvendigvis noen «one size fits all»-måte å gjøre dette på. MP-rollen er veldig spennende og utrolig givende, for de som får muligheten. Den er et stort privilegium, og du lærer svært mye om driften av et stort selskap.

TREÅRS-TESTEN

At man ikke jobber hundre prosent bare som MP, men også opprettholder noe klientansvar, er lurt, mener hun.

– Den store testen kommer etter tre år. Om du fortsatt klarer å holde klientkontakt på et fornuftig nivå etter tre år, da du er dypt inne i MP-rollen, så vil det være enklere å komme tilbake.

En annen, viktig grunn til at det kan være krevende å komme tilbake som vanlig advokat i firmaet, er at man selv har forandret seg, mener hun.

– Man er en litt annen person enn da man startet. Man har jobbet med ledelse og strategi og helt andre juridiske problemstillinger enn ellers, og dette gjør at det ikke er like spennende for en eks-MP å jobbe nøyaktig på samme måte som før. Interessefeltet endrer seg, og der man ikke lenger er like spisset, har man til gjengjeld en bredere kompetanse og unik ledelseserfaring. Så mange vil nok oppleve at det er mindre interessant å jobbe på samme måte som der man slapp. Mange vil nok ønske å jobbe bredere, og gjerne med strategi eller mer forretningsfokusert, sier Thore.

– For mitt eget vedkommende har det ledet til forsterket interesse for næringsliv i bredere forstand, og samfunnsperspektivet fremstår også som viktigere, sier hun.

Firmaene må være bevisste på at det ofte kan ta lang tid for MP-en å bygge seg helt opp igjen, mener Per M. Ristvedt.

– En avgått MP kan plutselig stå der uten å ha nok å gjøre. Man sier at det gjerne tar ti år å bygge seg opp og bli

tatt opp som partner. Det er derfor naturlig at det kan ta en vis tid å bygge seg opp igjen, etter at man har sluttet som MP, sier han.

Selv holdt Ristvedt porteføljen vedlike delvis ved å skrive bøker og artikler i MP-tiden.

– Dette bidro til at det gikk veldig raskt å komme tilbake for fullt da jeg kom til Schjødt, sier han.

MP-ene bør ha en avtale om at de kan bruke en viss tid på å komme tilbake på samme inntjeningsnivå som tidligere, mener han.

VERDISKAPNING FRISTET MER

Tidligere i år takket Nils H. Thommessen (56) for seg i Wiersholm, etter å ha vært MP i seks år. Han er nå partner og daglig leder i Summa Equity, et investeringsselskap som ifølge egne nettsider utelukkende investerer i bærekraftige selskaper med potensial for høy vekst og avkastning.

Thommessen sier at han er stolt og glad for årene i Wiersholm.

– Jeg er ekstremt takknemlig for 24 års fantastisk skole i Wiersholm. Da jeg sluttet som MP, reiste jeg tre måneder til Latin-Amerika med kona. Jeg hadde fått et råd av en kollega: «Sett deg på en øde strand, og spør deg selv hva som har gitt deg mest glede de siste ti årene». Og jeg vet med meg selv at det som gir meg mest glede, er når jeg klarer å utvikle folk rundt meg til å få ut hele sitt potensial, bli dritflinke og entusiastiske. Det handler om å gi dem premisserne, men være tydelig i forventningene, liksom bygge grunnmuren for dem, og være der når de bygger resten av huset selv. Å lede flinke, entusiastiske folk er det som har gitt meg mest glede, og akkurat dette får jeg makset ut ganske heftig nå, sier Thommessen.

– Jeg hadde også følt en stund, før jeg ga meg som MP, at jeg ønsket å jobbe mer på den verdiskapende siden, enn på rådgiversiden, sier han.

Det har vært tre grunnpillarer i hans profesjonelle liv, forteller han.

– Du må gjennom en omstillingsprosess når du skal tilbake. Den kan være krevende dels fordi du skal opparbeide deg som advokat igjen, men også dels fordi du skal forsøke å skape en annen måte å jobbe på, som tar hensyn til det du har vært igjennom, sier Susanne Munch Thore.

– Den ene har vært å gjøre gode saker. Den andre å lede ordentlig smarte mennesker som du ikke bare kan beordre til å gjøre ting, men som må forstå rasjonale, og se målet klart og tydelig. Den tredje er samfunnsansvar. Alle disse tre tingene får jeg fortsette med i min jobb som daglig leder i Summa, og det er jeg veldig glad for.

Han ser at det generelt kan være vanskelig for MP-er å komme tilbake som vanlig advokat etter endt sjefsgjerning.

– Det ene kan være at klientene er borte, slik det nok skjer i noen firmaer. Men i Wiersholm er kulturen og strategien annerledes og ekstremt delende;

der var vi opptatt av å sette den beste foten frem mot klienten, så klienter og saker fløt fritt mellom oss. Når partnerne ikke «eier» klientrelasjonene, får klientene den beste for sin sak, og det er lettere for nye partnere å komme inn og for en MP å gå tilbake til å jobbe på sak.

– Det andre er et spørsmål om ledelse: Du skal være sidestilt med folk du har pisket rundt, noe som kan være krevende. Men også på dette punktet føler jeg at det var en utpreget lagfølelse i Wiersholm. Jeg har et svært godt forhold til mine tidligere partnere, og har ingen følelse av at det ville bli vanskelig og operere som «vanlig» partner igjen, sier han.

«En advokat er ikke mer enn sin siste, store sak.»

Susanne Munch Thore

– Jobben forandrer deg, men er det høna eller egget: Påtar du deg MP-rollen fordi du egentlig har lyst til å utvikle andre sider av deg selv, eller er det selve rollen som endrer deg? Jeg er ikke sikker på hva svaret er, sier Nils H. Thommessen. Foto: Andreas Klemsdal, Finansavisen

– Jeg føler et stort ansvar for systemet i Wiersholm, etter å ha ledet firmaet gjennom fundamentale endringsprosesser i seks år. Jeg føler meg fortsatt som en «wiersholmer», sier han.

VIL IKKE GENERALISERE

Kai Thøgersen sier at det finnes massevis av eksempler på at MP-er blir værende i firmaet der de var MP, og at det ikke går an å generalisere om rollens etterliv.

– Det avhenger for eksempel av hva slags mennesketype man er, og hvilket fagområde man har jobbet med. Min egen rolle som MP var for eksempel veldig lik den jeg har i advokatgjerningen, og da er det jo lettere å vedlikeholde relasjoner. Du kan pleie dem, på et mer generelt nivå. Og så varierer det hvordan firmaene legger til rette for at MP-er skal komme til-

bake. Her i Wiersholm er vi kjemp gode på dette. Når noen likevel velger å slutte, handler det ikke om manglende tilrettelegging, men at man har lyst til å gjøre noe annet, rett og slett, sier Thøgersen.

– Er du glad for at du ikke er MP lenger?

– Nei. Men jeg ga meg på overtid. Jeg trivdes veldig godt i den rollen, men gjør nå mange av de samme tingene som jeg liker best; Jeg har ansvar for all rekruttering, er leder for et stort team her og får være advokat i spennende saker. Og så har vi en MP (Morten Goller, red.anmerk.) som er svært dyktig både som fagperson og i lederrollen. Han er veldig

«Du skal være sidestilt med folk du har pisket rundt.»

Nils H. Thommessen

bevisst på hva han er god på innenfor de rammene han har, og er superflink til å motivere og delegere. Han er en veldig moderne MP, sier Thøgersen.

Per M. Ristvedt mener det er tre grep som må tas for å gjøre overgangen fra MP til «vanlig» partner så god som mulig.

BAKSETESJÅFØRENE

– For det første bør man beholde en klientportefølje mens man er MP. Selv prosederte jeg eksempelvis i Høyesterett flere ganger i mine år som MP. Grep 2 er ikke å sitte for lenge som MP. For det tredje bør firmaet legge til rette for at MP-en kommer hundre prosent tilbake i fakturerbar virksomhet innen seks måneder etter avgang, sier Ristvedt.

Susanne Munch Thore tror det er fornuftig å planlegge overgangen sammen med styret.

– Det er ikke alltid så lett å forutse hva som vil skje når man er ferdig som MP, men man kan forsøke å tenke ut scenarier og lage så konkrete avtaler som mulig. Det er viktig at du ikke blir en «back seat driver» for den nye MP-en etter at du har gått av. Pr. definisjon skal du ikke lenger engasjere deg så mye, og du må vise forsiktighet med å blande deg opp i ting du ikke har noe med. Samtidig går nok firmaet glipp av en del ressurser og et engasjement som ligger der. Hvis dette overhodet ikke blir brukt, kan det nok oppleves som litt rart for den det gjelder. Derfor kan det være lurt å finne ut hvordan MP-en fortsatt kan bidra til firmaet, og planlegge dette, sier Thore.

Firmaene takler dette forskjellig, ifølge Ristvedt.

– I mange firmaer er det ingenting i partneravtalen om dette, andre steder har man tenkt mer riktig, og man får om nødvendig noen år til å komme seg tilbake til marsjert med hensyn til klientene, sier han.

– Du lever ikke lenge som MP hvis firmaet ikke utvikler seg i riktig retning

Man kommer ikke høyere i et partnerskap enn å bli valgt til MP. Jobben lyses ikke ut, og den som velges, må ha høy faglig integritet og nyte stor respekt internt.

Managing partner har det øverste ansvaret under styret, og får i de store firmaene profesjonell støtte til administrative oppgaver.

– Hovedoppgaven til MP-en er å utvikle firmaet best mulig, både faglig og økonomisk. Du lever ikke lenge som MP hvis firmaet ikke utvikler seg i riktig retning, forteller Per M. Ristvedt.

Man velges til MP av partnerstyre, og det er mye prestisje knyttet til stillingen, særlig i de største firmaene.

– Du må ha høy grad av respekt internt. Det tror jeg er det viktigste, fordi du skal få folk med deg. Du bør også være samlende, og ha bevist at du er en flink advokat. Ofte ses det også etter andre egenskaper, avhengig av hva firmaet trenger der og da. Noen velger en MP som kan gjøre store endringer, andre ganger velges en MP som er flink til å utvikle mennesker, eller som har gode administrative egenskaper, forteller Susanne Munch Thore.

– For advokater som liker å lede, er det en spennende jobb, sier hun.

TO ELLER TRE ÅR

I de store firmaene velges man for en periode på to eller tre år, og ofte blir MP-en gjenvalgt både en og to ganger.

– Det er en altoppslukende jobb der du skal utarbeide strategi og være hovedansvarlig for iverksettelsen av strategien, og du skal representere firmaet i mange sammenhenger, forteller hun.

MP-rollen har endret seg i takt med utviklingen i advokatbransjen.

– Det er ganske stor forskjell på å være MP for åtte partnere enn for femti, hva gjelder både størrelse og kompleksitet. Det er ikke bare partnerne du leder, men en stor bedrift i en rivende utvikling, sier Kai Thøgersen.

LEDELSE FRA HARVARD

Både Thøgersen, Ristvedt og Thomassen har tatt ledelseskurs på prestisjetunge Harvard University i USA.

– Jeg tok et executive leadership-kurs på Harvard ganske tidlig, noe jeg fant veldig nyttig. Her lærer du om ledelse av de aller beste. Man møter likemenn- og kvinner man kan diskutere med, og nettverket blir et utrolig bra referansepunkt. I Wiersholm sender vi alle ledere på kurs på Harvard, sier Thøgersen.

Frem til årtusenskiftet var MP-jobben ikke like arbeidskrevende, får Advokatbladet opplyst.

– Den gang tok jobben kanskje bare femti prosent av tiden. Siden 2000-tallet har flere av de største advokatfirmaene passert ett hundre advokater, og da har det nok vært fulltidsbeskjeftigelse for mange. I praksis ender det ofte med at du jobber to ganger ett hundre prosent i tiden som MP, sier Ristvedt.

ANNONSE

Finansavisen

JUS 2019

Finansavisen Jus er ikke bare et magasin for dem med juridisk embetseksamen. Historiene er like verdifulle for ledere, gründere og ansatte i norsk næringsliv, organisasjoner og offentlig forvaltning.

Finansavisen Jus dekker endringene i advokaternæringen, vi bringer deg nyhetene, enten det er snakk om konkrete saker eller om aktørene. Vi gir sakene større bredde, som igjen gir leserne bedre innsikt.

Magasinet distribueres med Finansavisen.

Opplag: 40 000

Finansavisen

JUS

– ET MAGASIN I FINANSAVISEN

4 utgaver i 2019:
14/2–23/5–26/9–28/11

FOR ANNONSEINFORMASJON OM MAGASINET OG ELLERS I AVISEN KONTAKT:
Caroline Reed Smith-Meyer
Tlf.: 900 15 283 | E-post: caroline@hegnar.no
www.businesskanalen.no

VI OVERVÅKER NÆRINGSLIVET

STOR UTVIKLING

Også Thøgersen peker på at advokatrollen har utviklet seg veldig siden årtusenskiftet.

– Det er ikke så lenge siden at advokatene gjerne hadde en en-til-en-relasjon til klientene, og at sakene ikke var så store og komplekse som de er nå. Advokatene var individualister og gjorde det som passet dem. Profesjonaliseringen kom for ikke så mange år siden. Som MP skal du få alle partnerne til å forstå at de jobber i ett firma med felles mål, og legge en felles strategi som får alle til å trekke i samme retning, sier Thøgersen.

Empati og lagbyggingsegenskaper er viktige for en MP, mener han.

– Du må ha menneskelig forståelse, og være opptatt av å se alle. Det er folkene som skaper butikk i et advokatfirma, du har ikke et produkt du skal selge. Da må du motivere og utvikle folk så de kan yte maksimalt innenfor sine rammer, og se hvilke kvaliteter og muligheter de ulike menneskene har, sier Thøgersen.

JUSNYTT nr. 12/2018

Advokatens fagsider er skrevet av lagdommer i Borgarting lagmannsrett, Per Racin Fosmark. Han har over 25 års erfaring som advokat og møterett for Høyesterett. Fosmark er leder av Reklamasjonsnemnda for Eiendomsmeglingstjenester og redaktør av Lovdatas sivile flaggsaker.

E-post: per.racin.fosmark@domstol.no

Telefon: 21 55 85 56

► Erstatningsrett: Høyesterett utvider ansvaret for «sjokkskader»

Høyesterett avsa 30. oktober 2018 enstemmig dom – **HR-2018-2080-A** – hvor retten kom til at man i dag må se noe annerledes på psykiske skader enn det som følger av de såkalte «sjokk-skadedommer» – **Rt. 1960 side 357 (Bersagel)**, **Rt. 1966 side 163 (Sola)** og **Rt. 1985 side 1011 (Hauketo)**. Saken nå gjaldt retten til erstatning for økonomisk tap på grunn av psykisk skade som en mor ble påført da hennes sønn døde under behandlingssvikt under sykehusopphold. Moren fant sin sønn død på sykehuset. Partene var enige om at *ansvargrunnlag* forelå, og at det forelå *faktisk årsakssammenheng*. Spørsmålet var de *rettslige grensene* for ansvaret, *adekvansvurderingen*. Høyesterett kom i likhet med tingretten til at moren hadde krav på erstatning fra staten v/Pasientskadenemnda.

Høyesterett har en grundig gjennomgang av rettspraksis når det gjelder de såkalte «sjokkskadesakene» og utviklingen generelt når det gjelder synet på psykiske skader. Det lå nå til rette for

en viss justering av praksis, typisk i saker hvor man mister et barn som følge av en erstatningsbetingende handling eller begivenhet, eller at barnet blir alvorlig skadet. Det bør ikke lenger stilles krav om at skadesituasjonen var helt ekstraordinær eller særlig gruoppvekkende, men at grensene bør være en del romsligere – **avsnitt 49**:

«Den helt spesielt nære personlige og følelsesmessige bindingen som en forelder har til sitt barn, fører til at det alltid vil være en tung psykisk belastning når et barn dør eller blir hardt skadet. Ut fra dette er det generelt ikke upåregnelig med en reaksjon som også innebærer en psykisk skade hos forelder. Dette gjelder selv om ingen bestemte personer kan lastes for dødsfallet, og selv om ikke forelder selv er til stede når barnet dør eller blir skadet. For at ansvar for slik psykisk skade hos forelder skal kunne være aktuelt, må det likevel være forhold knyttet til skadesituasjonen eller omstendighetene rundt den som i seg selv representerer en særlig belastning

for forelder, utover selve tapet av, eller skaden på, barnet. Nærheten mellom den psykiske skaden hos forelder og den skadegjørende handlingen eller begivenheten vil være et moment i denne vurderingen. Og man må, her som ellers i erstatningsretten, innen rimelighetens grenser knytte vurderingen til den konkrete forelderens forutsetninger, enten vedkommende er alminnelig robust eller mer enn vanlig sårbar.»

En annen sak er at adekvansbetraktninger kommer også inn ved avgjørelsen av hvilke tapsposter som kan kreves erstattet, og når det gjelder omfanget. Dommen er prinsipiell og må anses som et viktig skritt i riktig retning. Psykiske skader har i dag det samme erstatningsrettslige vern som fysiske skader. Den ansvarlige må også ta skadelidte som han eller hun er, jf. sårbarhetsprinsippet.

Dommere: Bårdsen, Kallerud, Bergh, Arntzen og Indreberg.

Advokat fikk medhold i Høyesterett om at han skulle fått oppfriskning for oversittelse av ankefristen til lagmannsretten

Høyesteretts ankeutvalg tok i kjennelse 19. oktober 2018 – **HR-2018-2006-U** – stilling til om det skulle gis oppfriskning i medhold av **tvisteloven § 16–12 tredje ledd** etter at en advokat hadde oversett ankefristen. I saken hadde advokaten stolt på de opplysninger tingretten gav i e-post om når tingrettens dom ble forkynt

for advokatens klient, som var selvprosederende i tingretten. Ankeutvalget uttalte i **avsnitt 22** at parter og prosessfullmektiger vil normalt være aktsomme dersom de stoler på opplysningene vedkommende domstol gir om når rettsavgjørelse er forkynt. Dette forutsetter at de ikke selv besitter informasjon som tilsier

at opplysningene er uriktige. Se også **HR-2018-327-U**. Hensynet til motparten talte ikke avgjørende mot at oppfriskning ble gitt. Ankeutvalget kom derfor til – i motsetning til lagmannsretten – at det skulle gis oppfriskning.

► Lovendringer

1. januar 2019 (flere ikrafttredelser ventes)
Kunnskapsdepartementet:

NY: LOV-2018-06-08-28 om høyere yrkesfaglig utdanning (**fagskoleloven**). Loven gjelder for fagskoleutdanning som er akkreditert av Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT). Den nye loven baserer seg på gjeldende lov nr. 56/2003 om fagskoleutdanning. Rett til fødselspermisjon for fagskolestudenter er lovfestet. Fagskoler får rett til medlemskap i studentsamskipnad.

Barne- og likestillingsdepartementet:
LOV-2018-04-20-6 om endringer i barneloven og straffeloven mv. (**bedre rettsvern for barn mot vold og overgrep**), unntatt endringen i barneloven § 56 andre ledd andre punktum. F. eks. bestemmer barneloven **ny § 43 b** at den som har kontaktforbud med et barn etter straffeloven § 57 eller straffeprosessloven § 222 a, som hovedregel ikke kan ha samvær med barnet.

Finansdepartementet:
NY: LOV-2018-03-23-3 om Bankenes sikringsfond. Bakgrunnen for loven er at det i EU er vedtatt et *revidert innskuddsgarantidirektiv*, og et nytt direktiv med regler for håndtering av kriserammede banker og kredittforetak (*krisehåndteringsdirektivet*). **LOV-2018-03-23-2** om endringer i finansforetaksloven mv. (**inn-skuddsgaranti og krisehåndtering av banker**).

Tre endringslover til **eiendomsskatte-loven**: **LOV-2017-06-21-76**, **LOV-2017-12-19-118** og **LOV-2018-06-22-75**, alle med virkning fra skatteåret 2019. **To** endringslover til **skatteforvaltningsloven**: **LOV-2016-12-20-120** (hele loven i kraft) og **LOV-2018-06-22-71** (hele loven i kraft). Endringslover til **skattebetalingsloven**: **LOV-2018-06-22-65** (hele loven i kraft), til **merverdiavgiftsloven**: **LOV-2015-06-19-56** (hele loven i kraft) og til **bokføringsloven**: **LOV 2015-06-19-53**.

LOV-2018-06-15-35 om endringer i verdipapirhandeloven og oppheving av børsloven (lov om regulerte markeder) mv. **unntatt § 8-1** (gjennomføring av EUs verdipapirmarkedsforordning MiFIR). Formålet med endringsloven er en overordnet gjennomgang av det norske verdipapir- og børsregelverket.

Justis- og beredskapsdepartementet:
LOV-2018-05-15-18 om endringer i bustadoppføringslova mv. (**garanti-reglene**). **Bustadoppføringsloven § 12** om *tidspunktet for garantistillelse* er endret. Entreprenøren kan vente å med å stille garanti dersom forbrukeren tar forbehold, f. eks. om finansiering eller salg av eksisterende bolig, jf. **§ 12 andre ledd tredje punktum**. Forbrukerens risiko for å lide tap vil være begrenset frem til eventuelle forbehold er avklart og byggingen er satt i gang. Endret er også *forbrukerens sanksjoner* for det tilfellet at entreprenøren oversitter fristen for å stille garanti, jf. **§ 12 niende ledd**. Forbrukeren har rett til å holde tilbake alt vederlag inntil entreprenøren kan dokumentere at det er stilt «§ 12-garanti». I praksis er retts-tilstanden med dette reversert til slik denne var før endringslov nr. 94/2016. **Avhendingsloven** har fått **ny § 2-11**: En næringsdrivende har plikt til å stille garanti etter bustadoppføringslova § 12 ved salg av nyoppført bolig til forbruker, når salget finner sted innen *seks måneder* etter at boligen eller fritidsboligen er fullført.

LOV-2018-06-22-80 om endringer i domstolloven mv. (**elektronisk kommunikasjon mv.**) – **tvisteloven § 6-14 fjerde ledd**. Om endringene, se *Ju\$nytt nr. 10/2018*.

Arbeids- og sosialdepartementet:
LOV-2017-04-05-15 om endringer i folketrygdloven (**endret fastsetting av grunnlaget for sykepenger, foreldrepenger og pleiepenger mv.**).

LOV-2018-06-22-45 om endringer i arbeidsmiljøloven, folketrygdloven og enkelte andre lover (aksjeloven, allmennaksjeselskapsloven og statsansatteloven).

LOV-2018-06-22-46 om endringer arbeidsmiljøloven (**fast og midlertidig ansettelse og innleie fra bemanningsforetak**). Endringene innebærer blant annet at det nå i **§ 14-9 (1)** er en definisjon av hva fast ansettelse innebærer: «Med fast ansettelse menes i denne lov at ansettelsen er løpende og tidsubegrenset, at lovens regler om opphør av arbeidsforhold gjelder, og at arbeidstaker sikres forutsigbarhet for arbeid i form av et reelt stillingsomfang.»

Kunnskapsdepartementet:
LOV-2018-05-25-19 om endringer i statsborgerloven mv. (**tap av statsborgerskap ved straffbare forhold**) – **ny § 26 a**.

Nærings- og fiskeridepartementet:
LOV-2018-05-25-20 om endringer i lov om avgift til forskning og utvikling i fiskeri- og havbruksnæringen (**forvaltningen av Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond**).

Retningslinje for bruk av tvangsmulkt og overtredelsesgebyr

Skattemyndighetene kan illegge administrative reaksjoner for ulike brudd på opplysningsplikter, når forholdet ikke er så alvorlig at det skal straffeforfølges. På **www.skatte-etaten.no** er Skattedirektoratets retningslinje for bruk av tvangsmulkt og overtredelsesgebyr publisert. Retningslinjen gjelder bruk av reaksjonene tvangsmulkt og overtredelsesgebyr etter skatteforvaltningsloven og A-opplysningsloven.

► Tidsbortfall i løsningsrettsloven og legater

Høyesterett avsa 8. oktober 2018 enstemmig dom – **HR-2018-1906-A** – som blant annet gjaldt krav om tilbakeføring av en fast eiendom fra Opplysningsvesenets fond (OVF) til et legat som opprinnelig eide den. I skjøtet var det fastsatt at legatet kunne kreve eiendommen tilbake til seg, hvis det ikke var mulig å benytte eiendommen til bolig for biskopen i Stavanger. Spørsmålet var den avtalte tilbakeføringsrett var falt bort etter **løsningsrettsloven § 6, jf. § 23 tredje ledd**, eller om denne loven måtte tolkes innskrenkende på bakgrunn av **Grunnloven §§ 116 og 97** og **EMK protokoll 1 artikkel 1 (P1-1)**.

Høyesterett har en grundig drøftelse av regelen om tidsbortfall i løsningsrettsloven (**avsnitt 49-75**). Konklusjonen var at bestemmelsen i skjøtet om *rett til tilbakeføring av eiendommen*, var en løsningsrett som falt innenfor løsningsrettsloven.

Høyesterett viste til at hovedinntrykket av forarbeidene er at loven bevisst er gitt et svært vidt anvendelsesområde. Lovgiveren har veid de ulike hensyn mot hverandre, og har kommet til at regelen om tidsavgrensning må gjelde også for allerede inngåtte avtaler, selv om dette i noen tilfeller kan føre til rettighetstap. Det ble også gitt en lang overgangsregel på 20 år fra loven trådte i kraft 1. juli 1995. Det kan nok imidlertid tenkes at det utover de tilfellene som er nevnt i forarbeidene kan være grunn til å innskrenke anvendelsesområdet fordi loven ellers ville gjelde for tilfeller som det ikke har vært meningen å regulere i løsningsrettsloven. Uttalt at legat eller stiftelser som har en lang tidshorisont for sine disposisjoner, i denne relasjon ikke har større behov for vern enn andre. Grunnloven § 116 andre punktum

– hvor det er fastsatt at eiendommer som hører til «milde stiftelser» bare skal anvendes til gagn for disse – kunne ikke få noen betydning i saken. Det var heller ikke grunnlag for innskrenke rekkevidden av tidsbortfallbestemmelsen ut fra Grunnloven § 97 eller EMK P1-1 (**avsnitt 86-100**).

Avtalefestet pensjon (AFP) ved virksomhetsoverdragelse

Høyesterett avsa 11. oktober 2018 enstemmig dom – **HR-2018-1944-A** – som gjaldt arbeidstagers rett til å fastholde arbeidskontrakten med tidligere arbeidsgiver når virksomheten overdras til ny arbeidsgiver. Spørsmålet først og fremst hvilken betydning det har for denne valgretten at muligheten for avtalefestet pensjon (AFP) fra 62 år ville falle bort, da den nye arbeidsgiveren ikke var tilsluttet AFP-ordningen.

Høyesterett fant i likhet med lagmannsretten at arbeidstageren hadde valgreitt. Som følge av virksomhetsoverdragelsen ett år og to måneder før hun fylte 62 år, ville hun gå glipp av AFP på totalt 1,3 millioner kroner.

Når det gjelder valgretten, tok Høyesterett utgangspunkt i de fire sentrale dommene på området: **Rt-1999-977 (Nemko)**, **Rt-1999-989 (Vest-Ro)**, **Rt-2000-2047 (Psykiatri)** og **Rt-2000-2058 (Miljøtransport)**. De fastslo at en arbeidstager etter norsk rett har en valgreitt hvis virksomhetsoverdragelse fører til «ikke uvesentlige negative endringer». Da de fire dommene ble avsagt, gjaldt arbeidsmiljøloven av

Det var også spørsmål om en klausul om at endret bruk av eiendommen krever legatets samtykke også falt bort sammen med løsningsretten, noe Høyesterett kom til at ikke var tilfellet.

Dommere: Kallerud, Webster, Noer, Høgetveit Berg og Endresen.

1977. Etter å ha gjennomgått forarbeidene til 2005-loven, konkluderte Høyesterett med at lovgiverne har ønsket å videreføre den valgretten som er fastslått og presisert i Høyesteretts praksis (**avsnitt 43**). Spørsmålet om det foreligger en valgreitt beror på en konkret vurdering av hvilke endringer virksomhetsoverdragelsen vil ha for arbeidstagerens arbeidssituasjon. Det må vurderes hva som er sannsynlig. Høyesterett har vurdert en rekke forskjellige virkninger av virksomhetsoverdragelse og har ikke lagt til grunn at noen typer konsekvenser er uten betydning og derfor ikke skal vurderes. Avgjørende har ikke vært virkningenes art, men deres vekt ved den konkrete bedømmelsen (**avsnitt 51**).

Den konkrete vurderingen fremgå av **avsnitt 52-75**. Det kunne ikke tillegges vekt at arbeidstageren hadde et privat lå på ca. 1,5 millioner kroner. Negative virkninger av virksomhetsoverdragelsen må ha tilknytning til arbeidssituasjonen. Rent personlige forhold har ikke betydning.

Dommere: Møse, Matheson, Høgetveit Berg, Noer og Indreberg.

► Rekkevidden av aksjeeiernes ansvar for udekkede forpliktelser i et avviklet selskap

Høyesterett avsa 16. oktober 2018 enstemmig dom – **HR-2018-1983-A** – som gjaldt aksjeeieres ansvar for udekkede forpliktelser i et avviklet selskap, jf. **aksjeloven § 16-12**. Spørsmålet var om utbetalinger de hadde mottatt som utbytte **etter** utløpet av kreditorenes frist til å melde krav etter **§ 16-4**, omfattes av bestemmelsen om avviklingsandeler i **§ 16-9**, noe Høyesterett besvarte bekreftende.

Saken gjaldt beslutning om avvikling av et ambulanseselskap, hvor det etter beslutningen og etter utløpet av kreditorenes seksukersfrist til å melde krav inn krav mot selskapet, ble foretatt utdelinger til aksjeeierne i to omganger. Den første og omtvistede utdelingen på 4 906 000 kroner fremstod isolert sett som utbytte etter **aksjeloven § 8-1**. Spørsmålet var om utdelingen likevel var omfattet av den objektive ansvarsregelen – eller korreksjonsregelen – i **§ 16-12**. I motsatt fall ville aksje-

eiernes ansvar reguleres av skyldregelen i **§ 3-7** om ulovlige utdelinger.

Aksjelovens forarbeider er knappe og uklare når det gjelder grensedragningen mellom utdelinger av utbytte etter **§ 8-1** og utdelinger av avviklingsandeler etter **§ 16-9**. Det er heller ikke klart og entydig syn på dette spørsmålet i juridisk teori.

Førstvoterende oppsummerte i **avsnitt 36**:

«De beste grunner taler etter mitt syn for at grensen mellom utbytte etter **§ 8-1** og avviklingsandel etter **§ 16-9** trekkes ved utløpet av fristen for kreditorene til å melde sine krav som nå er på seks uker. Et hovedhensyn også under en frivillig awiklingsprosess må være at kreditorenes krav dekkes. Som det fremgår av **§ 16-5** andre ledd, kan selskapets virksomhet fortsette under avviklingen «i den utstrekning det er ønskelig for en hensiktsmessig gjennomføring av

awiklingen». Dette underbygger at aksjeeiernes interesser i selskapets økonomiske formål ikke er det primære på dette stadiet. Det vil dessuten stille den lovbestemte kreditorbeskyttelsen i et underlig lys dersom valg av betegnelse på utdelingene skulle ha avgjørende innflytelse på hvilke midler som skal være tilgjengelige for eventuelle udekkede kreditorer. Endelig nevner jeg at en grensedragning ved seksukersfristens utløp gir en klar regel som det er enkelt for de ulike aktørene å forholde seg til både når utdelinger finner sted og når eventuelle krav fremmes.»

Konklusjonen ble at den objektive ansvarsregelen i **§ 16-12** får anvendelse på alle utdelinger til aksjeeierne **etter** utløpet av seksukersfristen i **§ 16-4**. Den subjektive ansvarsregelen i **§ 3-7** er begrenset til å gjelde utbytteutdelinger etter **§ 8-1** foretatt innen utløpet av seksukersfristen.

forebygge eller avverge straffbare handlinger, eller skaffe politiet kontroll over stjalne gjenstander («redningsaksjon»). De strengeste vilkår gjelder når provokasjon og infiltrasjon brukes som etterforskningsmetoder for å avklare mulig straffeskyld, jf. straffeprosessloven **§ 226**. Rundskrivet konsentreres om disse tilfellene.

Rundskrivet vil være nyttig for advokater som jobber med strafferett.

Rundskriv om infiltrasjon og provokasjon som etterforskningsmetode

Riksadvokaten publiserte 31. oktober 2018 rundskriv – **RA-2018-2** – «Infiltrasjon og provokasjon som etterforskningsmetode – vederlag til politiets kilde». Infiltrasjon og provokasjon som ledd i etterforskning er ikke lovregulert. Enkelte vilkår og rammer for tiltakene er trukket opp i tidligere rundskriv, rettspraksis og lovforarbeider og omtalt i juridisk teori. Formålet med rundskrivet er å fastsette en nærmere regulering av metodebruken i påvente av en mulig lovfesting, jf. NOU 2016: 24 Ny straffeprosesslov. Det er behov for

å supplere rundskrivet med en ikke-offentlig instruks, herunder rutiner som sikrer og dokumenterer at de særskilte prosessuelle krav oppfylles. Riksadvokaten viderefører ikke en særskilt regulering for provokasjon og infiltrasjon på internett. Den rettslige reguleringen bør være mest mulig ensartet og teknologinøytral.

Provokasjon og infiltrasjon kan ha flere siktemål: Det kan være å framskaffe bevis til bruk i en strafforfolgning (etterforskningsmetode),

► Straff for mishandling i nære relasjoner i land der handlingen ikke var straffbar

Høyesteretts to enstemmige dommer 19. oktober 2018 er viktige når det gjelder rekkevidden av straffeloven **§ 4**, jf. **§ 5** nr. 1 og norsk straffelovs anvendelse på handlinger begått i utlandet. Dommene følger opp **HR-2016-1014-A (Dubai I)**, **HR-2017-1947-A (Dubai II)** og **HR-2017-2429-A (Jemen)** vedrørende straffelovens stedlige virkeområde ved kollektivforbrytelser og fortsatte forbrytelser.

Den første saken – **HR-2018-2043-A (Nigeria)** – gjaldt om norsk straffelov blant annet kom til anvendelse på mishandling i nære relasjoner (straffeloven 1902 **§ 219** første ledd), som hadde skjedd under midlertidig opphold i Nigeria. Voldshandlingene startet i Norge. Handlingene som tiltalte foretok i Nigeria, var lovlige der. Det følger av Jemen-dommen at det ikke kan oppstilles en generell tolkningsregel ved fortsatte forbrytelser. Høyesterett kom til at mishandlingen som ble foretatt i Nigeria, kunne straffes etter straffeloven **§ 4**, og forkastet tiltaltes anke. Det gjaldt ikke noe krav om

dobbelt straffbarhet etter **§ 5** første ledd nr. 1. Begrunnelsen fremgår av **avsnitt 36**:

«Rettssikkerhetshensynene generelt, og forutberegnelighetshensynet spesielt, står da i en vesentlig annerledes stilling enn i Jemen-saken. Når straffbare handlinger som inngår i kollektivforbrytelsen er foretatt i Norge, er forholdet allerede ved dette brakt inn under norsk straffejurisdiksjon. Det er da vanskelig å se noen tungtveiende hensyn som tilsier at det samme ikke skal gjelde for senere handlinger som inngår i det samme straffbare forholdet, selv om disse handlingene er foretatt under familiens midlertidige opphold i utlandet. Gjerningsmannen kan da ikke ha noen berettiget forventning om å kunne unndra seg norsk straffelov fordi krenkelsene er straffrie i det land de er foretatt. Kjerneområdet til **§ 219** og **§ 282** er nettopp det sammenhengende og vedvarende handlingsmonsteret til gjerningspersonen, jf. Ot. prp. nr.113 (2004-2005) side 46, og straffebudets formål slår inn med stor

tyngde i et saksforhold som foreligger i saken her.»

Den andre saken – **HR-2018-2044-A (England)** – gjaldt også mishandling i nære relasjoner, men her ble den fortsatte forbrytelse påbegynt i England og fortsatte i Norge. Da lagmannsretten ikke hadde tatt stilling om handlingene var straffbare i England, fulgte det av Jemen-dommen at kravet om dobbelt straffbarhet ikke var oppfylt. Det hadde ikke betydning at tiltalte var norsk statsborger og hadde betydelig tilknytning til Norge. Lagmannsrettens dom med hovedforhandling opphevet.

Dommere i begge saker: Ringnes, Møse, Noer, Berglund og Endresen.

Innstilt flyvning: Refusjon av gebyr

EU-domstolen avsa 12. september 2018 fortolkningsdom – **C-601/17** – vedrørende forordning (EF) nr. 261/2004 art. 8 (1) a. om refusjon av flybillett ved forsinkelse. Spørsmålet var om det gebyr en godkjent agent legger en passasjer utgjør et element av den billettpris som selskapet skal refundere ved innstilt flyvning. Domstolen kom til at gebyret omfattes, med mindre gebyret er fastsatt uten flyselskapets kunnskap. Forordningen er gjennomført i norsk rett ved luftfartsloven og **FOR-2005-02-17-141** om flypassasjerers rettigheter ved nektet ombordstigning og innstilt eller vesentlig forsinket flyging. Kilde: EuroRett nr. 17/2018.

► Sivilombudsmannen: Skatt og klagerett

Sivilombudsmannens uttalelse – **SOM-2018-223** – gjelder spørsmålet om retten til å klage over avvísninger etter **skatteforvaltningsloven § 13-4 tredje ledd** også omfatter skattekontorets vurdering av om klagen er fremsatt innenfor eller utenfor den absolutte *ettårsfristens* utløp i **§ 13-4 tredje ledd andre punktum**.

Ombudsmannen kom til at avgjørelser om at ettårsfristen er utløpt må kunne påklages. Hvis den skattepliktige er enig i at ettårsfristen er utløpt, må klagen imidlertid anses som en anmodning til skattemyndighetene om at disse på eget initiativ skal ta saken opp til endring etter **skatteforvaltningsloven kap. 12**.

► Flyktningrett – vern av privatlivet

Høyesterett avsa 8. november 2018 enstemmig dom – **HR-2018-2133-A** – som gjaldt gyldigheten av tilbakekall av *midlertidig* oppholdstillatelse etter at grunnlaget for det opprinnelige vedtaket falt bort. Spørsmålet var om tilbakekallet var i strid med retten til respekt for privatlivet etter **Grunnloven § 102** og **EMK artikkel 8**. Høyesterett kom til at oppholdstillatelsen til en afghansk kvinne kunne gyldig kalles tilbake. Utgangspunktet for bedømmelsen etter norsk rett er – **avsnitt 58–59**:

«En midlertidig oppholdstillatelse gitt i medhold av utlendingsloven § 60 til utlendinger med flyktningstatus gir i alminnelighet ikke grunnlag for å

etablere et privatliv som er beskyttet etter artikkel 8. Det samme gjelder fornyelser på samme grunnlag etter § 61. Formentlig må det for § 61-tilfellene tas en reservasjon dersom oppholdsperioden basert på midlertidige tillatelser blir lang [...].

Grunnlaget for å stille opp et slikt utgangspunkt for norsk rett er først og fremst selve innretningen og bakgrunnen for denne type tillatelser: Opphold gis på grunnlag av et konkret beskyttelsesbehov. Faller behovet for beskyttelse bort, kan tillatelsen – i samsvar med flyktningkonvensjonen artikkel 1 C nr. 5 og utlendingsloven § 37 første ledd bokstav e – kalles tilbake. Selv om utlendinger som er i landet på dette

grunnlaget nok ofte knytter bånd til det samfunnet de lever i, er det ... gjennomgående ikke tale om et privatliv som artikkel 8 gir beskyttelse for.»

Gis det *permanent* oppholdstillatelse etter utlendingsloven § 62, blir situasjonen en annen. Da er det ikke lenger adgang til å kalle tilbake oppholdstillatelsen selv om beskyttelsesbehovet er falt bort, og grunnlaget for oppholdet er et annet. For utlendinger med permanent oppholdstillatelse ligger det vesentlig nærmere å karakterisere dem som «settled migrants».

Dommere: Kallerud, Bergh, Ringnes, Bårdsen og Indreberg.

I straffesaker er domfellelser for forhold som tiltalte begikk mens han var mindreårig, relevante.

Høyesterett tok i enstemmig dom 30. oktober 2018 – **HR-2018-2096-A** – stilling til om det er i strid med **FNs barnekonvensjon artikkel 40 (2)** å fremlegge bevis for domfellelse for forhold som ble begått før tiltalte fylte 18 år og om det ved straffutmålingen kan legges vekt på slik domfellelse. Spørsmålet var følgerig om det i en straffesak mot en siktet for forhold som er begått *etter at han fylte 18 år* kan tas i betraktning domfellelser for forhold som ble begått mens han var *mindreårig*. Barnekonvensjonen gjelder som norsk lov og går ved motstrid foran annen lovgivning, jf. **menneskerettsloven § 2** og **§ 3**. Spørsmålet i saken aktualiserte for det første forholdet til **straffeprosessloven § 301 andre ledd**, som bestemmer at bevis for tidligere domfellelser og påtaleunntakelser bare kan nektes ført når beviset er uten betydning for saken. For det andre om det ved straffutmålingen kan legges vekt på slike domfellelser i skjerpene retning, jf. **straffeloven § 77 k**.

General Comment no. 10 (GC-2007-10-CRC) er en relevant rettskilde når innholdet av konvensjonsforpliktelsene skal fastlegges, men hvilken vekt en uttalelse skal ha beror blant annet på om det dreier seg om en tolkningsuttalelse, eller om uttalen mer må sees som en tilråding, jf. **Rt-2015-1388** (plenum) **avsnitt 151**. Høyesterett konkluderte i **avsnitt 23**:

«Barnekonvensjonen er ... ikke til hinder for at det kan fremlegges bevis for domfellelser mot siktede for forhold som ble begått som mindreårig, og det foreligger følgerig ikke motstrid med straffeprosessloven § 301 andre ledd. Barnekonvensjonen artikkel 40 forbyr eller begrenser heller ikke at slike domfellelser kan tillegges vekt i straffeskjerpene retning innenfor rammen av alminnelige straffutmålingsprinsipper, jf. straffeloven § 77 k.»

Dommere: Ringnes, Bårdsen, Webster, Bergh og Indreberg.

Feil ilagt konkurskarantene: Forvaltningsloven § 36 og ikke tvisteloven § 20–12 får anvendelse

Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse – **HR-2018-1777-U** – gjaldt lagmannsrettens saksomkostningsavgjørelse etter at tingrettens ileggelse av konkurskarantene ble opphevet. Lagmannsretten vurderte saksomkostningskravet etter **tvisteloven § 20–12 første ledd bokstav b** (statens ansvar for partenes saksomkostninger). Det var feil. Lagmannsretten skulle ha vurdert statens ansvar for saksomkostningen i samsvar med rettssetningene i **Rt. 1997 side 1251**, det vil si anvendt **forvaltningsloven § 36 analogisk**. Blant annet vist til at tingrettens avgjørelse om konkurskarantene er av administrativ art.

Forretningsutvikler Fredrik Hollen og partner Christian Hauge har ledet Wiersholms utvikling av Dispute Control.

Har laget ny tviste-plattform

Gjennom den digitale plattformen Dispute Control vil Wiersholm løse tvistesaker enklere og raskere – uten et eneste papirark, forteller partner Christian Hauge og forretningsutvikler Fredrik Hollen.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

Hva har dere laget?

– Vi har laget Dispute Control, en digital samhandlingsplattform for behandling av tvistesaker, hvor alle de involverte i den enkelte sak kan logge inn enten via nett eller en applikasjon. Inne på selve plattformen kan man kommunisere, bidra med innhold og få oversikt over saken. Alle dokumenter er søkbare og man kan også tematisere dem i ulike kategorier etter hvert som man nærmer seg et helhetsbilde.

Alle nødvendige dokumenter lastes opp i kronologisk rekkefølge i en slags tidslinje, man kan skrive inn kommentarer og spørsmål, snakke sammen, eller lage fellesoversikter over gjøremål.

Noe som ofte har vært problematisk hvis man har mange aktører involvert i en sak, er at alle har sitt system for hånd-

tering av oppgaver, dokumenter og så videre – plattformen er en fellesløsning for dette, slik at det blir enkelt, tilgjengelig og oversiktlig for alle involverte. Samtidig er det ikke utenkelig at systemet også kan gi klienten mer trygghet ved at de nettopp har denne oversikten.

I tillegg sender systemet varsler til klienten hvis det er noe de har glemt å legge inn eller gjøre, framfor at vi som advokater må mase. Det blir et lag til med kontroll, rett og slett.

Hvilke utfordringer er det plattformen løser?

– Når man jobber med tvistesaker skal man både se framover og gi en prosessrisikovurdering, samtidig som man må se bakover for å kartlegge sakens faktiske sider. Her må man trå varsomt for å unngå at man blir farget av det man tror er målet eller konklusjonen mens man prøver å få oversikt – såkalt «confirmation bias».

Tvistesaker involverer ofte mange mennesker, både klienten selv, eksperter, kanskje flere ulike advokater og så videre. Dermed må man ha et system som gjør at man kan samle all informasjon og behandle den effektivt. Vi har manglet en dimensjon hvor vi kan

bringe ut denne informasjonen til de involverte på en lettvinnt måte.

Gjennom Dispute Control får alle tilgang til saken når og hvor de vil. Den har også en offline-mulighet, eller «hyttefunksjon», som gjør det mulig å jobbe mens man er på reise eller andre steder uten nett.

Hva har vært viktig i utviklingen av Dispute Control?

– Vi har utviklet plattformen i samarbeid med klientene for å dekke både våre, men først og fremst deres behov. Vi tok det raskt ut til klienter for å teste, med et mål om å få konstruktive tilbakemeldinger for å gjøre systemet enda bedre. Det har vært svært verdifullt for oss. Klientene ser ting vi ikke ser, og ting som er viktig for dem, men som vi ikke har tenkt på i det hele tatt.

Siden tvister og metodikken rundt er så komplisert i seg selv, ville vi gjøre plattformen så enkel og intuitiv som mulig. Det å ha mulighet til å gjøre justeringer, basert på faktisk bruk av plattformen, før vi lanserte den til alle, har vært en kjempesuksess.

Intervjuet er forkortet. Les alle spørsmålene og svarene på Advokatbladet.no!

Vil styrke Oslo tingrett

Over femti personer var tilstede da Oslo tinghus inviterte til aktørmøte for å skape bedre dialog mellom domstolen og de øvrige aktørene i retten.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

– Vi vil bli bedre, og derfor ønsker vi direkte og ærlige innspill fra de som kjenner oss best – forsvarerne, påtalemyndigheten og bistandsadvokater, sa sorenskriver Yngve Svendsen da han åpnet møtet.

Oslo tingrett håndterer tjue prosent av alle straffesaker i Norge og hele åtti prosent av de aller største. Temaene de ønsket innspill på var samhandlingen under berammingsarbeidet, saksstyringen fra dommer under saksforbere-

delse og hovedforhandling, samt behov for moderat spesialisering på noen stadier og/eller sakstyper.

Her kan du lese en kort presentasjon av de mest sentrale innspillene fra aktørene!

SAVNER TYDELIGERE PROSESSLEDELSE

Beate Brinch Sand, leder for felles påtaleenhet, Oslo politidistrikt

– Vi har lite negativt å si om Oslo tingrett, men i noen tilfeller skulle vi ønske at dommeren klarte å holde en tydeligere prosessledelse i retten. I tillegg er vi veldig opptatt av digitale aktorater og håper Oslo tingrett vil tilrettelegge for dette. Et spørsmål det kan være nyttig å diskutere er om vi burde ha mer innholdsrike berammingsbrev i faste maler?

VIL HA VEILEDER OM DOMMERATFERD

Marius Dietrichson, advokat og leder av Forsvarergruppen

– Det burde lages en veileder om dommeratferd. Oslo tingrett burde se til Gulating lagmannsrett, der det er en slik veileder på gang. En veileder vil kunne virke disiplinerende og skape forståelse fra de andre aktørene om hva man vil møte i retten.

Rettferdig behandling er mye knyttet til å bli behandlet i tråd med egne forventninger. Grunnsynet som bør gjelde er at siktede ikke er domfelt og bør ikke behandles som en.

– Jeg vil også understreke at det ikke er forsvarerens oppgave å sørge for at den siktede får nødvendig mat eller klær. Det bør være politiets jobb. Det er heller ikke vår oppgave å fortelle årsaken til at en tiltalt ikke møtte i hovedforhandling. Det er konfidensielt og vi er hindret av lov til å svare på dette spørsmålet.

– Ofte får vi faste forsvarere tilsendt saker hvor siktede tilsynelatende ikke har valgt forsvarer selv, men likevel står det oppført navn på en valgt forsvarer i dokumentene. Dette må politijuristene rydde opp i før sakene sendes ut, sa advokat John Christian Elden.

ROSER SAKSFORBEREDENDE MØTE

Anna Haugmoen Mo, avdelingsleder, Økokrim

– Hvordan kan vi jobbe sammen for å få en mer effektiv prosess i domstolen i forkant av hovedforhandlingene? Vi verdsetter saksforberedende møter, som både skaper en god og konkret dialog, men også sender tydelige signaler om hva man skal bruke tiden på.

– Vi har også erfart at viktige prosessuelle beslutninger underveis kan være krevende, slik som eksempelvis dokumentinnsyn i databeslag. Dette er problemstillinger som bør behandles tidlig for å forebygge risiko for at saken blir utsatt.

GENERALISTER ER BEST

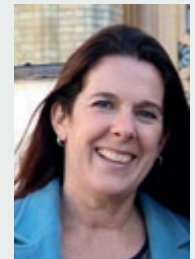
Trygve Staff, advokat

– Domstol.no burde tilby en krypteringsordning fra domenet til forsvarerkontoret. På den måten blir det er veldig trygt og sikkert å kommunisere.

– Det er ikke noe poeng å holde saksforberedende møter altfor lang tid i forkant av hovedforhandlingene. Da er det ofte lite som egentlig er egnet til å bli spikret fast. Man må holde det når saken begynner å komme inn under huden på partene. At prosessuelle spørsmålene kan bli behandlet på en god måte er det viktigste.

– Når det kommer til dommerspesialisering, er jeg er veldig tilhenger av det tradisjonelle generalistsynet. Generalistene er de som gir den tryggeste og beste behandlingen. Men i barnesaker bør en barnefaglig dommer være egenrådig.

TIDVIS DÅRLIG KOMMUNIKASJON

Hege Salomon, advokat og leder for Bistandsadvokatutvalget

– Oppnevning av bistandsadvokat fører noen ganger til uheldig kommunikasjon, spesielt i sakene hvor det først har blitt oppnevnt en advokat til tilrettelagt avhør, for så en ny advokat senere i prosessen. Ofte blir det ikke formidlet at det har vært flere bistandsadvokater involvert. Dette bør fanges opp.

– I det siste har det vært en del private bistandsadvokater som ikke har fått lov til å utøve rollen sin i retten, med den begrunnelse at aktor kan ta seg av det. Det er lite gunstig.

DOMMERSPESIALISERING ER GUNSTIG

Jørn Sigurd Maurud, førstestatsadvokat, Oslo statsadvokatembete

– Vi er i utgangspunktet positive til saksforberedende møte, men vi opplever ofte at domstolen velger å involvere seg tungt inn i prosessen på et tidspunkt hvor vi partene ikke nødvendigvis er forberedt nok.

– Hva gjelder moderat dommerspesialisering, tror vi det er gunstig. Spesielt i store straffesaker. Dommere burde kanskje også etterstrebe en større forståelse av rollen til aktor og forsvarer – vi opplever noen ganger litt urealistiske forventninger her.

VIL HA TYDELIGERE BEVISFØRING

Terje Nybøe, førstestatsadvokat, Riksadvokaten

– Vi mener bevisføringen må bli tydeligere overfor påtalemyndigheten med tanke på hvorfor et bevis føres og hensikten med det. Statsadvokatene er også veldig positive til saksforberedende møte og vil gjerne se enda mer av det. Kanskje kan det føre til en bedre strukturering av forsvarernes arbeid.

– Vi mener spesialisering av dommere er et vanskelig spørsmål. Tradisjonelt har vi vært litt tilbakeholdne her. Derimot mener vi at den yngste dommeren ikke bør ha den største straffesaken. Kanskje kan personspesialisering framfor fagspesialisering være en løsning.

Bøker og lesestoff

Innføring i Jordskifterett

«Det er ikke tidligere skrevet ei lærebok i jordskifterett. Det er oppsiktsvekkende, siden jordskifte har vært en særskilt utdanning ved Norges landbrukshøgskole siden 1898», skriver forfatterne innledningsvis.

Boken starter med et historisk tilbakeblikk på jordskifte. Deretter omtales rettskildene, formelle rammer for jordskiftedomsolen, de rettsfastsettende sakene, og så de rettsendrende sakene. Et kapittel er viet fordeling av plan-skapte verdier, og deretter presenteres saksbehandlingsregler og avgjørelsesformer – for å nevne et lite utvalg.

Per Kåre Sky og Øystein Jakob Bjerva, Universitetsforlaget 2018, 288 sider, 599 kroner.

Skjulte tvangsmidler, 2. utg.

Boken kom først ut i 2014, og denne utgaven er oppdatert pr. april i år, og drøfter blant annet betydningen av den nye bestemmelsen i Grunnloven § 102 og dataavlesning som politimetode.

Boken er tredelt. I første del «Skjulte tvangsmidler som en del av politiets virksomhet» tas opp temaer som skjæringspunktet mellom kriminalitetsbekjempelse, personvern og rettssikkerhet, konstitusjonelle rammer og internasjonale forpliktelser og skjult tvangsmiddelbruk som politioppgave, overvåking og etterforskning.

Del to har fått tittelen «De skjulte tvangsmidlene» og omhandler beslag, kommunikasjonskontroll, sikring av data, romavlytting, dataavlesning, skjult kameraovervåking og teknisk sporing.

Del tre; «Behandling av opplysninger fra skjult tvangsmiddelbruk» drøfter taushetsplikt og bruk, innsyn, og oppbevaring, sperring og innsyn.

Ingvild Bruce og Geir Sunde Haugland, Universitetsforlaget 2018, 384 sider, 649 kroner.

Kystvaktens politi- og påtalemyndighet

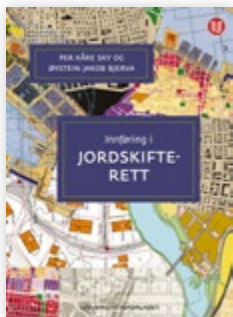
«Dette arbeidet er konsentrert om Kystvaktens politimyndighet og påtalekompetanse. (...) Den mest sentrale

oppgaven for Kystvakten er imidlertid å være til stede på sjøen, både for å bistå fartøyer som har behov for ulike former for hjelp, markere den norske statens interesser og myndighet i de aktuelle havområdene, og føre kontroll med ressursutnyttelsen», skriver forfatteren avslutningsvis i boken. Han mener at Kystvakten ikke utfordrer det alminnelige politiet, «selv om Kystvakten i noen grad utgjør et brudd med tanken om et enhetspoliti».

Boken tar for seg kystvaktens organisasjon, forholdet til Grunnloven, Kystvaktens politimyndighet og bistand til politiet og har også et eget kapittel om bevæpning. Den drøfter Kystvaktens påtalebeslutninger og påtalekompetanse, og etatens informasjonsbehandling.

Forfatteren er nå seniorrådgiver i Justisdepartementet, og var gjesteforsker ved UiB i 2016-2017, og har tidligere bl.a. vært politimester i Vest-Finnmark.

Arild Aaserød, Gyldendal 2019, 136 sider, 429 kroner.

– Advokatutdannelsen må styrkes

Juristforbundets nye president ønsker seg et tett samarbeid med Advokatforeningen for å få økt oppmerksomhet rundt domstolenes vilkår. – Et område der vi ikke har råd til å svikte, påpeker Håvard Holm.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

LILLESTRØM: I midten av november startet Juristforbundets nye president Håvard Holm (62) i jobben. Et av Holms første oppdrag for forbundet var under Juristkongress på Lillestrøm, der om lag syv hundre jurister og advokater fra hele landet var samlet for faglig oppdatering og sosialt samvær.

Inntil nylig har den nye presidenten i Juristforbundet vært dommer i Borgarting lagmannsrett, en jobb han hadde i fjorten år.

– Det er fantastisk å få mulighet til å gjøre noe nytt. Jeg var leder i Dommerforeningen i en femti prosent stilling over fire år, men det ville vært helt uaktuelt å ta denne jobben på

deltid, sier Håvard Holm om sin nye sjefsjobb.

Også den nye nestlederen Katrine Bratteberg vil ha vervet som en fulltidsjobb.

DELT VALGKOMITÉ

Valgkomiteen i Juristforbundet var delt i sin innstilling til forbundets landsmøte. Et flertall på tre ønsket seg Holm, mens et mindretall på to ønsket advokat Sigurd Knudtzon. Sistnevnte valgte til slutt å trekke sitt kandidatur, og Holm ble valgt enstemmig.

– Hva blir din viktigste arbeidsoppgave fremover i Juristforbundet?

– Å få vårt nye hovedstyre, der alle de direktevalgte er nye representanter, til å fungere godt sammen.

KREVER OPPMERKSOMHET

Domstolenes vilkår er høyaktuelt om dagen, og var også et sentralt tema i Advokatforeningens årstale.

– Jeg håper vi kan få til et godt samarbeid med Advokatforeningen, og sammen tvinge politikerne til å forstå at noen samfunnsoppgaver er viktigere enn andre. Der har vi en jobb å gjøre. Jeg tror vi har mange med oss når vi peker på at dette er en grunnleggende del av vårt samfunn, og et område der vi ikke har råd til å svikte. Jeg har tro på at vi i fellesskap kan få politisk oppmerksomhet rundt dette, ikke bare foran aktuelle budsjettforhandlinger, men i et bredere perspektiv, sier Holm.

Lagdommer Håvard Holm startet nylig i ny jobb som president i Juristforbundet.

VIL HA BEDRE ADVOKAT-OPPLÆRING

Et annet felt som ifølge Holm bør styrkes, er advokatutdannelsen.

– Jeg har selv vært veileder for prosedyreveiledningen på advokatkurset, og som dommer erfart mye advokatarbeid gjennom ganske mange år. Jeg sitter ikke med fasiten, men synes generelt kvaliteten er for ujevn, og mener det må gjøre noe med opplæringen av advokater som skal opptre for domstolene.

– Mener du dette bør skje allerede på jusstudiet?

– Jusstudiet bør etter min mening gi studentene et bredt grunnlag, slik det tradisjonelt har gjort. I hvilken grad man bør vinkle jusstudiene i sterkere grad inn mot advokatrollen har jeg ikke tatt standpunkt til. Men jeg er kjent med at de på Universitetet i Tromsø har en rettsal hvor studentene får prøve seg i prosedyre, og synes det høres fornuftig ut. På et eller annet tidspunkt må de som skal opptre for domstolene kunne få en bedre ballast enn mange har i dag.

Han presiserer at dette er synspunkt han har som dommer, og at dette ikke er noe Juristforbundets har vedtatt politikk på så langt.

JUS – Juristenes utdanningssenter

INTERNASJONALE RESTRUKTURERINGER – LONDON

Internasjonale restruktureringer står på agendaen, og stikkord som engelsk insolvensjus, Brexit, UK Schemes of Arrangement, US Chapter 11 og gjeldsforhandlinger.

16. – 18. januar, London, 9900 kroner.

BØRSRETTSDAGENE

En gjennomgang av børsens, myndighetenes og domstolenes avgjørelser og uttalelser vil stå sentralt.

28. – 29. januar, Oslo, 6790 kroner.

ADVOKATKURSET – TROMSØ

Kurset har som formål å gi deltakerne kunnskap til de etiske retningslinjer for utøvelse av advokatyrtet, kjennskap til økonomiske, praktiske og organisatoriske sider ved advokatvirksomhet, bli fortrolig med rutiner og fremgangsmåter under rettergang og andre arbeidsområder.

28. januar – 6. mars, Tromsø, 14500 kroner.

DET ÅRLIGE TINGSRETTSKURSET

I 2019 vil vi gjøre et dypdykk i Nes-sebysaken med et særlig fokus på forberedelsen av denne typen saker for plenumsbehandling i Høyesterett. I tillegg kommer oppdatering av rettspraksis og ny lovgivning.

7. – 8. februar, Sandefjord, 5200 kroner.

DET ÅRLIGE ARBEIDSRETTSKURSET – BERGEN

Kurset har til formål å gi advokater og jurister en ajourføring i rettsutviklingen og ta opp til behandling aktuelle problemstillinger. På ettermiddagen første kursdag kan deltakerne velge mellom tre ulike temaer. Det samme kurset arrangeres også i Sandefjord og i Oslo under Advokatenes fagdager.

14. – 15. mars, Bergen, 5350 kroner.

De oppgitte prisene gjelder for medlemmer av Advokatforeningen.

Bidro til å utvikle lovens flyktning-forståelse

Advokat Jørund Lægland på Eidsvoll har bidratt til å endre hvordan norsk rett forstår FNs flyktningkonvensjon artikkel 31 om flyktninger som oppholder seg ulovlig i tilfluktslandet.

TEKST OG FOTO: GEORG MATHISEN

– HVA ER DEN STØRSTE UTFORDRINGEN I FIRMAET DITT AKKURAT NÅ?

– Vi har ikke svære utfordringer. Men den ene av de to sekretærene våre kommer til å gi seg til våren. Der har vi hatt veldig stabil arbeidskraft, så da må en viss omstilling til.

– OG DEN STØRSTE UTFORDRINGEN FOR BRANSJEN SOM HELHET?

– Det er et drag i bransjen mot større grad av spesialisering, og krav om større og spissere kompetanse og høyere ferdighetsnivå – og bra er det. Utfordringen for oss alle er å ha noe å tilby som markedet vil ha, og også at vi tar i bruk de hjelpemidlene som er tilgjengelige. Før var det veldig tidkrevende å finne aktuelle dommer. Det du kunne bruke to timer på tidligere, det tar du på fem minutter nå.

– DEN STØRSTE SAKEN DU HAR JOBBET MED DET SISTE ÅRET, HVA HANDLET DEN OM?

– Oslo Lufthavn ligger jo i området her, der flyktninger og asylsøkere kommer inn til landet. At det brukes falske pass eller andres pass er ikke uvanlig for folk som er på flukt.

Flyktningkonvensjonens artikkel 31 har en bestemmelse som setter noen grenser for virkeområdet til den norske strafferetten. Hvis du opptre innenfor rammen av konvensjonen, straffes du ikke. I 2013 hadde André Møkkelgjerd i NOAS kurs om dette.

Året etter kom Høyesterett til at forståelsen som hadde vært til da, ikke var i samsvar med konvensjonsteksten, etter at jeg hadde formidlet kontakt mellom advokaten i saken og NOAS.

Så, i 2018, kom det en iraner til Norge som jeg mener opptre innenfor konvensjonsteksten. Han ble fengslet og dømt i tingretten. I lagmannsretten ble det et svært omfang av utenlandske rettskilder, og en virkelig god dom (LE-2018-50200). Påtalemyndigheten valgte å trekke anken til Høyesterett. For meg var det en interessant og spennende sak der jeg kunne bidra i forståelsen av flyktningkonvensjonen, og det var moro med ordentlig juss.

(Red. anmerk: Saken handlet om en iransk statsborger som i lagmannsretten ble frifunnet etter at han ble stanset ved utreise fra Norge til London med falsk nederlandsk pass. Da han kom til Norge to dager tidligere, hadde han gyldig iransk pass og Schengen-visum. Lagmannsretten fant – i tråd med Flyktningkonvensjonen – at forbudet mot å straffe flyktninger for ulovlig innreise og opphold også gjaldt ved utreise.)

– ER DET UTVIKLINGSTREKK I ADVOKATYRKET SOM DU ER KRITISK TIL?

– Dette draget mot å tjene penger. Av og til er det noen som lar seg styre av det, ut fra rådene de gir, og realitetsorienteringen til klienten.

– OG TREKK DU SYNES ER POSITIVE?

– Jeg synes jo det er mest positivt. Det store trekket blant dem du møter i

jobbsammenheng – dommere, politiadvokater og advokater – er at det er mye flinke folk som er gode å samarbeide med. De ønsker å gjøre en god jobb, og de gjør en god jobb.

– HVA ER DEN VIKTIGSTE POLITISKE SAKEN FOR ADVOKATFORENINGEN Å JOBBE MED I ÅR?

– Jeg har merket meg det arbeidet Forvarergruppen gjør nå med forholdet mellom advokat og klient – gaver, klausulering av dokumenter og opptreden under avhør. Det er bra at det løftes opp slik du kan lese deg til i de siste numrene av Advokatbladet. Hvis du har vært med som forsvarer, kommer du fort frem til at akkurat dette er vanskelig.

Og så er det ventetid, reisefravær og salærsatsen. Det er et merkbart inntektsfall hvis du driver mye med oppdrag knyttet til salærsatsen. Drar du til fengsel herfra – til Ringerike – går det raskt to timer fra du reiser hjemmefra til du møter klienten. Hvis du har et møte på halvannen time, bruker du fem og en halv time, og så sitter du igjen med 3500 kroner. Tilrettelagt avhør skjer på Barnehuset i Moss. Der kan du bruke fem timer på reise og være der to timer. Så sitter du igjen med 4500 og så er hele dagen gått.

Det er ikke nok penger til å drifte et kontor, og det er heller ikke mulig å jobbe under reisen. De som sitter fengslet, ofte med annet språk og tolk, de vil møte deg. Jeg har til dels sittet på videolink til Barnehuset, men det er viktig å være der.

Navn: Jørund Lægland

Alder: 58 år

Stilling: Advokat i Advokatene Lægland, Kosberg & Hanisch

Spesialitet: Straff, familie/arv/skifte, samliv og fast eiendom.

Hadde spesialfag i: Husleierett, og så valgfag bank- og pengerett.

Familie: To sønner på 15 og 17 år

Bosted: Eidsvoll

Opprinnelig fra: Nittedal, men flyttet til Eidsvoll som sjuåring

Som justisminister for en dag ville Jørund Lægland gjerne brukt 24 timer på å øke tempoet i saksbehandlingen hos politiet og domstolene.

– HVORDAN REAGERER DU PÅ FORSLAGET TIL NY ADVOKATLOV?

– At kravet til prosedyre for å få bevilgning, ikke skal være der mer, synes jeg er en god ting. Det finnes mange advokater som er flinke, men rettssalen er ikke deres arena.

– HVORDAN TROR DU AT ADVOKAT-HVERDAGEN DIN VIL FORANDRE SEG I LØPET AV DE NESTE FEM ÅRENE?

– Teknologiutviklingen vil fortsette, og hjelpemidlene blir enda bedre. I strafferetten vil du kanskje ha en robot som du kan spørre: «Kan du hjelpe meg å finne frem rettspraksis og forarbeider?». Det spør om det går på fem år, men vi ser jo at det er roboter rundt omkring som virker. Det som tar tid, er å snakke med klienten: Hva ønsker de å oppnå? For familie, arv og skifte, for eksempel, har du mal-systemer. At vi opererer mer og mer uten å være avhengige av tjenester, og at sekretærer er en utdøende rase, er en utvikling som vil fortsette.

– HVOR LENGE HAR DU ARBEIDET SOM ADVOKAT PÅ EIDSVOLL?

– Siden 1993. Jeg tok Politiskolen før jeg begynte å studere juss, og var ferdig på jussen våren 1989. Så begynte jeg i Bergen Bank, som veldig fort ble DNB. Jeg var fullmektig der og fikk advokatbevilling sommeren 1991. Så var jeg dommerfullmektig i Hedmarken tingrett på Hamar fra 1991 til 1993. Da fikk jeg tilbud om å begynne i kontorfellesskap her, og nå er det jeg som har vært her lengst.

– OG HVOR ER DRØMMESTEDET Å PRAKTISERE SOM ADVOKAT?

– Hamar. Jeg var dommerfullmektig der, og det er en by med større tilbud enn Eidsvoll på mye. Der har du Mjøsa med båt og bading, og Vangsåsen med gode skiforhold og lang sesong.

– HVEM ER DEN SVAKESTE PARTEN I DEN NORSKE RETTSSTATEN, SYNES DU?

– Det jeg ser med de sakene som jeg driver med, er at hvis du er født i et

annet land enn Norge, kanskje har begrenset utdanning, ikke behersker norsk så godt og kanskje har begrensede ressurser på ditt eget språk, da stiller du svakere innenfor hele apparatet med politi, domstol og også barnevern. Det er flere ganger der jeg har tenkt at det er en ulikhet som gjør at du ikke stiller på samme nivå.

– JOBBER DU NOE PRO BONO?

– Noe blir det jo alltid, men ikke egentlig så mye.

– HVIS DU FIKK VÆRE JUSTIS-MINISTER FOR EN DAG, HVA VILLE DU HA GJORT?

– Da hadde jeg ikke sovet det døgnet. Jeg hadde gjort alt jeg kunne på 24 timer for å øke tempoet i saksbehandlingen hos politi og domstol, og med den kvaliteten som skal til. Med 15 sekunder igjen av døgnet hadde jeg endret salærsatsen til 1350 kroner og ingen halvering ved reise- og ventetid.

Ba om milliardsatsing på domstolene

Advokatforeningen foreslår å doble domstolens budsjett til om lag fem milliarder kroner, og at det opprettes et eget innovasjonsmiljø for å utvikle teknologi som kan løse tvister.

TEKST: THEA N. DAHL OG NINA SCHMIDT

– Rettsstaten opplever farlige tider. Den globale oppblomstringen av populisme og autoritær nasjonalisme utgjør en eksistensiell trussel mot rettsstaten, demokratiet og vår humanistiske kulturarv.

Slik åpnet Advokatforeningens leder, Jens Johan Hjort, årstalen for 2018 foran rundt 170 gjester i Rococo-salen på Grand hotell i midten av november.

I talen etterlyste Hjort politisk kreativitet for å styrke domstolen og verne rettsstaten. Han pekte blant annet på at flere titalls millioner kroner kuttes bare i år, og at flere dommere må gå for at budsjettet skal gå opp.

– Det gir grunn til alvorlig bekymring når vi vet at nesten hele budsjettet til domstolene går til lønn og lokaler.

Det skal altså kuttes i årsverk. Det skal kuttes i dommere, sa Hjort.

EL-BILER FÅR MER

Hjort sammenliknet domstolenes budsjett med statens sponning av el-biler.

– Domstolenes post i statsbudsjettet er på 2,6 milliarder kroner. Det er litt under to promille av statsbudsjettet. Det er ganske stusslig for en statsmakt. Ifølge Dagbladet, sponser vi el-biler med fem ganger så mye årlig. Eller som vi har lært nylig, det er prisen på en halv fregatt, sa Jens Johan Hjort.

Hjort tror utfordringen er at mange politikere ikke se hva vi får for pengene.

– Hver dom som avsies i rettsvesenet har avgjørende betydning for partene,

men for samfunnet ligger velfungerende domstolars verdi et helt annet sted. Og denne verdien kan være vanskelig å oppdage – for den handler gjerne om begivenheter og utviklingstrekk som ikke inntreffer. Hvordan regner man på verdien av alle de feilkonstruerte, brannfarlige eller giftige produktene som aldri blir laget eller solgt, fordi potensielle produsenter og selgere vet at de vil bli stanset og dømt?

– Rettsstaten er et sivilisasjonsprosjekt. Et velfungerende rettsvesen gjør at ulykker ikke oppstår, ukultur ikke utvikles og krenkelser ikke utføres, sa han.

Årets årstale har overskriften «Verdien av god tvisteløsning», et

– En velfungerende rettsstat avverger uønskede hendelser, sier leder av Advokatforeningen, Jens Johan Hjort. Foto: Monica Kvaale

tema som er mye bredere enn den enkelte konflikt, understrekte han.

TEKNOLOGI SOM TVISTELØSER

Hjort trakk frem Direktoratet for e-helse som en fremtidsrettet satsning fra politikernes side.

– En slik offensiv og visjonær politisk tenkning er nettopp hva også rettsvesenet behøver, for også her står vi overfor en situasjon der ny teknologi kan skape nye muligheter. Jeg ber ikke om et direktorat for e-dømming. Men domstolen må gis nødvendige ressurser til å lede utviklingen av nye teknologiske løsninger, i tett samarbeid med private aktører. På sikt vil dette avlaste domstolen – og gjøre viktige rettigheter og tvisteløsning tilgjengelig for flere, sa Hjort.

ÅRSTALEN I KORTE TREKK

- Det må investeres i rettsstaten. Domstolens budsjett bør minst dobles til minst fem milliarder kroner.
- Det må sikres at tvistene gjennomføres i den størrelse som passer sakene best. Dersom kulturrendringen som tvisteloven skulle skape ikke snart melder seg, må det ses på hvordan tvisteløsningen skal tilbys i «small», «medium» og «large».
- Mekling må etableres som en vanlig tvisteløsningsmetode. Her må det økonomiske incentiver til og advokater må brukes i rettsmekling.

MUNTlighetsPRINSIPPET

Å fravike muntlighetsprinsippet og bevisumiddelbarhetsprinsippet, samt å innføre maks lengde på saker, var blant de konkrete forslagene i talen.

– Vil det ikke være forsvarlig å fravike muntlighetsprinsippet i små saker? Og kunne vi fraveket bevisumiddelbarhetsprinsippet? Kunne vitnene ha svart skriftlig på spørsmål og forsikret at svarene var sanne? Og så kunne vitnene, hvis noe var uklart, blitt krysseksaminert som i Storbritannia? Kunne ikke dette vært ganske fint? Å gå rett til sakens kjerne, spurte Hjort fra talerstolen.

Samtidig foreslår foreningen å begrense lengden på muntlig hovedforhandling i sivilprosessen til to uker.

– I saker som er større – og som bør ha muntlig hovedforhandling – kunne man der hatt hovedregler om maksimal varighet på rettsmøtet, slik det i dag er i småkravprosessen? At det som hovedregel ikke er adgang til å ha hovedforhandlinger som strekker seg utover to uker, undret Hjort.

TVISTER I S, M OG L

Forslag til endringer i tvisteloven vil snart komme, men også eksisterende tvistelov gir mange muligheter til å skjære til sakene. Men disse mulighetene for å tilpasse saken etter forholdene, brukes i veldig liten grad, ifølge Advokatforeningen.

– I bunnen av vår sivilprosess ligger det et proporsjonalitetsprinsipp. Dette må løftes frem. Vi bør få en prosess som bedre sørger for at tidsbruken, og dermed kostnadene, står i forhold til saken. Kortere prosesser gir lavere kostnader,

sa Hjort, og pekte på at domstolsbehandling i dag i stor grad er lagt opp etter en «one size fits all»-tankegang.

Advokatforeningen foreslår at det etableres ulike og mer faste størrelsesmalere.

VIL SPILLE OPPTAK

Å spille av opptak i lagmannsretten i ankerunden er omstridt i straffesaker. I sivile tvister bør derimot denne muligheten gripes, sa Hjort.

– Vi bør allerede nå ta konkrete grep. Opptak av bevisføringen i tingretten og avspilling i lagmannsretten, slik tvisteloven la opp til, må gjennomføres. Da kan faktum i saken låses, slik at man ikke trenger full bevisføring i ankerunden. Det er bra at ordningen endelig er under utprøving ved Nord-Troms tingrett. Vi gleder oss til å høre om erfaringene.

Han fortsatte:

– Kan man – som et eksempel – kombinere dette med at partene i større grad legger frem skriftlige vitneforklaringer? Med utgangspunkt i disse kan man foreta mer spissede avhør i retten og spare vesentlig med tid. Antakeligvis blir det også morsommere.

– Handler man for sent, kan lekkasjen til nemnder og voldgift øke og befeste seg ytterligere. Det vil representere en privatisering av tvisteløsningen, på domstolens og rettsstatens bekostning, sa han.

Se fylldig dekning av årstale-arrangementet på Advokatbladets nettsider!

– Et veldig friskt budsjettforslag

Reaksjonene på Advokatforeningens årstale, der Advokatforeningen foreslo å doble domstolenes budsjett til drøye fem milliarder kroner – var gode. Men justisminister Tor Mikkel Wara var savnet – samt større fokus på høye advokat-honorarer.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD,
THEA N. DAHL OG NINA SCHMIDT

– Kunne ikke holdt den selv

Sven Marius Urke, direktør i Domstol-administrasjonen

– Det aller beste med talen var at den så verdien i domstolene i et mer statsrettlig og demokratisk perspektiv, samt verdien domstolene gir i samfunnsbyggingen. Jeg er veldig glad for at Advokatforeningen tar opp dette temaet. Dette er en tale hverken Bård Tønder (styreleder i DA, red. anmerk.) eller jeg kunne ha holdt, men når en av brukerne av domstolen tar opp temaet, gir det en effekt som er utrolig bra for oss. Og når det gjelder penger, så må jeg justere mine forventninger til politi-

– Domstolenes tur

Tor-Aksel Busch, riksadvokat

– Det er en tale med veldig mange viktige elementer. Sivilprosessen er ikke det som ligger meg nærmest, men mye av dette har klar overføringsverdi til straffesakene. Jeg er veldig glad for den oppmerksomheten som rettes mot finansiering av domstolene. Riktignok var det et veldig friskt budsjettforslag han hadde, men at domstolene nå er underfinansiert, er det etter min oppfatning ingen tvil om. Vi må begynne der. Det er flere av aktørene som kan gå under vignetten «rettsstatens tjenere» som trenger penger, men jeg tenker at det er domstolenes tur nå.

kere og til Justiskomiteen opp til et helt nytt nivå etter denne talen her, jeg er også fornøyd med den delen!

– Bildene Hjort brukte for å vise domstolenes litt usynlige betydning var veldig bra. Med den utviklingen vi har i Europa - med EU-medlemsland som glir mot undertrykking av domstolene som den tredje statsmakt og en forstyrrelse av maktfordelingsprinsippet – må vi huske på at det kan skje her også. Alle i Domstolkommisjonen var tilstede her i dag, jeg synes det var veldig viktig at de hørte denne talen, jeg tror dette kan løfte vårt arbeid opp på et nytt nivå.

– Interessante forslag

Fredrik Sejersted, regjeringsadvokat

Jeg synes det var en veldig god tale, og fint hvordan Hjort fremhevet den samfunnsmessige betydningen av domstolen både direkte og indirekte. Det var bra at Hjort fremhevet at man må bli flinkere til å skreddersy omfanget på sakene til den verdien de fortjener. Der synes nok vi at mange saker er unødige blåst opp. Mange av tiltakene Hjort foreslo for å gjøre sakene mindre omfangsrike, var interessante.

– Bør eksperimentere

Pål Lorentzen, tidligere leder av Advokatforeningen

– Det kan være brukbart å fravike bevisumiddelbarhetsprinsippet. Man bør være villig til å eksperimentere, og ikke bare kjøre i det gamle sporet som man gjør i dag. Også å begrense advokatenes tid, slik man gjør i amerikansk høyesterett, bør vurderes. Jeg mener all prosedyre har godt av det.

Flott med fokus på rettsstaten

Tore Schei, tidligere høyesterettsjustitiarius

– Jeg synes det var en veldig god tale, og at det er flott at Hjort setter fokus på rettsstaten, og om den har de kår den trenger for at vi skal ha den rettsstaten et demokrati som Norge trenger. Det kan godt være man bør ha mer faste regler for tvisteløsningssaker, slik Advokatforeningen foreslår, men jeg har ikke tenkt nok på dette til at jeg har en fasit på det spørsmålet.

Advokaters tid kan begrenses

Hans Stenberg-Nilsen, tidligere leder av Advokatforeningen

– En god tale, men jeg er litt engstelig for å fravike muntlighetsprinsippet. Skriftlige innlegg blir lange, og det tar tid å skrive dem, og det er ikke alle som er flinke til å skrive. Men advokaters tid i retten kan begrenses. Når yngre advokater skal læres opp i Frankrike, får de et tema og skal lage et foredrag på én time. Så får de en bedømmelse av det, og beskjed om å gjøre det en gang til, men da på en halv time. Etter en ny runde med bedømmelse, skal de holde foredraget en tredje gang, på et kvarter. Det er en skarp øvelse!

– Burde tatt opp advokat-honorarer

John Olav Egeland, politisk kommentator i Dagbladet

– Talen var meget god, og tok opp et meget viktig spørsmål, nemlig hvordan alminnelige mennesker skal få adgang til å behandle sine tvister for domstolene. Det er et tema som retts-Norge ikke har beskjeftiget seg med i tilstrekkelig grad til nå. I tillegg evner årstalen å sette ting på dagsorden. Det er en helt avgjørende evne i dagens mediasamfunn.

– Jeg synes man går litt lett over spørsmålet om advokatenes honorarer. Det er et av de store, og viktige spørsmålene for at folk skal få adgang til å bruke en del av tvisteløsnings-ordningene som ble nevnt i talen. Hvis ikke man gjør noe med det, er det ikke sikkert de andre forslagene vil virke.

Må kanskje trykke mer til

Arnfinn Bårdsen, påtroppende dommer i EMD

– Jeg var med i tvistelovutvalget i sin tid, og vi trodde nok det ville ta litt tid før en kulturendring ville være på plass, men det viser seg at det har tatt mye lenger tid enn vi hadde trodd. Kanskje er det riktig at man må trykke mer til for å få virkemidlene som ligger i tvisteloven til å virke slik de var tenkt. Jeg er litt overrasket over at det har tatt så lang tid, etter som intensjonene fra utvalget var så klare, og det ble lagt mye energi og ressurser i å påvirke aktørene.

Savnet justisministeren

Berit Reiss-Andersen, partner i DLA Piper og tidligere leder Advokatforeningen

– Det virkelig viktige elementet i talen var å ta opp at rettsstaten er ryggraden i vårt demokrati, og at den ryggraden kan forvitte uten at vi merker det. Når jeg ser fraværet av fremtredende politikere her, må jeg si at jeg er veldig skuffet. For dette tror jeg er en leksjon som kunne gått til politikere på hele fargeskalaen. Det er skuffende at tradisjonen med at justisministeren er til stede under Advokatforeningens årstale har opphørt de senere år.

– Domstolene blir litt glemt

Solveig Horne (Frp), medlem i Justiskomiteen

– En veldig god og klar tale fra Advokatforeningen, men ønsket om et budsjett på fem milliarder var kanskje litt stort. Det som ble tatt opp i talen, er det alle ser og er bekymret for; nemlig den situasjonen domstolene er i, som til syvende og sist går utover saksbehandlingstiden. Folk tenker nok at domstolene er det nok penger til, så de blir litt glemt. Men dette må vi bli flinkere til å snakke om, og ikke bare snakke om politi og kriminalomsorg.

Det største problemet for finansieringen av domstolene er manglende politisk interesse for virkelig å satse penger på domstolene, mener Bård Tønder, styreleder i Domstoladministrasjonen. Bildet til venstre: Forsamlingen på første rad lot seg begeistre av en sang fremført av Queendom om å stå opp mot seksuell trakassering. Foto: Monica Kvaale

– Domstolen skvises hele tiden

Domstoladministrasjonen (DA) er lei av politikernes honnørord, og ønsker seg radikale endringer i måten domstolene finansieres på. – Domstolkommisjonen er vårt håp, sier styreleder Bård Tønder.

TEKST: NINA SCHMIDT

Bård Tønder, styreleder i Domstoladministrasjonen, trakk frem to ønsker for fremtidens domstoler da han holdt tale under Advokatforeningens årstalemiddag.

– Det ene er et nytt system for finansieringen av den tredje statsmakt. Vi må ha et system som gir større forutsigbarhet, og få på plass en ordning der vi ikke hele tiden skal skvises mellom andre og mer dagsaktuelle justipolitiske og partipolitiske hensyn. Det er en stor utfordring å finne en slik finansieringsform, men det må vi. For slik det er nå, så taper domstolene år etter år i konkurransen.

Hans andre punkt handlet om domstolenes struktur.

– Vi må få en vesentlig endring av strukturen. Dagens domstolstruktur er

fullstendig utdatert. På dette punktet har vi store forventninger til Domstolkommisjonen, men vi har også store forventninger til våre politikere – at de tar de tak som er nødvendig for å løfte domstolen inn i fremtiden, sa Tønder.

Den nye domstolkommisjonen ble oppnevnt av regjeringen i august 2017, og skal legge frem en utredning om domstolenes organisering innen 11.august 2020.

– Det skjedde veldig mye etter den forrige domstolkommisjonen. Nå må nye, radikale endringer til, sa Tønder.

DE STORE BLØR

Domstolenes største problem i dag er ikke avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen, den såkalte ABE-reformen, fremholdt han.

– Det største problemet er manglende politisk interesse for virkelig å satse penger på domstolene. Honnørordene, dem er det mange av. Og selv om vi er på rett vei, går det altfor trått, sa Tønder.

– På toppen av dette skal vi realisere ABE-reformen, men problemet er at den må realiseres gjennom nedbemanning. Dette betyr i praksis at vi må gi avkall på ansatte som vi trenger. Da snakker vi ikke lenger om en effektiv-

isering, men om en reduksjon i domstolenes leveranse, med andre ord en reduksjon i kvalitet i form av lengre saksbehandlingstid, sa Tønder.

Det er særlig de største domstolene som må bære byrden, fortalte han.

– BØR FASTSETTES AV STORTINGET

Partiveteran Carl I. Hagen (Frp) er medlem av Domstolkommisjonen og har lenge vært opptatt av domstolenes budsjettbehandling.

– Jeg har tidligere tatt til orde for at Domstoladministrasjonens budsjett – som inneholder budsjettet for alle domstolene – burde gå til Presidentskapet i Stortinget. Presidentskapet kunne da møte styret i DA og ha med seg noen fra Justiskomiteen, og så fastsetter Stortinget rammene for domstolene som den tredje statsmakt, og gir så bare beskjed til finansministeren om hva budsjettet skal være, foreslår Hagen.

– Riksrevisjonen, Sivilombudsmanen og EOS-utvalget har en slik budsjettbehandling. De er underlagt Stortinget, og jeg synes at den tredje statsmakts kontakt med de andre statsmaktene bør gå via Stortinget, og ikke Regjeringen og Justisdepartementet, sier Carl I. Hagen.

Har vi noe å lære av helsevesenet?

Når privatpersoner eller politikere diskuterer hvor mye penger det offentlige bør bruke på å sikre gratis helsehjelp, er det langt mellom vitsene og kommentarene om legenes lønninger. Er ikke det egentlig litt rart? For når offentlige utgifter til retts hjelp diskuteres, dukker advokatenes lønninger veldig ofte opp – og legger temaet dødt. Og dette selv om lønnsnivået nok er ganske sammenlignbart mellom advokater som bistår privatpersoner, og leger.

Kan forklaringen være at helse er så viktig? Ingenting betyr jo mer enn å være frisk? Jo da, men å få erstatning for et hus man har satt seg i livslang gjeld for å kjøpe, og som viste seg å være fullt av sopp og råte, betyr litt det også. Eller å slippe å dømmes og fengsles for noe man ikke har gjort.

Ulikhetene i den offentlige samtalen og behandlingen av helsesektoren og justissektoren, gjør meg nysgjerrig. Har vi noe å lære? En påfallende forskjell er i hvert fall at personell og institusjoner i helsevesenet alltid fokuserer på sitt overordnede formål; befolkningens helse. Med dette for øyet jobber politikerne engasjert og ambisiøst. Ja, de konkurrer nærmest om hvem som vil bevilge mest penger – til hele sektoren. Sykehus, fastleger, poliklinikker og lignende faller selvsagt innenfor en ambisiøs helsepolitikk, men også forhold som kosthold, trening, røyking og rus står på dagsorden. Og dette er flott, for det betyr at politikerne anerkjenner denne politik-

kens viktige mål, og forstår dens kompliserte sammenhenger.

Hvorfor anerkjenner og forstår de ikke rettsstaten like godt? En rettsstat reduserer korrupsjon, motvirker fattigdom og beskytter befolkningen mot små og store overgrep. Den er et grunnlag for fred, fremmer rettferdighet og like muligheter i befolkningen, skaper økonomisk og kulturell utvikling, bidrar til etterrettelighet for politikere og myndigheter – og skaper respekt for grunnleggende rettigheter. En god helsesektor er viktig, men en god rettsstat er sannelig viktig det også.

Ja, selv politikere som først og fremst er opptatt av helse, bør være engasjert i rettsstaten. I mars 2016 skrev sjefsredaktør i det anerkjente medisinske tidsskriftet *The Lancet* lederen: *The rule of law – an invisible determinant of health*. Teksten fulgte opp et større forskningsprosjekt som så på sammenhengen mellom rettstat og folkehelse, og som konkluderte på følgende vis: «Alle som er opptatt av helse bør vurdere styrking av rettsstaten som et verktøy for å forbedre befolkningens helse.»

Kan rettsstatens betydning for folkehelsen gjøre den viktig for folket og politikerne? Jeg tror det kreves langt mer: Vi som jobber i rettsstatens ulike profesjoner og institusjoner må lære av helsevesenets måte å forandle seg selv på. Vi må bli flinkere til

å fortelle om det store overordnede formålet med arbeidet vårt; om rettsstaten og hva den gjør for samfunnet og livene våre. Om hvilke faktorer den består av, og hvordan disse kan måles og styrkes.

Jeg mener vi bør presse frem en rettsstatspolitikk. En helhetlig politisk satsing, grunnlagt på innsikt og engasjement i rettsstaten. Og med politiske ambisjoner om å styrke den fra år til år, faktor for faktor, institusjon for institusjon. Vi lever i en tid hvor rettsstaten er under press i mange land, selv hos nære allierte. Vi bør vise at den ikke bare er verdt å forsvare, men den er verdt å investere i.

Helsepolitikken handler om fysisk og mental sunnhet, for individene. Rettsstatspolitikken handler om det samme – for samfunnet vårt. Jeg tror bare vi må hjelpe politikerne våre med å forstå det.

Hurt Rasmussen

GENERALSEKRETÆR
ms@advokatforeningen.no

MISVISENDE OM TILSYNSRÅDETS PRAKSIS

Av DAG ERIKSEN,
assisterende direktør,
Tilsynsrådet

Advokatbladet har publisert flere innlegg og artikler som gjelder Tilsynsrådets lovforståelse og praksis rundt prosedyrekravet ved søknad om advokatbevilling.

I siste nummer av bladet omtaltes en merknad til domstoloven § 223 på Lovdata fra tidligere lagmann i Borgarting lagmannsrett Anders Bøhn. Her gir Bøhn uttrykk for at Tilsynsrådet fører en praksis som er sterkt urimelig overfor advokatfullmektiger som søker om advokatbevilling. Han påstår også at praksisen er i strid med lov og forskrift. Tilsynsrådet kan ikke se at Bøhns juridiske argumentasjon bringer noe nytt til torgs. Men fordi han blant annet har forfattet lovkommentaren til domstoloven, og derved fungerer som en autoritet på området, ser vi behov for å påpeke det vi mener er uriktig i merknaden hans.

En del kan vi enes om. Vi er neppe uenige om utgangspunktet for advokatfullmektigordningen, og når en advokat etter domstoloven § 223 har rett til å opptre ved fullmektig. Som Bøhn skriver, er det egentlig ingen grunn til å benytte hjemmelen i straffeprosessloven § 95 annet ledd annet punktum. En advokat kan være oppnevnt som forsvarer i en straffesak, og skal foruten klientens samtykke bare ha rettens aksept for å la seg representere ved en autorisert advokatfullmektig.

Så enkelt kan det gjøres. Bøhn kunne derfor like gjerne ha rettet sin misnøye mot domstolens praksis, eventuelt mot enkelte advokaters mangelfulle oppfølging av sine fullmektiger på dette punktet.

I stedet skriver han at adgangen til å oppnevne en advokatfullmektig som forsvarer etter straffeprosessloven § 95 annet ledd annet punktum er lovmessig helt klar, og antyder samtidig at Til-

synsrådets lovbrudd kan leses direkte ut av domstollovens forarbeider. Men dette blir feil. I Ot.prp.nr. 3 (1999-2000), underpunkt 5.5, fremmer departementet det stikk motsatte syn. Ved oppnevning etter straffeprosessloven § 95 annet ledd annet punktum presiserer departementet følgende:

«Då er det ikkje som fullmektig at vedkomande vert oppnemnd, og avgrensinga i domstolova § 223 vert følgeleg ikkje aktuell.»

Det betyr at en person som er gitt tilatelse av retten til å opptre etter straffeprosessloven § 95 annet ledd annet punktum, ikke opptre på vegne av en advokat. All tvil om dette spørsmålet er altså ryddet av veien i forarbeidene, noe også Bøhn burde ha fanget opp for han konkluderte med at Tilsynsrådets praksis er lovstridig.

Videre hevder Bøhn at Tilsynsrådet legger inn en feilaktig begrensning ved tolkning av lovens begrep «prosedyreerfaring» når saker underkjennes når søker har hatt en selvstendig rolle i retten. Til dette vil vi bemerke at det bare er prosedyreerfaring tilegnet som autorisert advokatfullmektig som kan oppfylle prosedyrekravet, og at dette følger av domstoloven § 220 annet ledd nr. 2 bokstav a. Advokatforskriften § 8-1 må leses i sammenheng med denne bestemmelsen, og bestemmelsen i domstoloven § 223. Etter lovens ordning er det prinsipalen som er ansvarlig prosessfullmektig. Den autoriserte fullmektigen opptre fullt og helt for sin prinsipals regning og risiko, og skal opptre under tilsyn og kontroll av prinsipalen.

Det er for oss uklart hva Bøhn egentlig mener om dette, men han gir selv uttrykk for at «virksomhet som advokatfullmektig» i det minste må avgrenses mot det å føre saker for venner og slektninger mv. Men hvorfor sette grensen akkurat her? Dersom man følger Bøhns eksempel, og åpner for at prosedyreerfaringen i seg selv må være kvalifiserende,

vil det selvsagt bli vanskelig å begrunne noen grense i det hele tatt.

Etter vårt syn er det lovgiver som eventuelt på ny må trekke grensene for hvilken prosedyreerfaring som skal medregnes. Inntil det skjer må Tilsynsrådet som offentlig forvaltningsorgan forholde seg til de klare forutsetninger som lovgiver har stilt opp.

At autorisasjonsforholdet mellom advokat og fullmektig må være i orden, mener vi også følger direkte av domstoloven § 220 annet ledd nr. 2 bokstav a sammenholdt med § 223. Vi kan derfor ikke, som Bøhn antyder vi bør gjøre, vurdere sakene helt uavhengig av om fullmektigen formelt har vært autorisert for den advokaten som er oppnevnt i saken.

Bøhn gir i sin merknad også uttrykk for at domstolens oppnevnelser kun er en formalitet, uten noen praktisk betydning. At han ser på skillet mellom advokat og «annen skikket person» kun som en formalitet, er betenkelig. Det er retten som innenfor lovens rammer avgjør hvem som skal gis adgang til å være prosessfullmektig, og det er viktig at retten selv og alle sakens aktører er klar over hvem som har ansvaret for et oppdrag. For Tilsynsrådets saksbehandling vil oppnevnelserne, og hvem som faktisk er oppnevnt, derfor være av sentral betydning. Vi forsøker likevel å utvise smidighet så langt det er mulig. For eksempel har vi i vår praksis godkjent saker der retten har korrigert sine oppnevnelser i ettertid, og vi har godkjent saker der retten har oppnevnt fullmektigen ved en «feil», til tross for at prinsipalen har bedt seg oppnevnt.

Påstanden om at Tilsynsrådets praksis er sterkt urimelig og lovstridig er, slik vi ser det, svakt begrunnet og ikke basert på kunnskap om Tilsynsrådets praksis. Bøhns uttalelser gir derfor ikke grunnlag for å vurdere vedtak på nytt. Avslutningsvis ønsker vi å understreke at både advokater og advokatfullmektiger gjennomgående er flinke til å innrette seg i samsvar med regelverket. Denne problemstillingen har derfor betydning kun for noen få søknader om advokatbevilling.

ADVOKATBEVILLINGSNEMNDEN I TVILSOM SAK

Av STEPHAN DIDRICH EID,
advokat, Oslo

Oslo tingrett behandlet i november et søksmål fra tidligere advokat Bjørn Ketil Myrset mot Staten ved Advokatbevillingsnemnden. Undertegnede kjente ikke denne saken fra tidligere, men valgte å følge saken som ordinær anonym tilhører for å se nærmere på hvilken rettsikkerhet advokater har i saker om tilbakekall av advokatbevilling.

Jeg har ikke lest dokumentene i saken. Min fremstilling er utelukkende basert på det jeg oppfattet under rettsforhandlingene over tre fulle dager, og er ikke noe partsinnlegg. Motivet for å skrive dette er en bekymring for advokaters rettsikkerhet som jeg ønsker å dele med kolleger og lesere av Advokatbladet.

Advokat Bjørn Ketil Myrset fra Molde fikk i april 2018 tilbakekalt sin advokatbevilling i vedtak fra Advokatbevillingsnemnden. En omfattende advokatkarriere på mer enn 38 år, og et advokatkontor med fem ansatte, måtte avvikles i løpet av få uker.

Advokat Myrsets forsøk på å få en rettskjennelse med midlertidig forføyning, for å få til behandling av søksmål med oppsettende virkning av tilbakekallsvedtaket til rettskraftig dom forelå, ble ikke tatt til følge. Han gjorde også to fremstøt til Advokatbevillingsnemnden med omgjøringsbegjæringer som ikke førte frem.

Tilbakekallet skjedde med hjemmel i Domstoloven § 230 1. ledd nr. 1. Det er verdt å merke seg at det i hovedsak ikke er Myrsets klienter som har klaget ham inn for disiplinærorganene, men motparter ved prosessfullmektiger, en bostyrer som ikke var advokat, en rettsmekler og en datter av en klient.

Advokat Myrsets sak har altså ikke noe av den vanlige historikk som lig-

ger bak tilbakekall av advokatbevilling. Han er ikke straffedømt, han har ikke begått økonomiske misligheter, har ikke rusproblematikk, har ikke begått overgrep, han har ikke manglet regnskap og revisjonserklæringer for sin advokatvirksomhet, og han har betalt rettidige bidrag til Tilsynsrådet. Han har bak seg en omfattende advokatpraksis med blant annet flere saker ført for Høyesterett.

Staten ved Regjeringsadvokaten erkjente under hovedforhandlingen at det ikke foreligger sammenlignbar rettspraksis som har akseptert tilbakekalling av advokatbevilling på det grunnlag som er benyttet overfor advokat Bjørn Ketil Myrset.

Tilbakekallet er basert på at advokat Myrset er felt flere ganger i Disiplinærnemnden, blant annet at han er gitt to advarsler for brudd på reglene om god advokatskikk.

Vitneførselen under hovedforhandlingen viste, slik undertegnede oppfattet den, at muntlige forhandlinger med vitneførsel gir en betydelig mer nyanisert fremstilling av det faktum som ble benyttet til å felle advokat Myrsets ved skriftlig behandling i Disiplinærnemnden, og senere i Advokatbevillingsnemnden. Det vil føre for langt her å gå i detalj å fremstille hva vitnene fortalte, og det henvises til tingrettens dom som ventelig foreligger før jul.

Regjeringsadvokaten anførte at Advokatbevillingsnemnden uten videre måtte kunne summere de fellende avgjørelsene i Disiplinærnemnden, og slik saklig og forsvarlig måtte kunne konkludere med at advokat Myrset var uskikket, optrådte uverdigg og manglet nødvendig tillit for å kunne fortsette som advokat. Staten ved Regjeringsadvokaten anførte at i utgangspunktet mente man at det ikke kunne gjennomføres en «omkamp» i retten om gyldigheten av disse fellende avgjørelsene i Disiplinærnemnden.

Det ble anført at disse avgjørelsene i tilfelle skulle vært bragt inn for retten

løpende av Myrset da de forelå, og at de ikke kunne kreves dissekert av tingretten i detalj i november 2018.

Advokat Myrset har ikke bragt noen av de fellende disiplinæavgjørelsene inn for domstolene, da han ikke kunne vite at det forelå en summeringspraksis hvor da for lengst tilbakelagte saker i Disiplinærnemnden, til dels flere år tilbake i tid, plutselig ble trukket frem og lagt sammen i 2018 som grunnlag for tilbakekall av hans advokatbevilling.

Advokat Myrset fikk etter min vurdering en «fair trail» i Oslo tingrett, med vid adgang til bevisførsel, og han førte en rekke vitner som for undertegnede etterlot et inntrykk av at summeringen av fellende vedtak i Disiplinærnemnden som grunnlag for tilbakekallet, kanskje var for sjablonmessig, og derfor ikke tilstrekkelig vesentlig som underlag for et gyldig tilbakekall av advokatbevillingen.

Advokater og Advokatforeningen er normalt særlig opptatt av å fremheve krav om at det besørges tilstrekkelig rettsikkerhet i saker av stor personlig viktighet, og det er egnet til å undres over den taushet og tilbakeholdenhet som vises med henhold til å kreve rettsikkerhet også for advokater som kommer i vesentlige vanskeligheter hvor det varsles tap av levebrød og fremtidige yrkesmuligheter.

Behandlingen av saken gir inntrykk av at advokater har dårlig rettsikkerhet i saker om tilbakekall av advokatbevilling sammenholdt med personer i andre inngripende saksområder. Advokatforeningen bør etter min mening følge denne saken nøye.

Etter mitt skjønn er det urovekende at Staten mener at Advokatbevillingsnemndens vedtak om tilbakekall er tilstrekkelig begrunnet ved å henvise til et visst antall fellende avgjørelser i Disiplinærnemnden.

Redaksjonen tilføyer: Advokat Bjørn Ketil Myrset har godkjent at han navngis i dette innlegget.

Månedensadvokat

Christian
Flemmen
Johansen

Christian Flemmen Johansen er advokat i Elden, og en av forsvarerne i straffesaken mot Svein Jemtland, som er tiltalt for drap på sin kone. Med en inntekt på drøye 3,5 millioner kroner i fjor, topper han Finansavisen Jus' kåring over landets best betalte partnere under 35 år. Men han er lite interessert i å snakke om egne inntekter, som han beskriver som «sammensatte».

TEKST: NINA SCHMIDT

Han tror ikke at en plass på Finansavisens inntektsoversikter har noe som helst betydning for hans faglige utvikling, og mener at fokuset heller må rettes mot det arbeidet som utføres.

Johansen er flere ganger kommet på Finansavisens «up and coming liste» over landets beste yngre advokater innen økonomisk kriminalitet, og i fjor ble han intervjuet som ett av fire advokattalenter i forbindelse med Finansavisens årlige advokatundersøkelse.

Flemmen Johansen jobber særlig mye med økonomiske straffesaker, avtalerett, fast eiendom og medierett, samtidig som han har flere styreverv.

Er du fornøyd med å stå øverst på Finansavisens liste over de ti best betalte partnerne i landet under 35 år?

– Jeg er helt klart for åpenhet, men disse listene skaper et feil fokus, og er ikke noe jeg anser som spesielt verdifullt. Tallene er hentet fra skattematene, og mitt inntektsbilde er sammensatt. Utover det ønsker jeg ikke å kommentere hva jeg tjener som advokat. Det er slik jeg ser det viktigere å fokusere på håndverket, og at det utføres på en god måte til fordel for klientene.

Hva betyr det, rent faglig, å stå på denne listen?

– Jeg tror ikke det betyr noe som helst. Det er resultatene som teller, og ikke hva advokaten tjener eller ikke tjener.

Du har jobbet tolv år i Elden. Var det tilfeldig at du havnet i Elden, eller var det et mål helt fra studietiden?

– Jeg begynte å jobbe i Elden som student under studietiden og akkurat det var nok litt tilfeldig. Når det er sagt, så fikk jeg allerede som student være med på flere spennende økokrimsaker, og da var mye gjort. I etterkant av studiet har jeg jobbet mye med Anders Brosveet og John Christian Elden, noe jeg er veldig takknemlig for. Utover det så er grunnen til at jeg fortsatt er i Elden den store takhøyden, det raske tempoet og de fantastiske menneskene.

Hvilke fagområder liker du best, og hvorfor?

– Jeg jobber mye med økonomisk kriminalitet, men også mye med avtalerett, fast eiendom og annen tvisteløsning. Å velge en favoritt blant disse er vanskelig.

Mange advokater som jobber med strafferett tjener en del mindre enn advokater som jobber med andre saksområder. Tror du at lavere lønn fører til at unge advokater vegrer seg for å spesialisere seg på strafferettsområdet?

– Vi har et stort antall søkere til fullmektigstillinger hos oss, men ja; jeg vet at det er flere som vegrer seg fra å spesialisere seg på strafferettens område. Selv har jeg en god del privatbetalte straffesaker, der klienten selv velger å betale for bistanden. Dette er mulig for ressurssterke klienter, men rammer de som ikke har anledning til å betale selv, og det er klart uheldig for samfunnsutviklingen.

Den lave offentlige sakørsatsen, og statens manglende vilje til å øke denne, gjør at en rekke dyktige advokater prioriterer privatbetalende klienter fremfor saker på offentlig sakørsats. Jeg har

forståelse for det, men må samtidig understreke at det er ingen jeg er så stolt av som de dyktige kollegene mine, som kunne jobbet på langt høyere satser, men som fortsatt velger saker på offentlig sakørsats fordi de har et brennende engasjement for jobben og klientene.

Hva er det mest spennende som skjer innenfor ditt fagfelt akkurat nå?

– Innføringen av den nye straffeloven har vært interessant, men jeg synes også rettsliggjøringen av politikken er spennende. Jeg tenker da særlig på de tilfellene hvor det i politikken utvikler seg en praksis som skaper forventninger om befolkningens rettigheter og rettslige posisjoner. Arne Fliflet hadde en god leder om nettopp dette temaet i Lov og Rett nr. 8. 2018.

Hva er den viktigste saken du har jobbet med i år?

– Alle saker er viktige for den det gjelder, og det blir derfor feil av meg å fremheve en konkret sak som særlig viktig, men det jeg kan si, er at en av de mest krevende sakene jeg har hatt i år er en omfattende økonomisak som gikk over ti uker i Gulating lagmannsrett. Saken var omfangsrik og reiste flere sammensatte problemstillinger i brytningen mellom strafferetten og forretningsjus.

Hva lærte du av den saken?

– Jeg lærer noe nytt hver dag så hva jeg lærte konkret av denne saken er vanskelig å si, men jeg tror at den i – i likhet med mange andre saker – minnet meg om viktigheten av å lytte langt mer enn man snakker. Det blir sjelden feil, ei heller for en advokat.

Tok du spesielle grep i saken som andre advokater kan ha nytte av å vite om?

– Jeg møtte godt forberedt og jobbet jevnt over mye med saken underveis i prosessen. I store saker som denne er

kontinuitet, og det å gjøre seg gode notater og delkonklusjoner underveis i prosessen, avgjørende for en god og poengtert prosedyre og et godt resultat.

Hvordan vil advokatbransjen utvikle seg det neste tiåret, tror du?

– Jeg tror at advokatbransjen – i likhet med de fleste andre bransjer, vil bli mer og mer digitalisert, og det er en utvikling jeg gjerne ser komme, så lenge ting fungerer som de skal.

«Legal tech» er noe det snakkes mye om i bransjen nå. Jobber du selv, eller firmaet ditt, med digitalisering på noen måte?

– Anders Brosveet hos oss har forsøkt å digitalisere det meste så lenge jeg har kjent ham, og det har det kommet mye bra ut i form av effektive saksforberedelser og så videre. Vi hadde for eksempel digitale utgaver av saksdokumentene og dokumentutdrag i økokrimsaker i mange år før det ble innført i domstolene.

Hva er den viktigste avgjørelsen du har tatt som har tatt deg dit du er i dag?

– Det må være da jeg sluttet som elektrikerlærling og fant ut at jeg heller ville studere jus. Hadde jeg ikke gjort det, så hadde jeg aldri blitt advokat.

Hva er ditt beste råd til en advokat på starten av sin karriere?

– Stå opp tidlig hver dag, og lytt til det klientene dine og andre du omgir deg med har å si – det er ikke alltid nødvendig å finne opp kruttet på nytt.

Hva brenner du for, rent faglig?

– Enhver form for rettslig prosess interesserer meg. Jeg verdsetter å være med på prosesser som tidvis krever raske avgjørelser og konkrete svar.

Du sitter i styret i SMIL, hva er det, og hva betyr det for deg?

– SMIL er veldedig forening som jeg og 17 andre kamerater startet da vi var

Navn: Christian Flemmen Johansen
Alder: 34 år
Tittel: Advokat
Bosted: Oslo
Opprinnelsessted: Valle i Setesdal
Sivilstatus: Gift, ett barn (Julia, fem mnd.)

Her er Elden-advokat Christian Flemmen Johansen avbildet på Demmevasshytta like ved Hardangerjøkulen. DNT-hytta er mest kjent for «demmedassen», som sies å være utedoen i Norge med flottest utsikt. Foto: Privat

ferdige på jussen. Det hele handler om å komme sammen og gjøre noe for noen som trenger det. Vi har blant annet arrangert sommerfest på et avlastningshjem, grilling og bingo på Romsås eldresenter, og konsert og quiz på barneavdelingen på Rikshospitalet.

Jobber du noe pro bono?

– Ja, noen ganger – fellesnevneren her er nok at jeg oppfatter at det blir begått grov urett mot noen som ikke selv er i stand til å forsvare seg.

Har du et faglig forbilde, og i tilfelle hvem?

– Ja, flere – deriblant Anders Brosveet, JC Elden, Erling Lyngtveit, og Nicolai Skjerdal.

Hvem er Norges beste advokat på ditt felt?

– Blant de yngre advokatene så vil jeg fremheve advokat Ida Andenæs som en av de aller beste, og blant de mer

etablerte Brosveet, Elden, Lyngtveit, Skjerdal og Ellen Holager Andenæs.

Hva driver du helst med, når du ikke jobber?

– Da forsøker jeg å være mest mulig ute under åpen himmel med familien min.

Hvor aktiv er du i sosiale medier?

– Middels, men bak «lukkede dører», med privat profil.

Hvilke TV-serier følger du med på?

– Dagsrevyen – går hver dag klokken 19 på NRK – livets serie:)

Hver måned fremover vil vi presentere en advokat som har gjort seg bemerket. Tips redaksjonen om aktuelle advokater. Skriv til nina@advokatbladet.no

Dømte sin andre cupfinale

I en alder av 26 år, dømte Deloitte's advokatfullmektig Emilie Rodahl Dokset sin andre cupfinale i fotball da LSK Kvinner og Sandviken barket sammen inne i Telenor Arena 1. desember.

Kampen som ble spilt foran nesten fem tusen tilskuere, og endte til slutt 4-0 til Lillestrøm.

Dokset kombinerer advokatfullmektigjobb i Deloitte Advokatfirmas Tax & Legal-

avdeling med rollen som FIFA-dommer i fotball på internasjonalt nivå, og dommer i den norske Toppserien.

– For meg er tildelingen av cupfinalen mer enn en fantastisk fotballopplevelse. Det er

også et bevis på at hardt arbeid på flere arenaer ikke trenger å påvirke kvaliteten på arbeidet som legges ned, sier Dokset til Advokatbladet.

Dokset dømte også cupfinalen i 2014. Cupfinalen

regnes som det mest prestisjefylte oppdraget man kan få i Norge, både på herre- og kvinnesiden.

For et snaut år siden startet Dokset som advokatfullmektig i Deloitte's Legal-avdeling.

– Mitt første år som advokatfullmektig har vært veldig spennende og lærerikt, og arbeidshverdagen har til tider vært uforutsigbar. Jeg har vært avhengig av å holde en god struktur på ukene,

slik at jobb og fotballdømming har latt seg kombinere på en god måte, sier hun.

Marit Skurdal (f.v.), Fatemeh Zangeneh, Elisabeth Thoresen og Emilie Dokset dømte cupfinalen.

folk
& forum

SMÅ OG STORE BRANSJENYHETER
tips@advokatbladet.no

Finnmark vurderer søksmål

Advokatfirmaet Kluge, ved partnerne Christian Galtung og Robert Lund, har på oppdrag fra Finnmark fylkeskommune vurdert Stortingets vedtak om gyldigheten av sammenslåingen av fylkene Finnmark og Troms, som ble vedtatt den 8. juni 2017.

I et utkast til prosessvarsel argumenterer firmaet for at det er begått tre ulike saksbehandlingsfeil i saksbehandlingen, som alle hver for seg kan ha innvirket på utfallet i Stortinget.

Kluge mener proposisjonen hvor departementet foreslår sammenslåing av Troms og Finnmark knapt inneholder noen begrunnelse for den foreslåtte løsningen, at fylkestinget i Finnmark, i strid med inndelingslovas § 9, ikke har fått anledning til å uttale seg, samt at departementet unnlot å konsultere Sametinget.

Kluge mener altså Finnmark fylkeskommune kan ha gode rettslige argumenter i et eventuelt søksmål, men presiserer at de som advokater ikke har forutsetninger for å uttale seg om det alt i alt vil være klokt og hensiktsmessig å inngi et søksmålsvarsel mot staten.

«Dette er til syvende og sist en politisk vurdering som må gjøres på politisk nivå i fylkeskommunen», opplyses det i et brev fra firmaet.

Merker økt trøkk etter #metoo

Metoo-kampanjen har ført til et økt antall henvendelser til arbeidsrettsadvokater, forteller Wikborg Rein-partner Simen Lium, særlig i forbindelse med jobbrelaterte festligheter.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Advokat Simen Lium jobber med arbeidsrett, og bistår arbeidsgivere som står i saker med medarbeidere som har fått trakasseringssvarsler på seg.

– Vi merker definitivt en forskjell etter #metoo-kampanjen. Mitt klare inntrykk er at vi har hatt en betydelig økning i antall saker med elementer av seksuell trakassering på arbeidsplassen det siste året, selv om vi ikke har noen statistikk på

det. Blant mange arbeidsgivere er det blitt en økt bevissthet rundt den type forhold, sier Lium.

Wikborg Rein-partneren er medlem i Advokatforeningens lovutvalg for arbeidsrett.

Han tror ikke økningen i antall henvendelser skyldes at ting er verre nå enn før.

– Vi får både saker som omhandler alvorlige hendelser og mer uskyldige saker – som likevel kan være alvorlig nok for den som blir utsatt for

det. Mange av sakene i sistnevnte gruppe som kommer frem i lyset nå, ville nok aldri gjort det for noen år tilbake, sier Simen Lium.

Ifølge Lium er terskelen for å varsle om slike forhold blitt lavere.

– Jeg pleier være bevisst på at når sakene havner på vårt bord, er de alltid ganske alvorlige allerede. Da er det folk ute i bedriftene som har gjort seg opp en mening om at dette er et rettslig problem,

og ikke bare et arbeidsmiljøproblem, sier han.

– Vårt arbeid foregår mest i rådgivende og veiledende plan, og å gi utenomrettslig bistand.

JULEBORD-SAKER

Nå midt i julebordsesongen skriver gjerne media om alt som kan gå alt i forbindelse med julebord. Advokat Lium er påpasselig med å understreke at de aller fleste julebord er vellykkede. Likevel ser firmaet en del tilfeller av seksuell trakassering i jobbsammenheng, som julebord. Advokaten pleier skille julebord-sakene i tre kategorier:

Wikborg Rein-partner Simen Lium.

1. Seksuell trakassering.

– De tristeste eksemplene er der det har skjedd noe «ovenfra og ned». Et typisk eksempel er en sjef beruset på alkohol og egen fortrefelighet som tiltar seg rettigheter han ikke har overfor yngre kvinnelige ansatte.

2. Kolleger i slåsskamp.

– Dette er også noe vi ser ganske ofte av.

3. Ansatte som tar opp det de egentlig mener om sjefen.

– Denne samtalen gjør seg bedre en tirsdag formiddag enn etter fem glass akevitt på julebordet.

UPASSENDE MORO

Han peker på at også underholdningen er et viktig element.

– Hvis arbeidsgiver tillater upassende underholdning, og skaper en ramme hvor det er greit med et fokus hvor ikke alle har det hyggelig, er det ikke greit. Jeg tror det er grunn til å ha et bevisst forhold til dette.

Upassende underholdning kunne være verre før, forteller han, og nevner som eksempel gjettekonkurranser med bilder av de kvinnelige ansattes brystpartier.

Mange saker som kommer på mitt bord og som utgjør rettspraksis, har elementer i seg av at man har vært slem med andre. Det fungerer hverken i arbeidslivet eller ellers i verden.

SJEKING NEDOVER

– Sjekking «nedover» i hierarkiet, er det greit eller ikke greit?

– Mange arbeidsplasser har mer eller mindre uttalte retningslinjer om at man ikke skal innlede slike forhold. Det kan være en hårfin balansegang mellom trakassering med skjevhet i maktforholdet, kontra det at folk faktisk kan finne hverandre på arbeidsplassen. Det er mange eksempler på at det har blitt lykkelige historier ut av det. Bedrifter bør ha noen retningslinjer som et utgangspunkt.

– Advokatbransjen er full av eldre menn, og unge kvinner. Hva er viktig å huske?

– Jeg mener fasiten er at alle må benytte kardemommeloven. Det er grense for hvor langt man kan komme med pålegg og generelle regler. Bedriftene må sørge for at de ansatte tar gode beslutninger.

Voldtekts-hopp

I tiåret fra 2006 til 2016 økte antall idømte ubetingede fengselsår med ett tusen år, viser tall fra Domstoladministrasjonen. Den samlede mengden idømt ubetinget fengsel for voldtekt økte med 79 prosent i perioden.

Mens færre dømmes for tyveri, dømmes altså langt flere for voldtekt. Overtredelser i trafikken gir flest straffereaksjoner, men de fleste straffes med forelegg. Rusmiddellovbrudd utgjør de vanligste straffesakene, og stod for hele 41 prosent av alle registrerte straffereaksjoner i 2016, skriver domstolmagasinet Rett på sak.

Gjennomsnittsdommen i 2016 var på seks måneders fengsel. «Samlet ble det idømt to millioner dager, eller litt over 5500 år, ubetinget fengsel i saker i 2016».

Samtidig som antallet idømte år øker, gikk antall dommer ned med sytten prosent i perioden, noe som skyldes en stor nedgang i betingede reaksjoner, dommer på bot og samfunnsstraff.

Lite til sikkerhet

I 2017 mottok tinghuset i Hamar en bombetrussel og flere dommere ble drapstruet. I Norge er det bare Oslo tinghus og Høyesterett som har sikkerhetskontroll med metalldetektor for besøkende.

For å komme inn til rettsalene til Hedmark tingrett og Eidsivating lagmannsrett, trenger man bare å gjøre en ting: Å gå inn døra. Slik er det også for de øvrige domstolene i landet.

Ivar Arnstad, fungerende avdelingsdirektør i Domstoladministrasjonen, sier at de jobber med å heve sikkerheten, men at manglende ressurser gjør at de må prioritere de største domstolene med flest saker.

TILLATELSE TIL Å VÆRE ADVOKAT VED HØYESTERETT

Christen Horn Johannessen,
Parat, OSLO

NYINNMELDTE

Bedriftsadvokater

Tor Goksøyr, Sognekraft AS, VIK I SOGN

Advokatfullmektiger,

Ruth Bakke, Advokatfirmaet Torstrup AS, STAVANGER
Ingrid Garnes Bergh, BDO Advokater AS avd Trondheim, TRONDHEIM

Ingvild Bjørnstad, Advokatfirmaet Molteberg Nilsen AS, OSLO

Geir-Morten Brandhaug, Advokatfirmaet Geir Berg AS, LILLEHAMMER

Marius Brustuen, Ernst & Young Advokatfirma AS, OSLO
Sofie Bærulfsen, Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS, OSLO

Torkel André Børnes, Kvale Advokatfirma DA, OSLO
Johan-André Eikrem, Advokatfirma DLA Piper Norway DA, OSLO

Linda Madeleine Larsen Finstad, Wikborg Rein Advokatfirma AS, OSLO

Johanne Andersen Førde, Advokatfirmaet Schjødt AS, OSLO
Ingrid Aasa Haavaldsen, Arntzen de Besche Advokatfirma AS, OSLO

Anni Terese Haugen, Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS, OSLO

Tuva Marie Lybekk Higdem, Legal 24 Advokatfirma AS, OSLO
Elinor Andersgaard Kaland, Ernst & Young Advokatfirma AS, OSLO

Thea Killengreen, Kluge Advokatfirma AS, OSLO
Yasue Lee, Advokatfirmaet Hesselberg AS, LARVIK
Maria Strømmen Lile, Advokatfirmaet Planke DA, FREDRIKSTAD

Adrian Sørbø Mathisen, Advokatfirmaet Grette AS, OSLO
Maria Selvikvåg Molvik, Ernst & Young Advokatfirma AS, STAVANGER

Marie Munthe-Kaas, Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS, OSLO

Henrik Johan Myhrer, Advokatfirmaet Økland & Co DA, LILLESTRØM

Håkon Marius Mørch, Advokatfirmaet Wiersholm AS, OSLO
Ann Kathrin Nordbø, Dalan Advokatfirma DA, OSLO
Samuel Viljar Nordengen, Østby Aarskog Advokatfirma AS, HAMAR

Erlend Kragh Nyhus, Advokatfirmaet Lund & Co DA, OSLO
Hilde-Marie Kaarstad Pettersen, SANDS – Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA, OSLO
Berit Foss Presthus, BDO Advokater AS avd Trondheim, TRONDHEIM

Christian Werner Skovly, Advokatfirmaet Føyen Torkildsen AS, OSLO

Lena Sæter, Wikborg Rein Advokatfirma AS, OSLO
Emil Skjærvø Sætereng, Synch Advokatfirma AS, OSLO
Jon Dinesh Thorud, Advokatfirmaet Riisa & Co ANS, BERGEN

Maren Tveten, Advokatfirmaet Selmer AS, OSLO

Camilla Vislie,
Advokatfirmaet Thommessen AS, OSLO

Fullmektig hos bedriftsadvokat

Julie Bjerke, Insr Insurance Group ASA, OSLO

Karianne Eidsheim, Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS, OSLO

Tanja Helen Ellingsen, Landkreditt forsikring AS, OSLO

Emil August Fjellvang, HELP Forsikring AS, OSLO

Veronica Johnsen Foldvik, HELP Forsikring AS, OSLO

Tom-Inge Fossdal, HELP Forsikring AS, OSLO

Jonathan Abel Mørch Jonassen, HELP Forsikring AS, OSLO

Runar Kristing, Crawford & Company (Norway) AS, SANDVIKA

Fredrik Olsen Lilland, HELP Forsikring AS, OSLO

Eirin Eidsheim Vaktkjold, HELP Forsikring AS, OSLO

Utenlandsk advokat i Norge

Stanley Lukeman Stewart, Advokatfirma DLA Piper Norway DA, OSLO

Organisasjonsadvokat

Kristin Aabelvik Evensen, Norsk Fysioterapeutforbund, OSLO

Fullmektig hos organisasjonsadvokat

Eivind, Sletteberg, HELP Forsikring AS, OSLO

Privatpraktiserende advokater

Thomas Martens, BDO Advokater AS, OSLO

Morten Mønnich, Tenden Advokatfirma ANS, TØNSBERG

GJENINNMELDTE

Advokatfullmektiger

Camilla Aarhus Bugge, Advokatfirmaet Føyen Torkildsen AS, OSLO

Linda Methlie, Advokatfirmaet Zacco AS, OSLO

Bedriftsadvokater

Hege Cecilie Gilbrant Bjerkhaug, Codan Forsikring NUF, OSLO

Eirik Thomassen, Akastor AS, LYSAKER

Thomas Alexander Ladsten, Equinor ASA, STAVANGER

Offentlig ansatt advokat

Kristin Hallsjø Aarvik, Regjeringsadvokaten, OSLO

Privatpraktiserende advokater

Cathrine Edvardsdal, Advokatfirmaet Helland Ingebrigtsen DA, SANDVIKA

André Mathias Carlsen, Advokatfirmaet Hjort DA, OSLO

Gry Cathrine Steen Hvidsten, Wikborg Rein Advokatfirma AS, OSLO

Christian Hagen Tønsberg, Advokatfirmaet Clp da, OSLO

MEDLEMMER SOM HAR SKIFTET STATUS

Fra aktiv til pensjonist

Per Arne Flod, OSLO

Ola Fossvoll, ORKANGER

Svein Roar Hagen, SANDVIKA

Øyvind Kvåle, ØYSTESE

50 år siden

Professor Sjur Brækhus (1918–2009) holdt i 1968 foredrag for Vestfold krets. Brækhus var ansett som en av Norges ledende eksperter på sjørett, men var også spesialist på formuerett. Foto: Advokatbladet

«TOLERANSEN, DENS INNHOLD OG BEGRENSNING»

Referat fra møter i kretsene:

Oslo krets: Oslo krets avholdt julemøte den 3.desember 1968 i «Klubben», Indekshuset. Ved kaffen kåserte statsråd Elisabeth Schweigaard Selmer om «Glimt fra arbeidet i Kongens råd». 90 personer var til stede.

Buskerud krets: Arrangerte medlemsmøte fredag den 1.november 1968 på Park Hotel i Drammen. Dette var høstens tradisjonelle gåseaften, og kretsens dommere var invitert. 25 medlemmer var tilstede. Høyesterettsadvokat Knut Tvedt holdt et kåseri med tittel «Departementale streiftog i Norsk Litteratur».

Vestfold krets: År 1968 den 27.november ble kretsmøte avholdt på Hotel Klubben i Tønsberg. 23 medlemmer var tilstede samt flere gjester.

Professor dr. juris Sjur Brækhus holdt foredrag om «Realkreditt kontra personalkreditt. Bør konkurs avskaffes?».

Vest-Agder krets: Samtlige jurister i fylket var invitert til møte i Frimureringen i Kristiansand den 20.november 1968. Møtet samlet nær tretti deltagere. Det ble drøftet hvorvidt ikke-advokatene burde danne sin egen foreningen overensstemmende med det initiativ fem jurister i Kristiansand tidligere hadde tatt. Professor dr.juris Torkel Oppsahl ga deretter et kåseri over temaet «Grunnlovsrevisjon?».

Stavanger krets: 27 medlemmer tilstede i Stavanger Handelsforenings lokaler fredag 22.november 1968. Aftenens foredragsholder var h.r. advokat Knut Tvedt, som hadde kalt sitt

foredrag «Toleransen, dens innhold og begrensning.»

Nordre Nordland krets: År 1968, den 25.mai, ble kretsmøte holdt på «Monty», Svolvær. Fem personer var til stede. Under punkt 7, bevilgninger: Til formannens reise til representantskapsmøtet bevilges kr. 300,-. Til det selskapelege samvær ble bevilget kr. 500,-.

Finnmark krets: År 1968 den 2.september ble årsmøte holdt på Isfjord Turiststasjon. Til stede: To medlemmer. Kretsen har i dag fem aktive og to passive medlemmer. Siste årsmøte (for 1966/67) ble holdt først 2.mars i år p.g.a. vanskelighetene med å møtes.

(Innleggene er forkortet.)

Norsk Advokatblad, nr 9 – 10, 1968

ANNONSE

KJENNER DU ET BARN SOM ER UTSATT FOR VOLD ELLER OVERGREP?

STINE SOFIE SENTERET er et gratis kurs- og mestringssenter for volds- og overgrepsofsatte barn og unge, og deres trygge voksne.

I trygge omgivelser får deltakerne ny kunnskap, mestring og gode opplevelser. Sammen skapes nye vennskap og nye historier, som styrker barn og voksnes egne ressurser.

**Følg brev og søknadsskjema finner du på
WWW.STINESOFIESENTERET.NO**

Stine Sofie
Senteret

Advokat Trond Skogly har sluttet som partner i Barentz Advokat AS i Tromsø og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Østgård DA i Tromsø.

Advokat Tina Tengesdal Bjørlo har sluttet i Advokatfirma Kjermann & Høyer DA i Stavanger og begynt i Advokatfirmaet Meling AS i Stavanger.

Advokat Charlotte Håkonsen har sluttet som partner i Akastor ASA på Lysaker og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet BAHR AS i Oslo.

Advokat Ylva MacDowall Hayler har sluttet i Nordisk Skibsrederforening i Oslo og begynt i Nordea Bank ABP i Oslo.

Advokat Hanne Heltne har sluttet i Equinor ASA på Fornebu og begynt hos Schibsted Norge AS i Oslo.

Advokat Torill Kristina Lilleøy-Andersen har sluttet som partner i Advokatfirmaet Interjuris DA i Kristiansand og startet opp Advokatfirmaet Lilleøy-Andersen AS ved Advokatkollegiet Kindem & Co i Oslo.

Advokat Nicolas Weiss-Andersen har sluttet som partner i Advokatfirmaet Weiss-Andersen AS på Billingstad og begynt i SWAN Advokater DA på Billingstad.

Advokat Theo Dretvik har sluttet i Advokat Theo Dretvik AS på Steinkjer og startet opp Libertus AS på Steinkjer.

Advokat André Abelson har sluttet i Finans2 AS i Oslo og begynt i Austin Lyngmyr & Co advokatfirma AS i Oslo.

Advokat Kristi Mengshoel har sluttet i Norsk Tipping AS på Hamar og begynt i Advokatfirmaet Thallaug ANS på Lillehammer.

Advokat Christine Tønsberg Nilsen har sluttet i SANDS – Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA i Oslo og begynt i NEXT Biometrics Group AS i Oslo.

Advokat Sander Seeberg har sluttet i Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS i Oslo og begynt hos Akastor AS på Lysaker.

SE JOBB-BYtter OGSÅ PÅ ADVOKATJOBB.NO

Neste frist for innsendelse er 7. januar 2018.

NB: Spalten er kun for Advokatforeningens medlemmer.

ANNONSE

Ledige kontorlokaler!

Advokatfirmaet Hessen & Knapstad DA er et advokatfirma som holder til på St. Olavs plass 3 i Oslo. Vi driver alminnelig advokatpraksis, men arbeider mest med familierett, barnevern, strafferett og fast eiendom. Vi viser til vår hjemmeside: www.hkmadvokatene.no for nærmere informasjon om firmaet.

Vi utvider vår virksomhet, og har ledige kontorlokaler til leie for advokater fra 1. januar 2019.

Vi holder til sentralt på St. Olavs plass, like ved Borgarting lagmannsrett og Oslo tinghus.

Vi kan tilby et hyggelig faglig og sosialt fellesskap i flotte lyse lokaler i 6. etg, med stor takterrasse, til konkurransedyktige priser.

Ta kontakt med:
advokat Anita Hessen tlf 97746299
mail: hessen@hkmadvokatene.no
eller advokat Vibeke Knapstad tlf 93268346
mail: knapstad@hkmadvokatene.no

ADVOKATFIRMAET REKVE PLEYM

2 advokater/advokatfullmektiger

Vi søker 2 advokater/advokatfullmektiger for tiltrådelse etter avtale. For særlig kvalifiserte og erfarne søkere kan også andre tilknytningsformer diskuteres, herunder partnerskap.

Vi tilbyr selvstendige og varierte arbeidsoppgaver innen de fleste rettsområder, med god anledning til prosedyre.

Vi har et godt faglig utviklende samarbeid med dyktige medarbeidere, og gjennom vårt landsdekkende advokatsamarbeid Advocatia.

Lønn og bonusordning etter avtale.

Søknadsfrist: 20.12.2018

En nærmere presentasjon av vårt kontor finner du på vår hjemmeside www.rekve-pleym.no

For ytterligere informasjon/spørsmål kan advokat Thor Hager Thorkildsen kontaktes, tlf. 77 75 12 00/epost: Thorkildsen@advrp.no

Fr. Langesgate 24
Postboks 520
9255 Tromsø

Tlf 77 75 12 00

post@advrp.no
www.rekve-pleym.no

Juss-festival:

Brukte Orderud-dømte i markedsføring

Studentfestivalen Justivalen brukte bilder av de dømte i Orderud-saken for å skaffe frivillige undersjefer. Ifølge medierettsadvokat Stine Helén Pettersen er posten på Instagram problematisk.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Med et bilde av Veronica Orderud og teksten «Når du har drept svigers for å få råd til Justivalen, men finner ut at undersjefer får sterkt rabatterte priser», søkte Justivalen etter nye medarbeidere via sin åpne Instagram-profil. Også de andre tre dømte i Orderud-saken var avbildet i Instagram-innlegget. Innlegget ble fjernet etter å ha ligget ute i om lag én uke.

– Mange av studentene på fakultetet er opptatt av Orderud-saken, og synes annonsen vår var morsom, sier Ida Flytør, som er leder for Justivalen 2019.

Ifølge medierettsadvokat Stine Helene Pettersen i Bing Hodneland er det to forhold i saken som kan være problematiske: Opphavsrettighetene til

bildene Justivalen har brukt, og personvernet til menneskene som er avbildet.

– Justivalen må ha samtykke fra fotografen eller den som eier rettighetene til bildet for å bruke det på denne måten. Slike «memes» kan noen ganger passere som parodi eller satire, men jeg kan ikke se at den bruken de har gjort av bildet kvalifiserer til det, sier Pettersen.

Med mindre Justivalen har innhentet samtykke fra Veronica Orderud, er publiseringen også problematisk med tanke på personvernet, ifølge advokaten.

– KAN KREVE OPPREISNING

– Konsekvensene av dette er i likhet som for opphavsretten, at Veronica Orderud kunne ha argumentert for at

hun har krav på oppreisning, all den tid publiseringen er gjort grovt uaktomt eller forsettlig. I dette tilfellet, hvor det er jusstudenter som publiserte dette, er det kanskje litt oppoverbakke å si at man ikke visste om at det fantes regler om dette, sier advokaten.

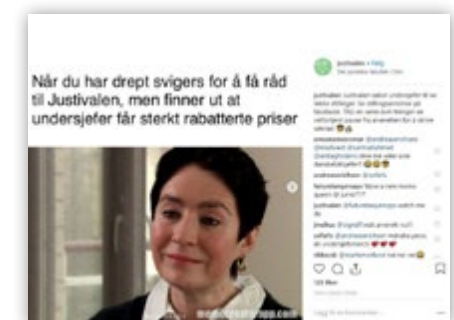

Foto: Skjermdump / TV2

Ditt testamente – en gave til livet!

En testamenterisk gave til forskning er en gave til fremtidige generasjoner. Du etterlater deg en investering i livene til dem som kommer etter deg.

Foto: Paal Audestad

Du setter igjen varige spor ved at du bidrar til ny og bedre behandling for dem som rammes av hjerte- og karsykdom eller demens. Å planlegge for tiden etter deg sikrer at din arv brukes slik du ønsker det.

Du velger selv hvilken sak som står ditt hjerte nærmest.

Nasjonalforeningen for folkehelsen

Vil du vite mer? Ta kontakt med oss på tlf. **23 12 00 00**. Vi hjelper deg gjerne!
www.nasjonalforeningen.no/testamente

Advokat Harald Alfsen er en av grunnleggerne av konsultantselskapet Inventura, et firma som i dag har 75 ansatte, derav om lag tjue jurister. Folkemøtene Rett på Sak har han arrangert siden 2015.

Nye folkemøter om juss på nyåret

Advokat Harald Alfsen drar i gang nye folkemøter om juss i 2019 både i Oslo og i Bergen, og oppfordrer advokater til å delta. – Man får et nyttig oversiktsbilde over ulike områder i jussen på en spennende og lærerik måte, forteller han.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Til nå har han arrangert over tretti av de populære debattmøtene *Rett på sak* om alt fra konkurranse rett, folkerett, strafferett, arbeidsrett, barnevern, internasjonal rett og svalbardrett på litteraturhusene i Oslo og Bergen – for å nevne et utvalg.

I de juridiske talks-showene er Alfsen vert, og på scenen har han hver gang med seg en ny kyndig fagspesialist som svarer på spørsmål både fra ham og fra salen.

– Hovedformålet er å bringe jussen ut til folket, og gi folk kunnskap om de ulike rettsområdene. Vi snakker om hva som er gjeldende rett, når gjeldende rett oppstår, om rettskilder og ulovfestet rett, og så kommer det gjerne noen veldig konkrete spørsmål. Ofte er det også spesialister blant publikum som har interessante innfallsvinkler, sier Alfsen.

Det har alltid kommet godt med folk til møtene, forteller han.

Hans rolle er å gjøre juridiske temaer levende og folkelig.

– Opplegget skal kunne treffe en tilfeldig person som ikke kjenner det aktu-

elle temaet på forhånd, samtidig som også advokater blir opplyst. Jeg fokuserer på hovedlinjene og det store bildet; de viktigste praktiske sakene, hva sier Høyesterettspraksis, EU- eller EFTA-domstolen, og så videre. Jeg forsøker å utfordre mine faglige gjester, sier Alfsen.

– Advokater trenger større bredde, og i dagens spesialiseringssamfunn har også de nytte av å kjenne til andre rettsområder, både for å dra synergier mellom rettsområder, og for å kunne gi bedre rådgivning til sine klienter. Arrangementene er en utrolig enkel måte å få et godt oversiktsbilde på. Tilbakemeldingene hittil har vært veldig gode, sier Alfsen.

Litteraturhuset i Oslo

Mandag 11.februar klokken 18

Tema: Konkurranse rett

Gjest: Juridisk direktør i Konkurransetilsynet, Karin Stakkestad Laastad

Mandag 6.mai klokken 18

Tema: Arbeidsrett

Gjest: Advokat Pål Behrens i Finansforbundet

Litteraturhuset i Bergen

Torsdag 1.januar klokken 19

Tema: Drap i strafferetten

Gjest: Advokat Arild Dyngeland, fast forsvarer i Høyesterett

Tirsdag 19.april klokken 19

Tema: Offentlige anskaffelser

Gjest: Direktør i Klagenemndsekretariat, Anneline Vingsgård

Advokatansvar

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat Toralf Wågheim ved Advokatfirmaet Riisa & Co i Bergen. Wågheim er forfatter av boken *Advokaters erstatningsansvar*.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

Rådgivning om særeie: Dømt til å betale 1,9 millioner

En advokat bistod en ektefelle ved opprettelse av avtale om særeie. Avtalen ivaretok ikke klientens interesser og avtalen stod seg ikke på det senere skifte. Advokaten ble erstatningsansvarlig.

Dette fremkommer i en avgjørelse fra Oslo tingrett 28. september 2018 (TOSLO-2018-44005). Bakgrunnen for saken var slik: A var tidligere gift med C. De hadde felles bolig som var eid med en halvpart på hver. De drev også selskapet X sammen. A solgte senere sine aksjer i selskapet.

I februar 2016 tok A kontakt med advokat B for å få bistand til å sette opp en avtale om formuesordningen mellom henne og C. Advokat B påtok seg oppdraget. I e-post sendte A en oversikt over mellomværende mellom A og C og ba advokat B vurdere om A kunne få oppgjør fra C i form av å eie mer av huset. Advokat B utarbeidet et utkast til avtale om særeie, hvor mellomværende ble regulert og hvor A fikk en høyere eierandel i boligen.

I utkastet fremkom for øvrig at «Denne avtale om særeie skal formaliseres slik loven krever». Etter enkelte endringer svarte A til advokat B at begge parter nå var enig i avtalen, og at undertegnet avtale var sendt til advokaten. Advokat B ble bedt om å tinglyse avtalen. Advokat B mottok

ikke noen signert avtale. På samme tidspunkt var A også møtt med misligholdsbeføyelser etter hennes aksjesalg i X, hvor det var fremsatt krav om heving eller prisavslag. Advokaten antok at det aktuelle krav mot A medførte at avtalen mellom ektefellene likevel ikke skulle inngås.

I august 2016 ble A og C separert. Under skiftet ble det klart at avtalen om særeie ikke hadde noen virkning for selve skiftet, idet det ikke forelå en gyldig ektepakt. Skiftet ble derfor gjennomført etter reglene i ekteskapslovens kapittel 12, uten at det avtalte særeiet ble lagt til grunn. A tok deretter ut stevning mot advokat B og dennes forsikringsselskap med krav om erstatning. De saksøkte påstod seg frifunnet. Advokat B fremmet også motkrav mot A med krav om betaling for arbeid utført av advokat B.

ANSVAR

Etter rettens oppfatning hadde advokat B opptrådt uaktsomt. Retten mente at advokaten ikke gjennomførte og fulgte opp oppdraget på forsvarlig måte. Etter rettens oppfatning burde advokaten forstått og uttrykkelig informert klienten om at avtalen om særeie ikke ville stå seg ved skiftet og at det var behov for ektepakt. Advokat B ble heller ikke hørt med at A var orientert muntlig om behovet for ektepakt. I følge retten er det «... advokatens oppgave å sørge for at klienten forstår de råd som blir gitt, og særlig der rettstapet for klienten kan være stort. Det burde vært tydelig

for advokat B at A ... hadde misforstått rettsreglene om formalisering...».

Det var advokat B som måtte bære risikoen for dette, idet advokaten var nærmest til å klargjøre rettsreglene ovenfor sin klient. Retten bemerket i den forbindelse at reglene om sikring ved ektepakt ligger i kjernen av familieretten og hva en advokat bør ha god kunnskap om. Det måtte derfor etter rettens oppfatning stilles tilsvarende krav til advokatens aktsomhet og omsorgsplikt på dette området.

Etter rettens oppfatning kunne det faktum at advokat B aldri mottok noen signert avtale i papir fra partene heller ikke føre til at advokaten kunne legge til grunn at avtalen var bortfalt. Det var advokatens ansvar å følge opp saken og etterlyse en eventuell underskrevet avtale slik klienten hadde varslet.

Retten var heller ikke enig i at advokaten kunne anta at forutsetningene for avtalen var falt bort som følge av det fremsatte krav mot A. Advokaten måtte i så fall gjøre nærmere undersøkelser for å bringe dette på det rene.

Dersom advokat B hadde utarbeidet ektepakt, ville A fått 1.946.000 kroner mer på skiftet. Retten la beløpet til grunn som økonomisk tap som de saksøkte, advokaten og advokatens forsikringsselskap, ble dømt til å betale. A ble dømt til å betale halvparten av salærkravet i motkravet med 25.944 kroner. A ble tilkjent sakskostnader med kr 267.999 kroner. Dommen er påanket.

ANNONSE

Advokat- og dommerkapper

for damer og herrer - Omgående fra lager

EDVINS

Besøksadresse: Rådmann Halmrastsvei 4, Sandvika

Tlf.: 67 55 94 04 • e-post: edvinsas@hotmail.com • www.edvins.no

BOKTIPSET

Navn og alder: NINA MELSOM, 50 ÅR

Tittel: ADVOKAT OG DIREKTØR
FOR OMRÅDE ARBEIDSLIV

Arbeidssted: NÆRINGSLIVETS
HOVEDORGANISASJON,
NHO

Hvilken bok har gjort sterkest inntrykk på deg, og hvorfor?

Det er et vanskelig spørsmål. Husker godt at jeg som barn/ungdom fikk boken Anna Karenina av Leo Tolstoi i skinninnbundet utgave i julepresang. Ble utrolig stolt og glad. Lå og leste i hele ferien. Boken gjorde sterkt inntrykk. Den er godt skrevet, og for meg et første møte med hvordan kjærlighet, mangel på kjærlighet og utroskap påvirker livene våre. Jeg ble sterkt grepet av den faserende historien om den vakre Anna som bryter ut av et gledesløst ekteskap og forlater mann og barn da hun møtte den store kjærligheten i den flotte offiseren Vronskij, men heller ikke denne kjærligheten skulle vise seg som noe varmt og vedvarende, og boken får dermed en dramatisk slutt.

Hvordan velger du lesestoff?

Jeg er med i en bokklubb. Her er vi åtte kvinner og alle kommer med forslag og

Nina Melsom har to jenter på 19 og 21 år. Den yngste har akkurat flyttet ut og er på reise til New Zealand. Har etter eget utsagt «verdens beste kjæreste», Jonas, som er musiker i Filharmonien, og «et godt bevis på at verden består av mer enn jus og politikk». Bor i Oslo, har jobbet 18 år i NHO, først som advokat, så som avdelingsdirektør i arbeidsrettsavdelingen og nå som leder for Området arbeidsliv. På fritiden liker hun å komme seg ut i frisk luft, helst på hytta utenfor Larvik. Er med i bokklubb og har også startet opp en egen bridgeklubb.

vi velger bøker i fellesskap, blant annet basert på bokanmeldelser.

Hvis du skal kjøpe en bok til en god venn, hvilken vil du kjøpe?

Da ville jeg kjøpt Helga Flatlands siste bok, *En moderne familie*. Det er en fantastisk fortelling om hvilke omkostninger det har å velge friheten fremfor forpliktelsene. Jeg er imponert over hvordan forfatteren evner å sette seg inn i de ulike skikkelsene som er med i fortellingen. Flatland skriver imponerende godt!

Hvilken er den neste boken du skal lese?

Kinderwhore av Maria Kjos Fonn. Den har jeg fått anbefalt av Kari Spjeldnæs, som jobber i Aschehoug.

Kan du anbefale en fagbok?

Arbeidsretten i Norden der professor Stein Evju (Nord 1990:42) har skrevet om arbeidsrett i Norge. Boken er presis og gir en ypperlig innføring i arbeidsrett som fag. Hvis man skal lære kollektiv arbeidsrett er dette boken å lese! Jeg bruker fortsatt boken som oppslagsverk.

Leser du e-bøker?

Nei, det har jeg aldri gjort. Jeg liker å holde en bok mellom hendene, det gjør at jeg kobler av fra mitt daglige arbeid. Det er en følelse av luksus.

Hvem vil du utfordre (og litt om hvorfor):

Advokat Kristin Veierød i advokatfirma Hjort. Hun er en flink advokat, rask og empatisk og også med i bokklubben min.

JULEXORD

	Lag-dømme	Padle	For-pliktet		Hoved-stad	Liste	Opp-mann	Politi-avdeling	
			Strøm			Drett	Elter	Elv	
			Smerte		Klagene				
	Ko-deksen								
	Kant	Egen-skap				Fest			
			Fotball-klubb			Jule-drikken		Europeer	
			Juling					Manns-navn	
	Greie	Hoved-stad					Lene	Omv. lokke-middel	
					Grunn-stoff				
					Anlegg				
		Formerte seg						Pos-sessiv	
		Gudinne						Utenl. frue	
	Redskap			Trente (omv.)				Oversikt	
	Tre			Hinne					
Repre-sentasjon	Priso	Snur			Internasj. org.			Omtrent	
			Fagfolk		Måler				Slange
			Eiendom						
			Sludder						
					Bidra med				
					Dekketøy				
						Kriger i baugen			
						Tilbake			
								Måltid	
								Samtykke	
									Subjunk-sjon
	Pågri-pelsene	Rush	Enkelt	Film-ridder		Part			For-kyner
						Fremsynt person			
					Meieri-produkt		Fatte	Departement	Omtale
								Lokalavis	
Overens-komstene				Lagt til					
Lemmer				Gårds-plass					
			Kompakt			Vekst			Nyn. pron.
							Drikk		Gl. okse
							Lekk		
M.-navn				Tone		Okse			
Sluttet						Væske		Bakverk	Stoff
									Finnes
			Gale						Tids-punkt
									Obs!
Dyr			Hinne		Fra		Gnager		Pluss
Som ovenfor			Sitte		Gi		Utrop		Er-klæring
						Pattedyr		Eiendom	Spis
Apparat									

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.

Send løsningsordet til redaksjonen@advokatbladet.no innen 7. januar 2019. Vi trekker ut en vinner som får fem flaxlodd i posten.

Vinneren av kryssordet i november-utgaven er Aurora Orlin, Oslo. Vi gratulerer! Løsningsordet var ELDEN.

ANNONSER

ADVOKATFIRMAET KPU

Advokatkontor ledig. Advokatsamarbeid.

Advokatfirmaet KPU DA består i dag av fem deltagere, én kontorfelle, to advokatfullmektiger og ytterligere én ansatt kontorsjef. I tilknytning til våre lokaler har vi opsjon på lokaler med plass til ytterligere 6–8 deltakere/ansatte. Vi søker kontakt med advokater eller firma for samarbeid. Sentralt, nært Oslo Tingrett. Alle tekniske fasiliteter.

For ytterligere informasjon og spørsmål kan Monica Heier Einerkjær, tlf. 22 40 36 40/e-post: mhe@kpu.no, kontaktes.

Advokatfirmaet KPU DA, Grensen 12 B, 0159 Oslo.

ALLEGRO språktjenester

Juridisk oversetterekspertise

Våre erfarne statsautoriserte translatører gir deg rask og profesjonell service.

Kontakt oss gjerne på tlf. 55 30 17 30, post@allegro-as.no eller www.allegro-as.no.

Translator Service AS

Bred erfaring og kompetanse. Kontakt oss på tlf. 810 33 333 eller post@translator.no

 Advokatfirmaet **Kluge** inviterte de ansatte til egen filmvisning av den norske storfilm **Skjelvet**.

 Tidligere leder av det svenske **Advokatsamfundet**, **Bengt Ivarsson**, var enig i budskapet i årstalen til den norske **Advokatforeningen**, og ønsket seg en lignende årstale i Sverige.

 Strafferettsadvokat **Brynjar Meling** dro en Black Friday-spøk – til god respons fra følgerne sine.

 Advokatene i **Glittertind** kom i julestemning med fargerike julegensere.

 Jusprofessor **Mads Andenæs** ved Universitetet i Oslo mener jurist **Anine Kierulf** ved **Nasjonal Institusjon for menneskerettigheter** (NIM) tar feil når hun til VG sier at reklameteksten «Vi hjelper ælle. Utfører ælt i negerærbe!» trykket på en bil ved siden av et bilde av en afrikaner, neppe er ulovlig.

Kierulf mener reklamen neppe omfattes av straffelovens paragraf 185, som omhandler hatefulle ytringer, til tross for at lovteksten også omfatter å «forhåne noen» - men åpner for at hun kan ta feil.

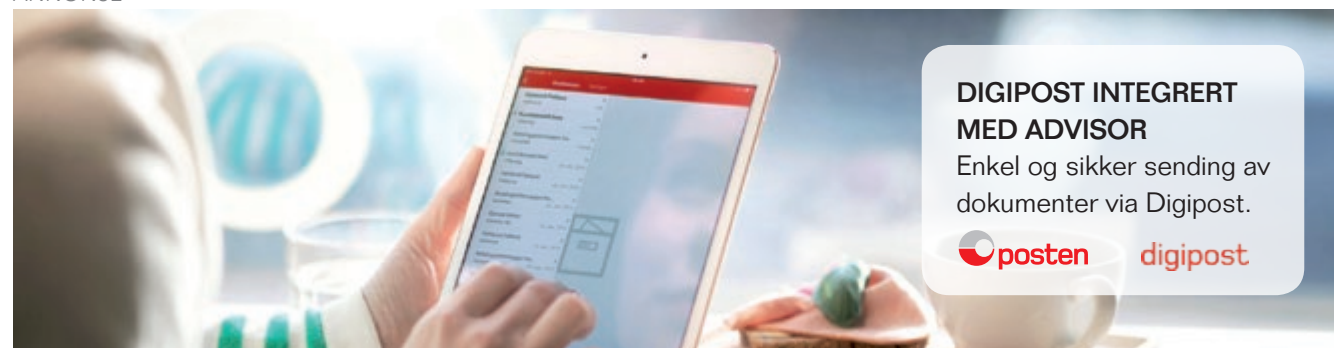
I et svar på Andenæs' post påpeker Kierulf at professoren ikke klarer regjære for hvorfor teksten skulle være ulovlig: (...) «Kritikken din er preget av uforklarte påstander/spørsmål, som du, når du blir bedt om å utdype hva du egentlig mener, ikke besvarer. De eneste «argu-

mentene» du kommer med, er likes eller lenker til andres uttalelser om tema.»

Henrik@advokatbladet.no
Følg Advokatbladet på Facebook, Twitter og Instagram
@Advokatbladet

ANNONSE

DIGIPOST INTEGRERT MED ADVISOR

Enkel og sikker sending av dokumenter via Digipost.

advisor

telefon: 33 48 43 00 • helpdesk@advisor.no • www.advisor.no

ANNONSEINFO

ANNONSEANSVARLIG

Jannicke Isaksen
marked@advokatbladet.no
Mobil: 414 14 440

26.000 LESERE (TNS GALLUP)

ANNONSEPRISER 1. JANUAR 2018

1/1 – 216 x 286 (inkludert 3 mm utfallende)	kr. 20.200
2/3 – 116 x 234	kr. 18.100
1/2 – 176 x 123	kr. 15.100
1/4 – 176 x 58/116 x 83	kr. 9.950
1/6 – 56 x 123/116 x 58	kr. 5.850

Se fullstendig formatliste på nett: advokatbladet.no
Andre formater etter avtale.

Bilagspris: 4-sider løst, pris 25 000, gramvekt inntil 20 gram.
Andre formater etter avtale.

Byråprovisjon 3 %, formidlingsgodtgjørelse 1,5 %
Alle priser er eks. mva.

UTGIVELSER 2019

Nr	Bestillingsfrist annonser	Utgivelser
1	11. januar	29. januar
2	14. februar	05. mars
3	21. mars	09. april
4	03. mai	21. mai
5	30. mai	18. juni
6	15. august	03. september
7	26. september	15. oktober
8	24. oktober	12. november
9	28. november	17. desember

advokatjobb.no

Prøv en annonse på Advokatjobb.no
Bransjens egen jobbportal!

Ledige jobber innenfor juss-Norge samlet på ett sted.
Du treffer både jobbsøkere og advokater som er ute etter å orientere seg i markedet.

Gratis, rullerende Nytt om navn-funksjon profilerer alle som har byttet jobb.

Vi har gunstige årsavtaler!

1-5 annonser: 7.500 kroner
6-20 annonser: 14.000 kroner
21-50 annonser: 30.000 kroner

Skreddersy dine annonser til alle våre plattformer!
Kontakt oss for et pakketilbud.

Advokaten

ADVOKATBLADET

REDAKTØR

Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Mobil: 915 59 602

REDAKSJONSRAÐ

Halvard Helle (leder)
Ina Lindahl-Nyrud
Emanuel Feinberg
Silje Christine Helsen
Ragnhild Lunner

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form.

Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

TIPS REDAKSJONEN

tips@advokatbladet.no
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

GRAFISK FORMGIVER

Mette H. Tønsberg
mette.tonsberg@07.no

TRYKKERI

07 Media – 07.no
Telefon: 63 86 44 00

JOURNALIST

Henrik Skjevestad
henrik@advokatbladet.no
Mobil: 482 28 776

JOURNALIST

Thea N. Dahl
thea@advokatbladet.no
Mobil: 482 58 420

ABONNEMENT

abonnement@advokatbladet.no

Bladet utgis 10 ganger i året.
Priser abonnement per år:

Vanlig	685 kr
Studenter	355 kr
Advokatassistenter	380 kr
Utland	835 kr
Enkeltblader	65 kr

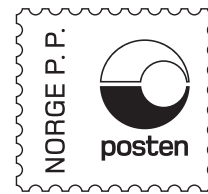
Merete Smith,
generalsekreter.,
ms@advokatforeningen.no
Baard Amundsen,
kommunikasjonssjef,
ba@advokatforeningen.no

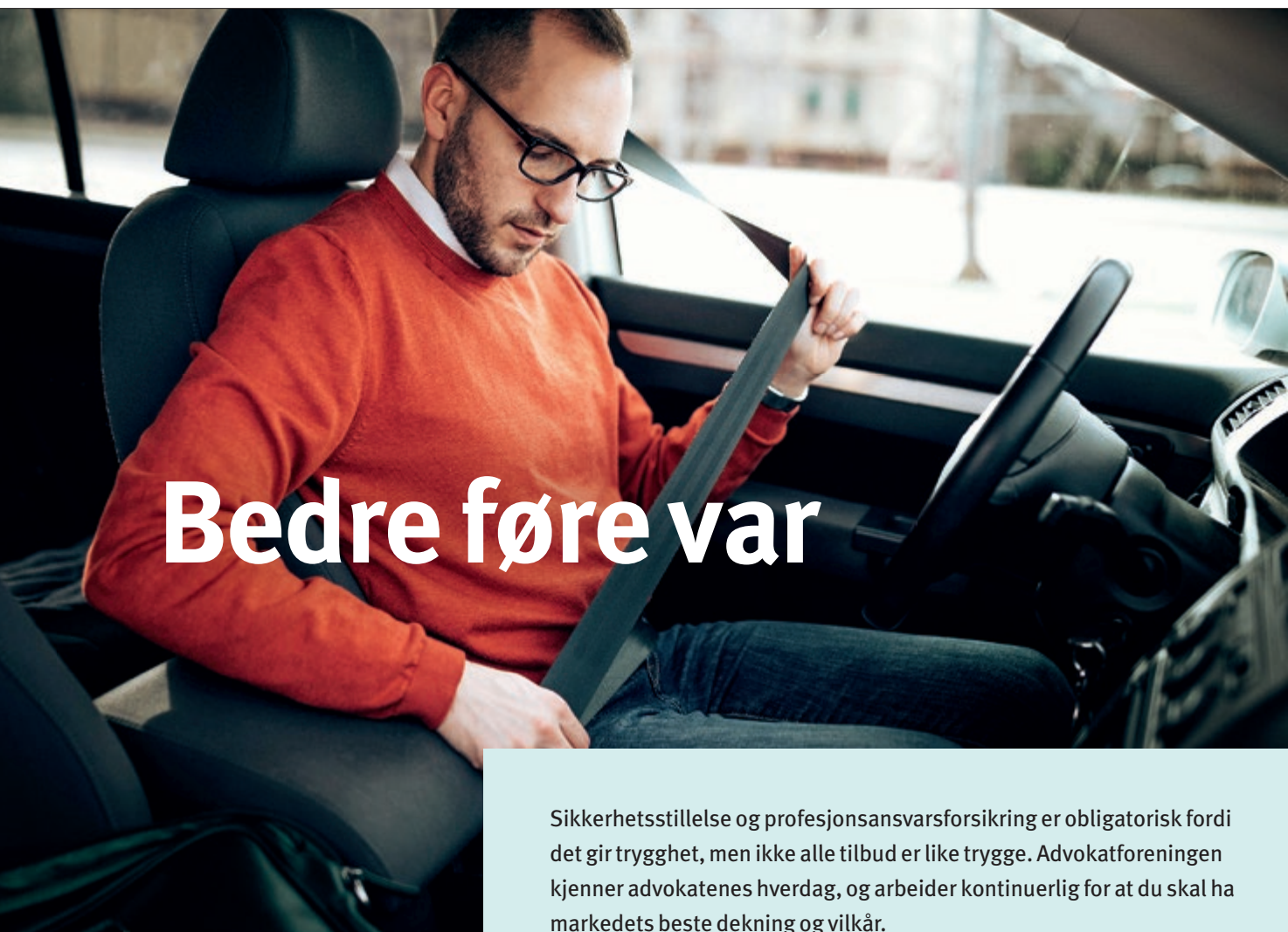
Advokatbladet ønsker å arbeide etter regler for god presseskikk slik de er nedfelt i Vær Varsom-plakaten. Ta kontakt med redaksjonen dersom du mener deg urimelig behandlet i en omtale. Du kan også klage direkte til Pressens faglige utvalg.

Rådhusgt. 17, 0158 Oslo.
Tlf: 22 40 50 40
Faks: 22 40 50 55
E-post: pfu@np-nr.no

Avsender:
Den norske Advokatforening
Kr. Augustsgt. 9
0164 OSLO

Bedre føre var

Sikkerhetsstillelse og profesjonsansvarsforsikring er obligatorisk fordi det gir trygghet, men ikke alle tilbud er like trygge. Advokatforeningen kjenner advokatenes hverdag, og arbeider kontinuerlig for at du skal ha markedets beste dekning og vilkår.

Les mer på [Advokatforeningen.no](https://advokatforeningen.no)